

ליקוטי מזרח הר"ן

תורה ס"ה

וחונים עליה
ליקוטי תפילות
הלכות תפילת צרבית ה"ד

מהדורה מיוחדת
עם אותיות גדולות מאירות עיניים
עם שוליים רחבות בכל עמוד לשאלות והערות

אשר יקצודו

לטיול
בתורתו

פרוייקט לעידוד העמקה
והתבוננות בליקוטי מהר"ן

ציניד בטדה

וצדקתו עומדת לעד

ככתר עלי ראש גיליון תורה זו, יונצח לשם
ולתפארת הוד, האי תלמיד חכם גאון מופלא
ומופלג, ירא ושולם, דבוק בתורת הצדיק בכל לבו
ונפשו, באהבתה שגה תמיד וכל חפציו לא שוו
בה, זכה וזיכה רבים

הרב החסיד

רבי שלמה אהרן
ב"ר מרדכי הלוי גוטליב ז"ל

אשר עסק כל ימיו בלימוד תורת הצדיק
בעמקות ובהתבוננות

זכות לימוד תורת הצדיק
תעמוד לעילוי נשמתו,
לזכרון עולם ולמזכרת נצח

ת.נ.צ.ב.ה.

ההכנה!!!

בחודשים הבאים, כולנו נעמוד בכיליון עינים, בהשתוקקות וכיסופים, אל הקיבוץ הקדוש של בעל השדה הקרב ובא. בחודשים אלו יש לכולנו הזדמנות נפלאה שתעמוד למול נחשול של טרדות שינסה לקחת מכולנו את אותה מתנה והזדמנות נפלאה.

אלו יהיו ימים גועשים בחדשות ועדכונים מהנעשה הרחק אלפי קילומטרים אי שם ביבשת אירופה. המלחמה באוקראינה, הביאה לפתחנו מציאות לוטה בערפל שנה שלישית ברציפות. זו כבר שנה שלישית שבה כולנו עומדים דרוכים ומתוחים במשך כמה חודשים לפני ראש השנה, כששאלה אחת מנקרת בראשנו שוב ושוב 'מה יעלה בגורל הקיבוץ הקדוש' 'האם הוא יתקיים כסדרו, האם נזכה לעלות להיראות ולראות...'

כבשנים קודמות, גם השנה לא צפויות הפתעות מיוחדות, בכל יום או יומיים, חדשים לבקרים, יזרמו חדשות ועדכונים לכאן ולשם. זה אומר וזה מכחיש, השגריר ההוא יצהיר והעסקן הזה יודיע, האוזניים יתפוצצו מכמויות המילים, והמוח והלב עלולים ליפול תחת הררי המידע וההתלבטויות היישר אל זרועות הבלבול ופיזור הדעת.

בתוך כל הבלגן, בתוך כל פיזור הנפש, יש אי אחד של שקט ויישוב הדעת, אי שכולנו יכולים להיכנס לתוכו בחודשים הקרובים, ולא רק שנינצל על ידו

ולו במעט, מהטרדות שמאיימות עלינו להגיע ריקים ודלים אל הציון הקדוש,
אלא אדרבה, נוכל לחטוף הרבה הרבה טוב, אוצרות יקרים מפז ומפנינים,
כלים והכנה לקבל את כל תיקוני הצדיק הגדול, בעל השדה שביקש וקרא
לכולנו להתקבץ אצלו בימי הכסה - ימי ראש השנה הקדושים.

בחודשים הקרובים, אב אלול תשרי, ימי התשובה, ימי הדין, הימים הנוראים
וכל החגים, כולנו, אלפי חסידי ברסלב בכל העולם, מתאחדים והולכים עם
תורה אחת, תורה ס"ה - ויאמר בועז אל רות, המדברת ועוסקת בתיקון
הנשמות על ידי הצדיק הגדול במעלה - בעל השדה.

מי שיזכה להימנות בחלקם של ההולכים בתורתו הקדושה, מי שיזכה לעיין
ולהעמיק בתורתו הקדושה, יסתובב כאן עלי אדמות בין כל בני האדם
כאחד מהם. כלפי חוץ הוא יהיה דומה לכל בני העולם הסובכים אותו, אך
באמת הוא יהיה מוקף באור אחר, שקוע וטבול במים טהורים אחרים לגמרי.

בתוך תורה ס"ה הוא יזכה לתפילה מסוג אחר לגמרי, להבין מרחוק כיצד
סותמים את העיניים מחיזו דהאי עלמא, כיצד שייכים כאן בעולם הזה
לתכלית של עולם אחר, איך ממשיכים תורה, כיצד ניצולים מייסורי פיזור
הנפש, ואיך כל אחד מהנשמות הגדלות בשדה העליון מסייע לבעל השדה
בתיקונו הנפלאים.

זהו רק חלקיק אחד ממה שאפשר לדבר במונחים של עולם הזה על תורות ששייכות לעולמות אחרים, אנו יכולים לדבר בעיקר על מה שגלוי לנו, אבל מה שנסתר ואיננו יודעים, לא מכירים ולא מבינים, על זה אי אפשר לדבר, זה שייך לדברים שעין לא ראתה, וגם בזה נעסוק בתוך תורה ס"ה...

חם ושלום, כולנו מקווים שלא... אבל יכול להיות שיהיו כאלו שלא יזכו לנצל את החודשים הקרובים בהכנה דרבה לימי הקיבוץ הקדושים. יכול להיות חם וחלילה, שחלק יישארו עניים ושלימזלניקע'ם בדיבורי הבל ורעות רוח על מה שקרה קורה ויקרה בגבול, במוסקווה או במולדובה.

אבל רבינו הקדוש, קורא לכל אחד מאיתנו ברחמנות אין קץ:

חדלו לכם עוד מלהיות עניים!

שובו אל האוצרות שלכם!

ואנחנו?! צריכים רק לקבל החלטה:

אנחנו לא נהיה שלימזלניקע'ם!

**ביקרא דאורייתא
מערכת לטייל בתורתו**

בשדה אשר יקצרו, והלכת אחריהן, תלוא צויתי את הנערים לבלתי נגעה. וצמת, והלכת אל הפלים, ושתית מאשר ישאבון הנערים: (רות ב)

א דע, כי יש שדה, ויש גדלים אילנות ועשבים יפים ונאים מאד. וגדל יקר יפי השדה וגדוליו אי אפשר לספר, אשרי עין ראתה זאת. ואילנות ועשבים, הם בחינת נשמות קדושות הגדלים שם. ויש כמה וכמה נשמות ערמות, שהם נעים ונדים מחוץ לשדה, וממתנים ומצפים על תקון, שיוכלו לשוב ולכנס אל מקומם. וגם אפלו נשמה גדולה, שבה תלוים כמה נשמות, לפעמים כשהיא יוצאת לחוץ, קשה לה לחזור לשם. והם כלם מבקשים ומצפים על בעל השדה, שיוכל להתעסק בצדק תקונם. ויש נשמה, שתקונה עלידי מיתה של אחד, או עלידי מצוה ועבודה של אחד. ומי שרוצה לחגור מתניו, לתכנים עצמו להיות הוא הבעל השדה, צריך להיות איש אמוד ותקוף, וגבור חיל, וחקם, וצדיק גדול מאד. כי צריך להיות אדם גדול ומפלג במעלה מאד. ויש אחד, שאינו יכול לגמר הענין כי אם עם מיתתו. ואפלו לזה צריך להיות גדול מאד, כי יש כמה וכמה גדולים, שאפלו עם מיתתם לא יועילו. רק אם יש אדם גדול ומפלג במעלה מאד מאד, יכול לגמר מה שצריך בחיים חיותו. כי הרבה יסורין ודברים קשים עוברין עליו, אך על ידי גדלותו ומעלתו עובר על כלם, ועושה פעולת השדה כמו שצריך. וכשזוכה לתקן הנשמות ולהכניסם, אזי טוב ויפה מאד להתפלל, כי אזי התפלה על תקונה. וזה הבעל השדה, הוא משגיח ומשתדל תמיד להשקות האילנות ולגדלם, ובשאר תקוני השדה, ולהרחיק האילנות זה מזה הרחקה הראוי, שלא יכחיש אחד את חברו, כי לפעמים צריך להראות למקרב גדול הרחקה גדולה, כדי שלא יכחיש את חברו:

ב ודע, שכשהנשמות עושין פרות, שעושין רצונו של מקום, אזי מאירין עיני בעל השדה, ויכולין להיות צופין ורואין במקום שצריך, וזה בחינת (במדבר כג): שדה צופים. אבל כשאין עושין רצונו ותפרד, חס ושלום, אזי נתחשכים עיניו, חס ושלום. וזה בחינת: שדה בוכים (אהלות פ' יח מועד קמן ה: ע"ש), כי בכי הוא קלקול הראות, כמו שכתוב (קהלת יב): ושבו העינים אחר הגשם, ודרשו רבותינו וזכרונם לברכה (שבת קא:): זה הראות, שהולך אחר הפכי. וכשעיניו מאירות וצופות, בבחינת שדה צופים הנ"ל, אזי יכול להסתכל בכל אחד ואחד, להביאו אל התכלית. הינו שיכול להסתכל בהדבור של כל אחד, אם אינו

כל כך רחמנות, ובדבר הזה יש כל כך רחמנות. וזה: את אשר התעללתי במצרים וכו' - זה בחינת הקלפות שבאים מרובי האור משבירת פלים. כי התעללתי - פרש רש"י: שחקתי הינו שעשיתי שחוק ועוללות בעולם, הינו בחינת הקלפות, שהן כנגד הקדשה רק כמו מי שמדמה ומשחק ומעקם עצמו לחברו, כי הם רק בקוף המשחק ומדמה עצמו לאדם. וזהו: ואת אתני אשר שמתי כם - כי יש שם אותיות, כי הם פאים מרבויו אור, משבירת פלים כנ"ל. על כן וידעתם כי אני ה' - כי שם תוכלו להכיר את ה', כי יש שם ניצוצי הקדשה ואותיות כנ"ל. הינו, שאפלו בתוך בחינת השחוק, בחינת הקלפות, הינו בחינת אפיקורסית הראשונה, שבא מבחינת רבויו אור כנ"ל, גם שם תוכל להכיר את ה'. כי עליו נאמר: ודע מה שתשיב לאפיקורוס כנ"ל. כי אפשר למצא שם אותיות וניצוצות לישבם, כי הם פאים משבירת פלים כנ"ל:

וזה: ויבא משה אל פרעה וכו', הנני מביא מחר ארבה בגבולך. מחר הוא בחינת לעתיד לבוא, כי מחר לקבל ש"ך (עירובין כב), בחינת (בראשית ו): וענתה בי צדקתי ביום מחר, הינו בחינת קבול הש"ך לעתיד לבוא, ואז יבינו בחינת החלל הפנוי שהוא על ידי הצמצום, אך אפשר להיות שבאמת יש שם אלקות, ואף-על-פי-כן הוא חלל הפנוי כנ"ל. וזהו בעצמו הקבול ש"ך, כי עקר הקבול ש"ך לעתיד הוא, שישנינו השגות, ובינו מה שהיה אי אפשר להכין בעולם הזה, ואז ידעו שהחלל הפנוי הוא בבחינת ארבה, כההוא קמצא דלבושה מנה ובה (בראשית רבה פ' כא), (כמוכא בכל ספרי קבלה, שזהו בחינת סוד חלל הפנוי). לבוש הוא בחינת הצמצום של חלל הפנוי, שעל ידו בחינת הלבושין, ובינו שהוא מנה ובה, שבאמת יש שם אלקות, ואף על פי כן הוא בחינת לבוש, בחינת צמצום, בחינת חלל הפנוי. וזה בחינת: וענתה בי צדקתי ביום מחר. צדקתי - בחינת לבושין, בחינת (איוב כג): צדק לבשתי; שאז ביום מחר, שהיה הקבול ש"ך, ותגלה סוד בחינות הלבושין, בחינת הצמצום של החלל הפנוי כנ"ל. כי אז ותגלה ראש אמנה הנ"ל, בחינת: תבואי תשורי מראש אמנה הנ"ל, בחינת הנגון העליון של ראש אמנה הנ"ל, שעל-ידו נתבטל כל המבוכות של חלל הפנוי כנ"ל. וזה הנני מביא מחר ארבה - ראשי-תבות: אכן היום הוא באנוש (איוב כג); בחינת נגינה, שהוא בחינת רות. הינו, שאז ותגלה הנגון והזמר של ראש אמנה כנ"ל, ועל-ידו ותבטלו כל האפיקורסות, אפלו של חלל הפנוי כנ"ל:

סה

ויאמר בעז אל רות, תלא שמעת פתי, אל תלכי ללקט בשדה אחר, וגם לא תעבורי מזה וכו'. עיניך

על תקונו בשלמות, מחמת שרחוק מהתכלית עדן, אזי הוא מביאו אל התכלית, ואז הדבור פהגן בשלמות. כי כל דבור ודבור הוא עולם מלא, וכשאדם עומד להתפלל, ומדבר דבורי התפלה, אזי הוא מלקט ציצים ופרחים ושושנים נאים. כאדם ההולך בשדה, ומלקט שושנים ופרחים נאים אחת לאחת, עד שעושה אגדה אחת, ואחר כך מלקט עוד אחת לאחת, ועושה אגדה אחרת ומחברם יחד, וכן הולך ומלקט ומקבץ כמה וכמה אגדות יפים ונאים. כמו כן הוא הולך בתפלה מאות לאות, עד שמותחברים כמה אותיות, ונעשה מהם דבור. וכן עושה בתבות שלמות, ואחר כך נתחברין שתי התבות. ואחר כך הולך ומלקט יותר, עד שגומר ברכה אחת. ואחר כך מלקט יותר ויותר, והולך מאבות לגבורות, ומגבורות לקדשות, וכן הולך להלן יותר. מי יפאר גדל פאר תלקוטים ותקבוצים, שאדם מלקט ומקבץ בדבורי התפלה. וכשהדבור יוצא, והדבור הוא יוצא מהנפש, כמו שכתוב (בראשית ב'): ויהי האדם לגפוש חיה, ותרגומו: לרוח ממללא; והדבור בא ונשמע לאזניו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות טו'): השמע לאזניך מה שאמרה מוציא בפיך; אזי הדבור מבקש ומתחנן מהנפש, לבל תפרד ממנו. ותכף כשיוצא אות ראשונה, כגון אות ביי"ת מתכת ברוך, אזי מבקש ומתחנן מהנפש לבל תפרד ממנו: כי איך תוכל להתפרד ממני, לגדל ההתקשרות והאהבה שיש בינינו. כי אתה רואה את יקר יפוי וזיוי ודברי ותפארתני, ואיך תוכל לגתק עצמך ממני ולפרד מאתני. הן אמת, שאמרה צריך לילך יותר, כדי ללקט עוד סגולות יקרות וחמודות גדולות, אבל איך תוכל לפרד ממני ולשכח אותי, על כל פנים תראה שבכל מקום שתלך ותבוא לשם לא תשכח אותי, ולא תפרד ממני. מכל שכן כשגומר תבה אחת, אזי כל התבה מבקשת כל הנ"ל, ומלפפת ומחפפת אותו, ואינה מנחת אותו לילך מאתה כנ"ל. ובאמת הוא צריך ומכרח לדבר עוד הרבה דבורים, וכמה ברכות וענינים עד גמר התפלה. על כן הכלל – שצריך לעשות אחד מכל התפלה בלה. ובכל דבור שמדבר, יהיה נמצא שם כל הדבורים של התפלה, ומהתחלת התפלה עד הסוף יהיה הכל אחד. וכשעומד בהדבור האחרון של התפלה, יהיה עדין עומד בתבה ראשונה של התפלה, כדי שעל ידיה יוכל להתפלל כל התפלה בלה, ואף על פי כן לא יתפרד אפילו מאות ראשונה של התפלה:

כי התכלית הוא בלו טוב. כי אפלו כל הצרות והיסורין והרעות העוברין על האדם, חס ושלום, אם יסתפל על התכלית – בודאי אינם רעות כלל, רק טובות גדולות. כי בודאי כל היסורין באים בכונה מהשם יתברך לטובתו, אם להזכירו שישוב בתשובה, אם למרק עוונותיו. ואם כן היסורין הם טובות גדולות, כי פגנת השם יתברך הוא בודאי רק לטובה. נמצא, שבכל הרעות והיסורין שיש לאדם, חס ושלום, אם יסתפל על התכלית, הינו פגנת השם יתברך, לא יהיה לו יסורין כלל, רק אדרבא יתמלא שמחה מגדל רב הטובה, שישתפל בתכלית היסורין הללו. כי התכלית הוא בלו טוב, בלו אחר כנ"ל. ובאמת אין שום רע בעולם, רק בלו טוב. אך עקר הצער שיש לאדם מהיסורין שעוברים עליו, חס ושלום, הוא רק מחמת שלוקחין מהאדם הדעת, עד שאין יכול להסתפל על התכלית, שהוא בלו טוב, ואז מרגיש צער וכאב היסורין. כי כשיש לו דעת, ומסתפל על התכלית, אינו מרגיש כלל הצער של היסורין כנ"ל. וכזה תבין דבר נעלם ונסתר, מה שנמבע בנפש האדם, כשיש לו יסורין גדולים, רחמנא לצלן, כגון למשל בשחיתות או אזה איבר לאדם, חס ושלום, אזי סתם ועוצם את עיניו בחזק. כי זה אנו רואים בחוש, כשאדם רוצה להסתפל על דבר שהוא רחוק ממנו, אזי סתם את עיניו, ומצמצם ומכווץ הראות, כדי לכונן הראות אל הדבר הרחוק שרוצה לראות. וזה מחמת כי הראות הוא משרת ושלוח של המוח, להביא הדבר שרוצה לתוד המוח. כי עקר הראיה היא הידיעה, דהינו לידע מהות הדבר שרוצה, והידיעה היא במוח, וכשרוצה המוח לידע זה הדבר שעומד כנגדו, אזי הוא שולח את הראות, והראות הולך ורואה הדבר ומביאו לתוד המוח, ואז יודע מה שרוצה. ועל כן כשמעבירין דבר לפני אדם במהירות גדול, אינו יודע מהות הדבר, אף שבאמת ראה הדבר בעיניו ממש, עם כל זה מחמת המהירות, לא היה פנאי להביא הדבר לתוד המוח. ועל כן כשהדבר רחוק ממנו, אין כח בהראות לילך לשם ולהביאו לתוד המוח, מחמת שהדברים אחרים שרוצה מן הצד מבלבלים אותו. וכן מחמת הפזור שנתפזר הראות, על ידיה הוא נקלש, ואין בו כח להביא הדבר שרוצה לתוד המוח. על כן צריך לסתם את עיניו ולצמצם הראות, ולכונן אל הדבר שצריך, כדי שלא יבלבלו דברים אחרים. וגם כדי שיתחזק כח הראות, ולא יהיה קלוש, ואז יוכל לראות הדבר הרחוק כנ"ל. כמו כן, כשרוצים להסתפל על התכלית, שהוא בלו טוב, בלו אחר – צריך לסתם את עיניו, ולכונן ההסתפלות אל התכלית. כי אור התכלית הזה היא רחוקה מהאדם, ואי אפשר לראותו כי אם בסתימו דעיניו, שצריך לסתם את העינים לגמרי, ולסגרם בחזקה מאד, אף גם לרחקם בהאצבע, כדי לסתמם לגמרי, ואז יוכל להסתפל על התכלית הזה. הינו שצריך לסתם את עיניו מחזו דהאי עלמא לגמרי, להעלים עיניו ולסגרם מאד, לכלי להסתפל כלל על תאוות עולם הזה והכליו, ואז יוכל לראות ולהשיג אור התכלית הזה, שכלו טוב, ואז יתפלו היסורין

ידי זה מכבין צמאון הנפש, כי הרגשת היסורין הוא בחינת צמאון הנפש, כי צמאון הוא על ידי מליחות, ומליחות הוא בחינת יסורין, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ה): נאמר ברית במלח, ונאמר ברית ביסורין. כי הנפש היא בת השכל, כי עקר גדול הנפש הוא על ידי השכל, שמגדלה ומתקנה, וכמו שכתוב (משלי ט): גם בלא דעת נפש לא טוב. וכשהשכל בשלמות, אזי הוא עושה פרות, אבל כשנפגם השכל, אזי הוא בחינת ארץ פרי למלחה (תהלים ק). והמליחות הוא בחינת היסורין שמרגישין על ידי שאין השכל בשלמות כנ"ל, והוא בחינת צמאון הנפש כנ"ל. ועל ידי ההתחדשות התורה הנ"ל, על ידי מקררין היסורין, ומכבין הצמאון, בבחינות (ישעיה נה): הוי כל צמא לכו למים. וזה בחינות (תהלים טז): אשרי הנגר אשר תנסגנו יה ומתורתך תלמדנו; כי על ידי היסורין זוכה להתחדשות התורה כנ"ל. וזה סימן שפעל על ידי היסורין וקבלם כראוי, כשזוכה אחר כך לחדושין דאוריתא, שזה סימן שזכה לבחינות בטול אל התכלית על ידי היסורין, ועל ידי זה זכה לחדושין דאוריתא, על ידי הרשימו כנ"ל:

והבעל השדה הנ"ל, כשעניו מאירות, בבחינות שדה צופים, אזי יכול להסתכל בכל אחד ואחד, אם הוא קרוב אל התכלית. וכשרואה באחד שרחוק מהתכלית, אזי אין תפלתו עדן בשלמות כראוי כנ"ל, כי אינו יכול לעשות אחד מפל התפלה, וכשעומד בסוף התבה, שזכה תחלת התבה, ואינו יכול לכלל תפלתו בבחינות אחד כנ"ל. והבעל השדה הנ"ל, מסתכל בו, ומביאו אל התכלית, שהוא פלו אחד כנ"ל. ואזי יכול לעשות אחד מפל התפלה, ואף על פי שעומד בסוף התפלה, עדן הוא עומד בתחלת התבה של תחלת התפלה כנ"ל. וזה בחינות (שבת קד): מנצפ"ף צופים אמרו, ומסיק שם, שהצופים תקנו הי בתחלת תבה והי בסוף תבה. **צופים** זה בחינות הבעל השדה, כשעניו בבחינות שדה צופים כנ"ל, אזי יכול לתקן ולהסתכל על אותם שהם סמוכים אל התכלית, וכשעומדים בסוף התפלה עדן הם בתחלת התבה כנ"ל. ועל אותם שהם רחוקים מהתכלית, והם בחינות סוף תבה, כי כשהם בסוף התבה, הם בסוף התבה ממש כנ"ל. והצופים מתקנים אותם, ומביאים אותם אל התכלית כנ"ל. וזה בחינות: שכחום וחרורו ויסודם, הינו שמחמת שהם רחוקים מהתכלית, שכחו תחלת התבה, כי אינם פוללים תפלתם בבחינת אחד כנ"ל, וחרורו ויסודם ותקנו אותם, שיהיה פלו אחד כנ"ל:

וזה פרוש: ויאמר בעז אל רות. בעז הוא השכל, כמו שכתוב (קהלת ט): תחכמה תעז לחכם. רות היא בחינת הנפש, שממנה יוצא הדבור של התפלות והשירות

כנ"ל, כי עקר היסורין - מחמת שרחוק מהתכלית כנ"ל. ועל כן נמנע בנפש האדם לסתם עניו בשעת יסורין כנ"ל, כדי לברר מהיסורין ולבטלם, על ידי ההסתכלות על התכלית, שהוא פלו טוב, שההסתכלות הזאת אי אפשר, כי אם על ידי סתימת העינים כנ"ל. ואף שהאדם אינו יודע כלום מה הוא עושה, אף על פי כן הנפש יודעת הכל, ועל כן מטבעה לסתם העינים בשעת יסורין כנ"ל:

ד והנה באמת בשעת בטול, שנתבטל אל התכלית, שהוא פלו טוב, פלו אחד, אזי באמת נתבטל היסורין כנ"ל. אך אי אפשר להיות תמיד קבוע בבחינות הבטול, כי אם כן יצא מגדר אנושי, ועל כן מכרח שיהיה הבטול בבחינות רצוא ושוב. על כן פשחזור השכל מהבטול אל המח, שהוא פלי השכל, אזי אי אפשר להמחין, שהם הפלים, לקבל זה השכל של בחינות בטול. כי הוא בחינות אין סוף, שהוא בחינות התכלית, שהוא פלו אחד, פלו טוב, ומחמת זה מרגיש המח הצער של היסורין. כי עקר ההרגשה של כל היסורין והקאבים, חס ושלום, הוא בהמת, כי מהמת יוצאין צנורות לכל האיברים פלם, ועל ידי זה מרגיש המח הקאב באיזו איבר שהוא. ודע, שאחר כך, כשחזור מהבטול אל הפלים, דהינו המחין, אזי מתגברין היסורין ביותר ממה שהיו מקדם. כדרך שני אנשים שמתאבקים ונלחמים ונתגברים זה כנגד זה, שפשאחד רואה שחברו מתגבר עליו, אזי הוא מתחזק מאד, ומתגבר ביותר. כמו כן כשרואין הפעלי דינים, שהוא רוצה להתגבר על היסורין ולבטלם, על ידי הבטול אל התכלית כנ"ל, אזי הם מתחזקים ומתגברים ביותר. ועל כן אחר כך כששב מהבטול, אזי היסורין הם גדולים יותר מקדם, כי הם מתגברים כנגדו, מחמת שרוצה לברר מהם וכנ"ל:

אך אחר כך מקלים היסורין ומתנחמין עליהם על ידי התחדשות התורה, שזוכין על ידי היסורין, כי על ידי היסורין בא לבחינת בטול כנ"ל, ואחר כך, אף על פי ששב מהבטול, אף על פי כן מהרשימו שגשאר מהבטול, על ידי זה נעשה התחדשות התורה. כי על ידי הבטול שנתבטל אל התכלית, והשיג שפל היסורין הם טובות גדולות מאד, על ידי זה נתמלא שמחה. והשמחה הוא פלי אל חדושין דאוריתא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת פח): בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע, ירדו ששים רבוא מלאכים ונתנו שני פתרים בראש פל אחד, וכשחטאו וכו', ועתיד הקדוש ברוך הוא להחזירן לנו, שנאמר: ושמחת עולם על ראשם. נמצא שהשמחה היא בחינת נעשה ונשמע, שהוא בחינת קבלת התורה. ועל ידי התחדשות התורה, שזוכין על ידי הרשימו של הבטול כנ"ל, על ידי זה מקררין היסורין אחר כך, כי על

והתשפחות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ז):
 למה נקרא שמה רות, שממנה יצא דוד שרונה להקדוש ברוך
 הוא בשורות ותשפחות. הלוא שמעת בתי - כי הנפש
 היא בת השכל כנ"ל. וזהו: הלוא שמעת, הינו השמע
 לאוניד מה שאתה מוציא בפיך, הינו הטח אוניד ושמע
 בקשת הדבור ותחננויו, שמבקש ומתחנן לבל התפרד ממנו
 כנ"ל. וזהו: אל תלכי ללקט בשדה אחר - כנ"ל, כי כל
 האותיות והדבורים הם לקוטים יקרים שמלקטים בשדות
 עליונים כנ"ל. והדבור מבקש מהנפש, לבל תלך מאתו ללקט
 לקוטים אחרים כנ"ל. אך זה אי אפשר כי צריך לילך וללקט
 יותר כנ"ל, אך: ונס ולא תעבורי מזה - הינו, שאפילו
 בשתלך לתכה אחרת, אל תעבר מתכה ראשונה כנ"ל, וזה
 נעשה על ידי שזוכה אל התכלית כנ"ל. וזה: עיניך בשדה
 אשר יקצרון - הינו בחינת ההסתכלות על התכלית, כי
 הקצירה היא תכלית החרישה והזריעה. הלוא צויתי את
 הנערים לבלתי נגעך - זה בחינת סתימת העינים, שצריך
 לסוגרם, ולחבר הראות לכונן אל התכלית כנ"ל, כי בלא זה
 אי אפשר להסתפל על התכלית כנ"ל. וזה: הלוא צויתי את
 הנערים - לשון צותא והתחברות, שצריך לצות ולחבר
 הראות כנ"ל. והעינים נקראים נערים, כי הם משרתי השכל
 כנ"ל, כי הראות הוא שליח ומשרת להשכל כנ"ל. וזהו:
 לבלתי נגעך - בחינת נגעי הנפש. כי כשהראות נתפור,
 ורואה כל מה שלפניו, הינו שאינו סותם וסוגר עיניו מחוץ
 דהאי עלמא כנ"ל, והו בחינת נגעי הנפש. וצריך לצות ולחבר
 את הנערים, דהינו הראות, לכלי להסתפל מן הצד על הכלי
 עולם הזה, לבלתי לנגע את הנפש, ואז יוכל להסתפל על
 התכלית כנ"ל, ואז על ידי ההסתכלות על התכלית, נתבטל
 כל היסורין כנ"ל. אך אחר כך כששכ מהבטול, מתגברין
 היסורין ביותר כנ"ל, שזה בחינת צמאון הנפש כנ"ל. וזה:
 וצמית והלכת אל הכלים ושתית מאשר ישאבון
 הנערים - כי לכבות הצמאון הוא על ידי התחדשות
 התורה, שמקבלין המחין, שהם הכלים של השכל, על ידי
 הרשימו שגשאר מהבטול כנ"ל, ומשם שותה הנפש לכבות
 צמאונה כנ"ל. וזה: ושתית מאשר ישאבון הנערים - כי
 הנערים שהם עיני השכל, הם שואבין התחדשות התורה,
 מהרשימו שגשאר מההסתכלות על התכלית כנ"ל, ועל ידי
 זה נתבטלין היסורין אחר כך, ומכבין צמאון הנפש כנ"ל. וזה
 בחינת הגן עדן, בחינת משה ואהרן. גן הוא בחינת הנפש,
 בחינת (וימיה לא): והיתה נפשם כגן רוה. עדן הוא בחינת
 התכלית. כי עין עין לא ראתה (כמו שאמרו ר"ל ברכות לד), בחינת
 בטול כנ"ל:

זה על ידי הבטול, שעל ידי הזריחה של הרשימו מן הבטול,
 משם באה התורה על ידי הכלים, כמו שמבאר שם. וזה בחינת
 מראה באצבעו. מראה, זה בחינת המראה והזריחה של
 הרשימו, שמשם באה התורה. וזה בחינת מראה באצבעו,
 בחינת התורה, שהיא בחינות (שמות לא): אצבע אלקים:

סו

ויהי נא פי שנים ברוחך אלי, ויאמר וכו' אם תראה
 אתי לקח מאתך וחי לד בן וכו' (מלכים ב)

והנה נתקם אחר כך באלישע פי שנים. נמצא, שהיה
 אלישע מתפלל בכונה יותר מאלהו רבו, כי כל
 הנסים והגדולות שעשה אלישע, כלם היו על ידי תפלה, כמו
 שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבבא מציעא טו) על פסוק: ספרה נא לי
 את כל הגדלות אשר עשה אלישע - ואלישע כי עבד,
 בתפלה הוא דעבד:

א דע, שאפשר שיהיה התלמיד גדול מהרב, דהינו שיהיה
 לו פי שנים כרבו, ואף על פי כן הכל יהיה בכחו
 של רבו. וזה בחינת: ויהי נא פי שנים ברוחך אלי -
 ברוחך דיקא, שעל ידי בחינת הרוח עצמו של אלהו רבו,
 יהיה לו פי שנים כמותו. כי איתא, שיש להצדיק בחינת
 שני רוחות: רוח לעלא, רוח לתתא. כמו שכתוב (בראשית ו)
 אלה תולדות נח נח; נח לעלא נח לתתא [כמו שכתוב שם
 בזהר נח (דף טו)] על פסוק זה, עין שם בתוספתא, וזה
 לשונו: למה נח תרי זמנא, אלא כל צדיק וצדיק די בעלמא,
 אית לה תרין רוחין: רוחא חד בעלמא דין, ורוחא חד
 בעלמא דאתי, והכי תשבח ככלהו צדיקי וכו' עין שם].
 דהינו שיש לו בחינת חיות למעלה, וחיות למטה. והרוח
 והחיות שלמעלה, הוא גדול מאד מאד. והתלמידים הם עם
 הצדיק משרש אחר, רק שהם תלויים בו כענפים באילן,
 שהאילן יונק חיותו משרשו, והענפים יונקים חיות דרך
 האילן. ויש בזה כמה בחינות, כי יש תלמידים שהם
 בבחינת ענפים, ויש שהם בבחינת עלים, וכן שארי
 הבחינות. וכשעת הסתלקות הצדיק, אזי הוא משיג הרבה
 יותר ממה שהשיג בחייו, כל אחד לפי מדרגתו, כמו
 שמצינו ברבי שמעון בן יוחאי באדרא, וברבנו הקדוש,
 ובשאר צדיקים:

ודע, שהיה על ידי שבשעת הסתלקות, אזי יורד ובה למטה
 בחינת הרוח והחיות דלעלא, ואז נתחבבין ונתאחדים
 יחד הרוח דלתתא עם הרוח דלעלא, כי באמת שניהם אחד.
 ותכף כשנתגליון זה לזה, נתאחדין מאד באחדות גדול. ומחמת
 שהרוח דלעלא אינו יכול להיות בזה העולם, כי טבעו אינו יכול
 לסבל כלל זה העולם, על בן גסתלק לעלא. ועל ידי זה גסתלק
 הצדיק, כי כשגסתלק למעלה הרוח הנ"ל, גסתלק עמו הרוח

וזה בחינת: עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים
 לעתיד לבוא, וכל אחד מראה באצבעו וכו' (תענית לא).
 מחול, זה בחינת השמחה, שהיא כלי לקבלת התורה כנ"ל. וכל

מִי יִפְאָר גִּדְרָא פְּאָר הֶלְקוּטִים וְהַקְּבוּצִים, שְׁאָדָם מְלָקֵט וּמְקַבֵּץ בְּדַבּוּרֵי הַתְּפִלָּה

כִּי כָּל דַּבּוּר וְדַבּוּר הוּא עוֹרָם מְלֵא,

וּבְשִׁאדָם עוֹמֵד לְהַתְּפִלֵּל, וּמְדַבֵּר דַּבּוּרֵי הַתְּפִלָּה,
אֲזִי הוּא מְלָקֵט צִיצִים וּפְרָחִים וְשׁוֹשְׁנִים נְאִים.

בְּאָדָם הַהוֹלֵךְ בְּשִׂרְרוֹ, וּמְלָקֵט שׁוֹשְׁנִים וּפְרָחִים נְאִים אַחַת לְאַחַת,
עַד שֶׁעוֹשֶׂה אַגְדָּה אַחַת. וְאַחַר כֵּן מְלָקֵט עוֹד אַחַת לְאַחַת וְעוֹשֶׂה אַגְדָּה
אַחֶרֶת וּמַחְבֵּרֶם יחד, וְכֵן הוֹלֵךְ וּמְלָקֵט וּמְקַבֵּץ כַּמָּה וְכַמָּה אַגְדוֹת יָפִים וְנְאִים.

כְּמוֹ כֵּן הוּא הוֹלֵךְ בְּתְּפִלָּה מֵאֹת לְאֹת, עַד שֶׁמֵּת חֲבָרִים
כַּמָּה אוֹתִיּוֹת, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם דַּבּוּר. וְכֵן עוֹשֶׂה בְּתַבּוּר
שְׁלֵמוֹת, וְאַחַר כֵּן נִתְּחַבְּרִין שְׁתֵּי הַתַּבּוּרִים. וְאַחַר כֵּן
הוֹלֵךְ וּמְלָקֵט יוֹתֵר, עַד שֶׁנּוֹמֵר בְּרַכָּה אַחַת.

וְאַחַר כֵּן מְלָקֵט יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְהוֹלֵךְ מֵאֲבוּרֵי לְגַבּוּרוֹת,
וּמִגַּבּוּרוֹת לְקִדְּשׁוֹת, וְכֵן הוֹלֵךְ לְהִלָּךְ יוֹתֵר.

מִי יִפְאָר גִּדְרָא פְּאָר הֶלְקוּטִים וְהַקְּבוּצִים,
שְׁאָדָם מְלָקֵט וּמְקַבֵּץ בְּדַבּוּרֵי הַתְּפִלָּה:

תורה ס"ה

וַיֹּאמֶר בְּעֵז אֵל רֹת, הֲלֹא
 שָׁמַעְתָּ בְּתִי, אֵל תִּלְכִּי לְלִקְט
 בְּשָׂדֵה אַחַר, וְגַם לֹא תַעֲבֹרִי
 מִזֶּה וְכוּ'. עֵינֶיךָ בְּשָׂדֵה אֲשֶׁר
 יִקְצְרוּן, וְהִלַּכְתְּ אַחֲרֵיהֶן,
 הֲלוֹא צְוִיתִי אֶת הַנְּעָרִים
 לְבִלְתִּי נָגְעָה וְצָמַת, וְהִלַּכְתְּ
 אֵל הַכִּלִּים וְשָׂתִית, מֵאֲשֶׁר
 יִשְׂאֲבוּן הַנְּעָרִים (רות ב)

דַּע, כִּי יֵשׁ שָׂדֵה, וְשֵׁם גְּדֵלִים אֵילָנוֹת
וְעֹשְׁבִים יָפִים וְנָאִים מְאֹד. וְגֵדֵל יִקָּר יָפִי
הַשָּׂדֵה וְגֵדוּלָיו אֵי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר, אֲשֶׁר־י
עֵינַי רָאִיתָה זֹאת. וְאֵילָנוֹת וְעֹשְׁבִים, הֵם
בְּחִינַת נִשְׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת הַגְּדֵלִים שָׁם.
וְיֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה נִשְׁמוֹת עֶרְמוֹת, שֶׁהֵם
נָעִים וְנָדִים מְחוּץ לַשָּׂדֵה, וּמְמַתִּינִים
וּמְצַפִּים עַל תְּקוּן, שְׂיוּכְלוּ לָשׁוּב וּלְכַנֵּס אֶל
מְקוֹמָם. וְגַם אֶפְלוּ נִשְׁמָה גְדוּלָה, שְׁבָה
תְּלוּיִים כַּמָּה נִשְׁמוֹת, לְפַעֲמִים כְּשֶׁהִיא
יוֹצֵאת לְחוּץ, קְנִישָׁה לָהּ לַחֲזוֹר לְשָׁם. וְהֵם
כֻּלָּם מִבְּקָנִשִׁים וּמְצַפִּים עַל בַּעַל הַשָּׂדֵה,

שְׂיוֹכַל לְהִתְעַסֵּק בְּצַרְדָּתְךָ תִּקְוֶנָם. וַיֵּשׁ
 נִשְׁמָה, שֶׁתִּקְוֶנָה עַל יְדֵי מִיתָה שֶׁל אַחַד,
 או עַל יְדֵי מִצְוָה וְעִבּוּדָה שֶׁל אַחַד.

וּמִי שֶׁרוֹצֶה לְחַגֵּר מִתְנַיִן, לְהַכְנִים
 עַצְמוֹ לְהִיּוֹת הוּא הַבַּעַל הַשְּׂדָה, צָרִיד
 לְהִיּוֹת אִישׁ אָמוּד וְתִקְוָה, וְגִבּוֹר חֵיל,
 וְחָכָם, וְצַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד. כִּי צָרִיד לְהִיּוֹת
 אָדָם גָּדוֹל וּמְפָלֵג בְּמַעֲלָה מְאֹד. וַיֵּשׁ
 אַחַד, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְגַמֵּר הָעֲנִיָּן כִּי אִם עִם
 מִיתָתוֹ. וְאַפְלוּ לָזֶה צָרִיד לְהִיּוֹת גָּדוֹל
 מְאֹד, כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה גְּדוֹלִים, שֶׁאֵפְלוּ
 עִם מִיתָתָם לֹא יוֹעִילוּ. רַק אִם יֵשׁ אָדָם
 גָּדוֹל וּמְפָלֵג בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, יָכוֹל
 לְגַמֵּר מֵה שֶׁצָּרִיד בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ. כִּי הֵרֵבָה

שאלות - הערות

יְסוּרִין וּדְבָרִים קָשִׁים עוֹבְרִין עָלָיו, אֵךְ
עַל יְדֵי גְדֻלּוֹתָו וּמַעֲלָתוֹ עוֹבֵר עַל כָּלֶם,
וְעוֹשֶׂה פְעֻלּוֹת הַשָּׁדָה כְּמוֹ שְׂצָרִיק.

וּבְשִׁזְזוּכָה לְתַקֵּן הַנִּשְׁמוֹת וּלְהַכְנִיסֶם,
אֲזִי טוֹב וַיִּפֶּה מְאֹד לְהַתְפַּלֵּל, כִּי אֲזִי
הַתְפַּלָּה עַל תְּקוּנָה.

וְזֶה הַבַּעַל הַשָּׁדָה, הוּא מִשְׁגִּיחַ
וּמִשְׁתַּדֵּל תָּמִיד לְהַשְׁקוֹת הָאֵילָנוֹת
וּלְגַדְלָם, וּבְשִׁאֵר תְּקוּנֵי הַשָּׁדָה. וּלְהַרְחִיק
הָאֵילָנוֹת זֶה מִזֶּה הַרְחָקָה הָרְאוּי, שְׁלֹא
יִכְחִישׁ אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ. כִּי לְפַעְמִים צָרִיךְ
לְהִרְאוֹת לְמִקְרָב גְּדוּל הַרְחָקָה גְּדוּלָה,
כְּדֵי שְׁלֹא יִכְחִישׁ אֶת חֲבֵרוֹ.

וְדַע, נְשַׁנְּהֵנְשָׁמוֹת עוֹשֵׂיין פְּרוֹת
 נְשַׁעוֹשֵׂיין רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם. אַזֵּי מְאִירִין עֵינֵי
 בַּעַל הַשְּׂדֵה, וַיְכוּלִין לְהִיּוֹת צוֹפִין וְרוֹאִין
 בְּמָקוֹם שְׂצָרִיק. וְזֶה בְּחִינַת (בַּמִּדְבָּר כ"ג):
 "שְׂדֵה צוֹפִים". אֲבָל כְּנִשְׂאִין עוֹשֵׂיין רְצוֹנוֹ
 יִתְבָּרַךְ, חֵם וְשָׁלוֹם, אַזֵּי נִתְחַנְּשָׁכִים עֵינָיו,
 חֵם וְשָׁלוֹם. וְזֶה בְּחִינַת: "שְׂדֵה בּוֹכִים"
 (אֲהָלוֹת פָּרָק י"ח מֵעַד קָטָן ה: עֵינֵי שָׁם), כִּי בְּכִי הוּא
 קִלְקוּל הָרְאוֹת, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (קִהְלֵת י"ב):
 "וְשָׁבוּ הָעֵבִים אַחַר הַגְּנֻשִׁים", וְדַרְשׁוּ
 רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (שְׁבַת קנ"א:): 'זֶה
 הָרְאוֹת נְשַׁהוּלְךָ אַחַר הַבְּכִי'. וְכִשְׁעֵינָיו

שאלות - הערות

מְאִירוֹת וְצוּפוֹת, בְּבַחֲיִנוֹת 'שִׁדָּה צוּפִים'
הַנִּ"ל, אֲזִי יָכוֹל לְהִסְתַּכֵּל בְּכָל אֶחָד
וְאַחַד, לְהֵבִיאוֹ אֶל הַתְּכֵלִית. הֵינּוּ שִׁיכוֹל
לְהִסְתַּכֵּל בְּהַדְבּוֹר שֶׁל כָּל אֶחָד, אִם
אֵינּוּ עַל תְּקוּנָתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, מִחֲמַת שְׂרָחוֹק
מִהַתְּכֵלִית עֲדִין, אֲזִי הוּא מְבִיאוֹ אֶל
הַתְּכֵלִית, וְאִזּוֹ הַדְבּוֹר כְּהֶגֶן בְּשִׁלְמוֹת.

כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר הוּא עוֹלָם מְלֵא,
וּכְשֶׁאָדָם עוֹמֵד לְהִתְפַּלֵּל, וּמְדַבֵּר דְּבוּרֵי
הַתְּפִלָּה, אֲזִי הוּא מְלַקֵּט צִיצִים וּפְרָחִים
וְשׁוֹשְׁנִים נָאִים. כְּאָדָם הַהוֹלֵךְ בְּשִׁדָּה,
וּמְלַקֵּט שׁוֹשְׁנִים וּפְרָחִים נָאִים אַחַת
לְאַחַת, עַד שֶׁעוֹשֶׂה אֲגָדָה אַחַת. וְאַחַר
כֵּן מְלַקֵּט עוֹד אַחַת לְאַחַת וְעוֹשֶׂה אֲגָדָה

אַחֲרַת וּמַחְבָּרִם יַחַד, וְכֵן הוֹלֵךְ וּמְלַקֵּט
 וּמְקַבֵּץ כַּמָּה וְכַמָּה אַגְדוֹת יָפִים וְנָאִים.
 כְּמוֹ כֵן הוּא הוֹלֵךְ בְּתַפְלָה מֵאוֹת לְאוֹת,
 עַד שְׂמַת־חֲבָרִים כַּמָּה אוֹתוֹת, וְנַעֲשֶׂה
 מֵהֶם דְּבוּר. וְכֵן עוֹשֶׂה בְּתַבוֹת שְׁלֵמוֹת,
 וְאַחַר כֵּן נִתְחַבְּרִין שְׁתֵּי הַתַּבּוֹת. וְאַחַר
 כֵּן הוֹלֵךְ וּמְלַקֵּט יוֹתֵהּ, עַד שֶׁגּוֹמֵר בְּרָכָה
 אַחַת. וְאַחַר כֵּן מְלַקֵּט יוֹתֵר וְיוֹתֵהּ, וְהוֹלֵךְ
 מֵאֲבוֹת לְגִבּוֹרוֹת, וּמִגִּבּוֹרוֹת לְקֹדְשׁוֹת,
 וְכֵן הוֹלֵךְ לְהֵלֵן יוֹתֵהּ. מִי יִפְאֵר גָּדֹל פְּאֵר
 הַלְקוּטִים וְהַקְּבוּצִים, שֶׁאָדָם מְלַקֵּט
 וּמְקַבֵּץ בְּדַבּוּרֵי הַתַּפְלָה.

וּכְשֶׁהֲדַבּוּר יוֹצֵא, וְהַדְּבוּר הוּא יוֹצֵא
 מֵהַנֶּפֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב'): "וַיְהִי

שאלות - הערות

הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, וְתִרְגְּמוּ: 'לְרוּחַ
 מִמְּלָא'. וְהַדְּבֹר בָּא וְנִשְׁמַע לְאֲזִיזוֹ,
 כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנּוּ לְבִרְכָה
 (בְּרֵכוֹת ט"ו) 'הִשְׁמַע לְאֲזִיזָךְ מַה נְשֵׂאתָה
 מוֹצִיא בְּפִיךְ'. אֲזִי הַדְּבֹר מִבְּקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן
 מִהַנְּפֶשׁ, לְבַל תִּפְרֹד מִמֶּנּוּ. וְתִכְף כְּשִׁיּוּצֵא
 אוֹת רֵאשׁוֹנָה, כְּגוֹן אוֹת בֵּי"ת מִתְּבַת
 בְּרוּךְ, אֲזִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן מִהַנְּפֶשׁ לְבַל
 תִּפְרֹד מִמֶּנּוּ. כִּי אֵיךְ תוּכַל לְהִתְפָּרֵד
 מִמֶּנּוּ, לְגַדֵּל הַהִתְקַשְּׁרוֹת וְהֶאֱהָבָה שִׁישׁ
 בֵּינֵינוּ. כִּי אַתָּה רוֹאֵה אֶת יְקָר יִפְיִי וְזִיּוֹי
 וְהַדְּרִי וְתִפְאַרְתִּי, וְאֵיךְ תוּכַל לְנַתֵּק עֲצֻמְךָ
 מִמֶּנּוּ וּלְפָרֵד מֵאִתִּי. הֵן אָמַת, נְשֵׂאתָה
 צָרִיךְ לִילֵךְ יוֹתָה, כְּדִי לְלַקֵּט עוֹד סְגֻלוֹת
 יְקָרוֹת וְחִמּוּדוֹת גְּדוֹלוֹת, אֲבָל אֵיךְ תוּכַל

לפרד ממני ולשכח אותי, על כל פנים
 תראה שבכל מקום שתלך ותבוא לשם
 לא תשכח אותי, ולא תפרד ממני. מכל
 שכן כשגומר תבה אחת, אזי כל התבה
 מבקשת כל הני"ל. ומלפפת ומחבקת
 אותו, ואינה מנחת אותו לילך מאתה
 כני"ל.

ובאמת הוא צריך ומכרח לדבר עוד
 הרבה דבורים, וכמה ברכות וענינים עד
 גמר התפלה. על כן הכלל, שצריך לעשות
 אחד מכל התפלה כלה. ובכל דבור
 שמדבר, יהיה נמצא שם כל הדבורים
 של התפלה. ומהתחלת התפלה עד
 הסוף יהיה הכל אחת. וכשעומד בהדבור

שאלות - הערות

הַאֲחֵרוֹן שֶׁל הַתְּפִלָּה, יְהִי עֵדִין עוֹמֵד
 בְּתֵבָה רֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה. כִּדִּי שֶׁעַל
 יָדֶי זֶה יוּכַל לְהַתְּפִלֵּל כָּל הַתְּפִלָּה כְּלָה,
 וְאֵף עַל פִּי כֵּן לֹא יִתְפָּרֵד אֲפֹלוּ מֵאוֹת
 רֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַתְּפִלָּה.

וְדַע, שֶׁבְּחִינָה זוֹ, הֵינּוּ בְּחִינַת אָחָה, זֶה
 הוּא בְּחִינַת הַתְּכֵלִית. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וְכִרְיָה
 י"ד): "בֵּינֵם הֵהוּא יְהִי ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ
 אֶחָד". 'וּבֵינֵם הֵהוּא', הֵינּוּ הַתְּכֵלִית.
 וְהוּא בְּחִינַת כָּלוּ טוֹב, כִּי אֶחָד הוּא
 כָּלוּ טוֹב. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנוּם

לְבָרְכָהּ (פְּסָחִים נ) עַל פְּסוּק זֶה: "בַּיּוֹם
הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד" וְכו', 'אִטּוּ הָאֲדָנָא
לָאוּ אֶחָד הוּא, אֶלָּא הָאֲדָנָא מְבָרְכִין עַל
הַרְעָה: 'דִּין אִמְת', וְעַל הַטּוֹבָה: 'הַטּוֹב
וְהַמִּיטִיב', אֲבָל לְעֵתִיד יְבָרְכוּ עַל הַכֹּל
הַטּוֹב וְהַמִּיטִיב!.

נמצא, שְׂבַחֲנִית אֶחָד הוּא הַתְּכֵלִית.
וְהוּא כְּלוּ טוֹב, כִּי הַתְּכֵלִית הוּא כְּלוּ טוֹב.
כִּי אֶפְלוּ כָּל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִין וְהַרְעוֹת
הָעוֹבְרִין עַל הָאָדָם, חַס וְשָׁלוֹם, אִם
יִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכֵלִית, בְּוַדַּאי אֵינָם רְעוֹת
כָּלֵל, רַק טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת. כִּי בְּוַדַּאי כָּל
הִיסוּרִין בָּאִים בְּכּוֹנֵה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
לְטוֹבָתוֹ, אִם לְהַזְכִּירוֹ שֶׁיָּשׁוּב בְּתַשׁוּבָה,

שאלות - הערות

אם לְמַרְק עֲוֹנוֹתָיו. וְאִם בֵּין הַיְסוּרִין הֵם
טוֹבוֹת גְּדוֹלוֹת, כִּי כֹּוֹנֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
הוּא בְּיָדָיו רַק לְטוֹבָה. נִמְצָא, שְׁבִכָּל
הָרָעוֹת וְהַיְסוּרִין שֵׁישׁ לְאָדָם, חֵם
וְשָׁלוֹם, אִם יִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכִלִּית, הֵינּוּ
כֹּוֹנֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֹא יִהְיֶה לוֹ יְסוּרִין
כָּלֵל. רַק אֲדַרְבָּא יִתְמַלֵּא שְׂמֵחָה, מְגִדֵּל
רַב הַטוֹבָה שֵׁיִסְתַּכֵּל בְּתְכִלִּית הַיְסוּרִין
הִלָּלוּ. כִּי הַתְּכִלִּית הוּא כָּלוּ טוֹב. כָּלוּ
אֶחָד כַּנִּ"ל. וּבִאֲמַת אֵין שׁוֹם רַע בְּעוֹלָם,
רַק כָּלוּ טוֹב.

אֵין עֵקֶר הַצֵּעַר שֵׁישׁ לְאָדָם מֵהַיְסוּרִין
שֵׁעוֹבְרִים עָלָיו, חֵם וְשָׁלוֹם. הוּא רַק
מִחֲמַת שְׁלוֹקְחִין מֵהָאָדָם הַדַּעַת, עַד

שֵׁאִין יְכוּל לְהִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכֵלִית,
 שֶׁהוּא כְּלוּ טוֹב, וְאִז מְרַגֵּשׁ צִעַר וְכֹאֵב
 הַיְסוּרִין. כִּי בְּשֵׁישׁ לוֹ דַּעַת, וּמִסְתַּכֵּל עַל
 הַתְּכֵלִית, אֵינוֹ מְרַגֵּשׁ כָּלֵל הַצִּעַר שֶׁל
 הַיְסוּרִין כַּנִּ"ל.

וּבִזְהָ תְּבִין דְּבַר נֶעְלָם וְנִסְתָּה, מֵהַ
 שֶׁנִּטְבַּע בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם, בְּשֵׁישׁ לוֹ יְסוּרִין
 גְּדוֹלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כְּגוֹן לְמַשָּׁל
 בְּשַׁחֲוֵתֵיכִין אֵיזָה אֵיבַר לְאָדָם, חַס
 וְשָׁלוֹם. אֲזִי סוֹתָם וְעוֹצֵם אֶת עֵינָיו בְּחֻזֵּק.
 כִּי זֶה אָנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ, כְּשֶׁאָדָם רוֹצֵה
 לְהִסְתַּכֵּל עַל דְּבַר שֶׁהוּא רַחוּק מִמֶּנּוּ,
 אֲזִי סוֹתָם אֶת עֵינָיו, וּמְצַמְצֵם וּמְכַוֵּן
 הָרְאוֹת, כִּדִּי לְכוּן הָרְאוֹת אֶל הַדְּבַר

שאלות - הערות

הַרְחֹק שְׁרוּצָה לְרֹאוֹת. וְזֶה מִחֲמַת כִּי
הָרֹאוֹת הוּא מִשְׁרַת וְשְׁלִיחַ שֶׁל הַמַּח,
לְהֵבִיא הַדָּבָר שְׁרוּצָה לְתוֹךְ הַמַּח:

כִּי עֵקֶר הָרְאִיָּה הִיא הַיְדִיעָה, דְּהֵינּוּ
לִידַע מֵהוּת הַדָּבָר שְׁרוּצָה, וְהַיְדִיעָה
הִיא בַּמַּח. וּכְשֶׁרוּצָה הַמַּח לִידַע זֶה
הַדָּבָר שְׁעוֹמֵד כְּנֶגְדּוֹ, אֲזִי הוּא שׁוֹלַח אֶת
הָרֹאוֹת, וְהָרֹאוֹת הוֹלְךְ וְרוּצָה הַדָּבָר,
וּמְבִיאוֹ לְתוֹךְ הַמַּח, וְאֲזִי יוֹדַע מֵה
שְׁרוּצָה. וְעַל כֵּן כְּשֶׁמְעַבִּירִין דָּבָר לְפָנָי
אָדָם בְּמַהִירוֹת גָּדוֹל, אֵינּוּ יוֹדַע מֵהוּת
הַדָּבָר, אֵף שֶׁבְּאַמַּת רָאָה הַדָּבָר בְּעֵינָיו
מִמַּשׁ, עִם כָּל זֶה מִחֲמַת הַמְהִירוֹת, לֹא
הָיָה פְּנָאֵי לְהֵבִיא הַדָּבָר לְתוֹךְ הַמַּח.

וְעַל כֵּן כְּשֶׁהִדְבַּר רְחוּק מִמֶּנּוּ, אֵין כַּח
 בְּהִרְאוֹת לִילְךָ לְשֵׁם וּלְהִבְיֵאוֹ לְתוֹךְ
 הַמַּח, מִחֲמַת שֶׁהִדְבָּרִים אַחֲרִים שְׁרוּאָה
 מִן הַצַּד מְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ. וְכֵן מִחֲמַת
 הַפְּזוּר שֶׁנִּתְפָּזֵר הִרְאוֹת, עַל יְדֵי זֶה הוּא
 נִקְלָשׁ, וְאֵין בּוֹ כַּח לְהִבְיֵא הִדְבָּר שְׁרוּאָה
 לְתוֹךְ הַמַּח.

עַל כֵּן צָרִיךְ לְסַתֵּם אֶת עֵינָיו, וּלְצַמְצֵם
 הִרְאוֹת, וּלְכַוְּנוֹ אֶל הִדְבָּר שֶׁצָּרִיךְ, כִּדֵּי
 שְׁלֹא יִבְלְבְּלוּ דְבָרִים אַחֲרִים. וְגַם כִּדֵּי
 שְׂיִתְחַזֵּק כַּח הִרְאוֹת, וְלֹא יִהְיֶה קְלוּשׁ, וְאֵז
 יוּכַל לְרְאוֹת הִדְבָּר הָרְחוּק כִּנְ"ל. כִּמוֹ כֵּן,
 כְּשֶׁרוֹצִים לְהִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכֵלִית, נֶשְׁהוּא

שאלות - הערות

כֵּלּוּ טוֹב, כֵּלּוּ אַחַד. צָרִיךְ לְסַתֵּם אֶת
עֵינָיו, וּלְכַוֵּן הַהִסְתַּכְּלוּת אֶל הַתְּכַלִּית:

כִּי אֹר הַתְּכַלִּית הַזֶּה הִיא רְחוּקָה
מֵהָאָדָם, וְאִי אֶפְשָׁר לְרְאוֹתוֹ כִּי אִם
בְּסִתְיָמוֹ דְעֵינָיו. שְׂצָרִיךְ לְסַתֵּם אֶת
הָעֵינַיִם לְגַמְרִי, וּלְסַגֵּרם בְּחֻזְקָה מְאֹד,
אֶף גַּם לְדַחֲקָם בְּהֶאֱצִיבֵעַ, כִּדְרִי לְסַתְּמָם
לְגַמְרִי, וְאִזּוּ יוּכַל לְהִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית
הַזֶּה. הֵינּוּ שְׂצָרִיךְ לְסַתֵּם אֶת עֵינָיו מִחֻזּוֹ
דְהָאִי עַלְמָא לְגַמְרִי, לְהַעֲלִים עֵינָיו
וּלְסַגֵּרם מְאֹד, לְבָלִי לְהִסְתַּכֵּל כֹּלָל עַל
תְּאֻוֹת עוֹלָם הַזֶּה וְהַבְּלִיּוֹ. וְאִזּוּ יוּכַל
לְרְאוֹת וּלְהַשִּׁיג אֹר הַתְּכַלִּית הַזֶּה, שְׂכַלּוֹ

טוב. ואז יתבטלו היסורין כנ"ל, כי עקר
היסורין מחמת שרחוק מהתכלית כנ"ל.

ועל כן נטבע בנפש האדם לסתם עיניו
בשעת יסורין כנ"ל, כדי לברח מהיסורין
ולבטלם, עלידיהם הסתכלות על התכלית,
שהוא כלו טוב. שההסתכלות הזאת אי
אפשרה כי אם על ידי סתימת העינים
כנ"ל. ואף שהאדם אינו יודע כלום מה
הוא עושה, אף על פי כן הנפש יודעת
הכל, ועל כן מטבעה לסתם העינים
בשעת יסורין כנ"ל:

וְהִנֵּה בְּאַמֶּת, בְּשַׁעַת בְּטוּל שְׁנֵת בְּטִל
 אֶל הַתְּכֵלִית, שֶׁהוּא כָּלוּ טוֹב, כָּלוּ אַחַד,
 אֲזִי בְּאַמֶּת נִתְּבַטְּלִין הַיְסוּרִין כַּנִּ"ל. אֲךָ
 אִי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת תָּמִיד קְבוּעַ בְּבַחֲיִנוֹת
 הַבְּטוּל, כִּי אִם כֵּן יֵצֵא מִגֶּדֶר אֲנוּשֵׁי, וְעַל
 כֵּן מְכַרַּח שִׁיְהִיָּה הַבְּטוּל בְּבַחֲיִנוֹת רְצוּא
 וְשׁוֹב. עַל כֵּן כְּשֶׁחׁוֹזֵר הַשֵּׁכֶל מֵהַבְּטוּל אֶל
 הַמַּח, שֶׁהוּא כְּלִי הַשֵּׁכֶל, אֲזִי אִי אֶפְשָׁר
 לְהַמְחִין, שֶׁהֵם הַכְּלִים, לְקַבֵּל זֶה הַשֵּׁכֶל
 נֶשֶׁל בְּבַחֲיִנוֹת בְּטוּל. כִּי הוּא בְּבַחֲיִנוֹת אִין
 סוּף, שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנוֹת הַתְּכֵלִית, שֶׁהוּא כָּלוּ
 אַחַד, כָּלוּ טוֹב, וּמַחֲמַת זֶה מֵרְגִישׁ הַמַּח

הַצֵּעַר נֶשֶׁל הַיִּסּוּרִין. כִּי עֵקֶר הַהֶרְגָּשָׁה
 נֶשֶׁל כָּל הַיִּסּוּרִין וְהַכְּאִבִּים, חֵם וְשָׁלוֹם,
 הוּא בְּהֵמָחָ. כִּי מֵהֵמָח יוֹצֵאִין צְנוּרוֹת
 לְכָל הָאֵיבָרִים כָּלָם, וְעַל יְדֵי זֶה מַרְגִּישׁ
 הֵמָח הַכְּאִב בְּאִיזוֹ אֵיבָר שֶׁהוּא.

וְדַע שְׂאֵחֵר כָּךְ כְּשֶׁחֹזֵר מֵהַבְּטוּל
 אֶל הַכֵּלִים, דְּהֵינּוּ הַמַּחִין, אֲזִי מִתְגַּבְּרִין
 הַיִּסּוּרִין בְּיוֹתֵר מִמָּה שֶׁהָיוּ מִקֶּדֶם. כְּדָרָךְ:
 שְׁנֵי אֲנָשִׁים שְׂמֵת־אֲבָקִים וְנִלְחָמִים
 וְנִתְגַּבְּרִים זֶה כְּנִגַּד זֶה, שְׂכַשְׂאֶחָד רוֹאֶה
 שְׂחֵבְרוּ מִתְגַּבֵּר עָלָיו, אֲזִי הוּא מִתְחַזֵּק
 מְאֹד וּמִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר. כְּמוֹ כֵּן כְּשֶׁרוֹאִין
 הַבְּעָלִי דִינִים, שֶׁהוּא רוֹצֵה לְהִתְגַּבֵּר
 עַל הַיִּסּוּרִין וּלְבַטְּלָם, עַל יְדֵי הַבְּטוּל

שאלות - הערות

אֶל הַתְּכֵלִית כַּנִּ"ל, אֲזִי יֵם מִתְחַזְּקִים
 וּמִתְגַּבְּרִים בְּיוֹתֵר. וְעַל כֵּן אַחַר כָּךְ כִּשְׁשָׁב
 מִהֶבְטוּל, אֲזִי הַיִּסּוּרִין יֵם גְּדוֹלִים יוֹתֵר
 מִקֶּדֶם. כִּי יֵם מִתְגַּבְּרִים כְּנֶגְדּוֹ, מִחֲמַת
 נְשׁוּצָה לְבָרַח מֵהֵם וְכַנִּ"ל.

אַךְ אַחַר כָּךְ מְקַלִּים הַיִּסּוּרִין וּמִתְנַחֲמִין
 עֲלֵיהֶם, עַל יְדֵי הַתְּחַדְּשׁוֹת הַתּוֹרָה שְׁזוֹכִין
 עַל יְדֵי הַיִּסּוּרִין. כִּי עַל יְדֵי הַיִּסּוּרִין בָּא
 לְבַחֲיַנַּת בְּטוּל כַּנִּ"ל. וְאַחַר כָּךְ, אַף עַל פִּי
 נִשְׁשָׁב מִהֶבְטוּל, אַף עַל פִּי כֵן מִהֶרְשִׁימוֹ
 נִשְׁנַשְׂאָר מִהֶבְטוּל, עַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה
 הַתְּחַדְּשׁוֹת הַתּוֹרָה.

כִּי עַל יְדֵי הַבַּטּוּל שֶׁנִּתְּבַטַּל אֶל הַתְּכֵלִית,
וְהַשֵּׁיג שְׁכָל הַיְסוּרִין הֵם טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת
מְאֹד, עַל יְדֵי זֶה נִתְּמַלֵּא שְׂמֵחָה. וְהַשְּׂמֵחָה
הוּא כְּלִי אֶל חֲדוּשֵׁין דְּאוֹרֵיתָא, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה (שְׁבַת פ"ח):
'בְּשַׁעַה שֶׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע,
יָרְדוּ שָׁנָיִם רַבּוֹא מִלְּאֲכִים, וְנִתְּנוּ שְׁנֵי
כְּתָרִים בְּרֹאשׁ כָּל אֶחָה, וּכְשֶׁחָטְאוּ וְכוּ',
וְעַתִּיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְזִירָן לָנוּ,
שֶׁנֶּאֱמַר "וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים".
נִמְצָא שֶׁהַשְּׂמֵחָה הִיא בְּחִינַת נַעֲשֶׂה
וְנִשְׁמַע, שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבְּלַת הַתּוֹרָה.

וְעַל יְדֵי הַתְּחַדְּשׁוֹת הַתּוֹרָה שְׂזוּכִין עַל
 יְדֵי הַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל כַּנִּ"ל, עַל יְדֵי זֶה
 מְקַרְרִין הַיְסוּרִין אַחַר כָּךְ, כִּי עַל יְדֵי זֶה
 מְכַבֵּין צְמָאוֹן הַנֶּפֶשׁ, כִּי הַרְגֵּשׁת הַיְסוּרִין
 הוּא בְּחִינַת צְמָאוֹן הַנֶּפֶשׁ, כִּי צְמָאוֹן הוּא
 עַל יְדֵי מְלִיחוֹת, וּמְלִיחוֹת הוּא בְּחִינַת
 יְסוּרִין, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנוּם
 לְבָרְכָה (בְּרֵכוֹת ה'): 'נֵאמַר בְּרִית בְּמַלְחָה,
 וְנֵאמַר בְּרִית בְּיְסוּרִין'. כִּי הַנֶּפֶשׁ הִיא
 בֵּת הַשֶּׁכֶל, כִּי עֵקֶר גְּדוּל הַנֶּפֶשׁ, הוּא
 עַל יְדֵי הַשֶּׁכֶל, שֶׁמְגַדְּלָה וּמַתְקֵנָה, וְכְמוֹ
 שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי י"ט): "גַּם בְּלֹא דַעַת נֶפֶשׁ
 לֹא טוֹב". וְכִשֶּׁה־שֶּׁכֶל בְּשִׁלְמוֹת, אַזִּי הוּא
 עוֹשֶׂה פְרוֹת. אֲבָל כְּשֶׁנִּפְגַּם הַשֶּׁכֶל, אַזִּי

הוא בְּחִינַת "אָרֶץ פְּרִי לְמַלְחָה" (תהלים ק"ז). וְהַמְּלִיחוֹת, הוּא בְּחִינַת הַיְסוּרִין שְׁמֵרְגִישִׁין, עַל יְדֵי שְׂאִין הַשֶּׁכֶל בְּשִׁלְמוֹת כַּנ"ל, וְהוּא בְּחִינַת צְמֵאוֹן הַנֶּפֶשׁ כַּנ"ל. וְעַל יְדֵי הַהִתְחַדְּשׁוֹת הַתּוֹרָה הַנ"ל, עַל יְדֵי זֶה מְקַרְרִין הַיְסוּרִין, וּמְכַבִּין הַצְּמֵאוֹן, בְּבְחִינּוֹת (יִשְׁעִיָּה נ"ה): "הוּי כָּל צְמֵא לְכוּ לְמִים".

וְזֶה בְּחִינּוֹת (תהלים צ"ד): "אֲשֶׁרִי הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר תִּיִסְרְנוּ יָהּ וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמַדְנוּ", כִּי עַל יְדֵי הַיְסוּרִין, זוֹכֶה לְהִתְחַדְּשׁוֹת הַתּוֹרָה כַּנ"ל. וְזֶה סִימָן שֶׁפָּעַל עַל יְדֵי הַיְסוּרִין וְקִבְּלָם כָּרְאוּ, כְּשֶׁזוֹכֶה אַחֵר כֵּךְ לְחִדּוּשֵׁין דְּאוֹרֵיתָא. שְׂזֵה סִימָן

שאלות - הערות

שְׂזֹכָה לְבַחֲיוֹת בְּטוֹל אֶל הַתְּכָלִית עַל
 יְדֵי הַיְסוּרִין, וְעַל יְדֵי זֶה זָכָה לְחַדוּשֵׁין
 דְּאוֹרֵיתָא, עַל יְדֵי הַרְשִׁימוּ כַּנֵּ"ל.

וְהַבַּעַל הַשְּׂדֵה הַנֵּ"ל, כְּשֵׁעִינִיו
 מְאִירוֹת, בְּבַחֲיוֹת "שְׂדֵה צוֹפִים". אֲזִי
 יְכוּל לְהַסְתִּיכֵל בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, אִם הוּא
 קָרוֹב אֶל הַתְּכָלִית. וְכִשְׂרוּאָה בְּאֶחָד
 נְשָׂרְחוֹק מִהַתְּכָלִית, אֲזִי אֵין תְּפִלָּתוֹ
 עֲדִין בְּנִשְׁלֵמוֹת כְּרָאוֹי כַּנֵּ"ל, כִּי אֵינוֹ יְכוּל
 לַעֲשׂוֹת אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה. וְכִשְׂעוֹמֵד
 בְּסוֹף הַתְּבָה, שׂוֹכַח תְּחִלַּת הַתְּבָה, וְאֵינוֹ
 יְכוּל לְכַלֵּל תְּפִלָּתוֹ בְּבַחֲיוֹת אֶחָד כַּנֵּ"ל.
 וְהַבַּעַל הַשְּׂדֵה הַנֵּ"ל, מְסַתִּיכֵל בּוֹ, וּמְבִיאוֹ
 אֶל הַתְּכָלִית, נְשֵׂהוּא כְּלוֹ אֶחָד כַּנֵּ"ל.

וְאִזִּי יִכּוּל לַעֲשׂוֹת אֶחָד מִכָּל הַתְּפִלָּה,
וְאִף עַל פִּי שְׁעוּמֵד בְּסוּף הַתְּפִלָּה, עֵדִין
הוּא עוֹמֵד בְּתַחֲלַת הַתְּבָה שֶׁל תַּחֲלַת
הַתְּפִלָּה כַּנִּ"ל.

וְזֶה בְּחִינּוֹת (שְׁבַת ק"ד): 'מִנְצַפ"ךְ צוֹפִים
אָמְרוּ', וּמִסִּיק שָׁם, שֶׁהַצּוֹפִים תִּקְנּוּ הֵי
בְּתַחֲלַת תְּבָה וְהֵי בְּסוּף תְּבָה. צוֹפִים,
זֶה בְּחִינּוֹת הַבַּעַל הַשְּׂדָה, כְּשֶׁעֵינָיו
בְּבְחִינּוֹת שְׂדָה צוֹפִים כַּנִּ"ל. אִזִּי יִכּוּל
לְתַקֵּן וּלְהַסְתַּכֵּל עַל אוֹתָם שֶׁהֵם
סְמוּכִים אֶל הַתְּכֵלִית, וְכִשְׁעוֹמְדִים בְּסוּף
הַתְּפִלָּה עֵדִין הֵם בְּתַחֲלַת הַתְּבָה כַּנִּ"ל.
וְעַל אוֹתָם שֶׁהֵם רְחוּקִים מִהַתְּכֵלִית,
וְהֵם בְּחִינּוֹת סוּף תְּבָה. כִּי כְּשֶׁהֵם בְּסוּף

שאלות - הערות

הַתְּבָה הֵם בְּסוֹף הַתְּבָה מִמֶּשׁ כַּנִּל.
וְהַצּוֹפִים מִתְקַנִּים אוֹתָם, וּמְבִיאִים
אוֹתָם אֶל הַתְּכֵלִית כַּנִּל. וְזֶה בְּחִינַת
'שְׂכָחוּם וְחִזְרוּ וַיִּסְדּוּם', הֵינּוּ שְׂמִיחֵי
נְשֵׂיהֶם רְחוּקִים מֵהַתְּכֵלִית, שְׂכָחוּ תְּחִלַּת
הַתְּבָה, כִּי אֵינָם כּוֹלְלִים תְּפִלָּתָם בְּבְחִינַת
אֶחָד כַּנִּל, וְחִזְרוּ וַיִּסְדּוּם וְתִקְנוּ אוֹתָם,
שְׂיִהְיֶה כֻּלּוֹ אֶחָד כַּנִּל.

וְזֶה פְּרוּשׁ, וַיֹּאמֶר בְּעֵז אֵל רוּת.
בְּעֵז הוּא הַשֶּׁכֶל, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (קִהְלֵת ז):
"הַחֲכָמָה תָּעֵז לְחָכָם". רוּת הִיא בְּחִינַת
הַנֶּפֶשׁ, שְׂמִיחָהּ יוֹצֵא הַדְּבָר שֶׁל הַתְּפִלּוֹת

וְהַנְּשִׁירוֹת וְהַתְּשֻׁבּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה (בְּרֵכוֹת ז:): 'לְמָה
 נִקְרָא שְׁמֵהּ רוּת, שֶׁמִּמֶּנָּה יָצָא דָּוִד שְׁרוּהָ
 לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּנְשִׁירוֹת וְתְשֻׁבּוֹת!
 הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ בַּתִּי. כִּי הִנֵּפֶשׁ הִיא בַּת
 הַשֶּׁכֶל כַּנ"ל. וְזֶהוּ הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ, הֵינּוּ
 הַשְּׁמִיעַ לְאַזְנוֹיָךְ מֵהַ שְׂאֵתָה מוֹצִיא בְּפִיָּךְ,
 הֵינּוּ הַטָּה אֶזְנוֹיָךְ וְשָׁמַע בְּקִשְׁתְּ הַדְּבוּר
 וְתַחֲנוּנָיו, שֶׁמִּבְּקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן לְבַל תִּתְּפָרֵד
 מִמֶּנּוּ כַּנ"ל.

וְזֶהוּ אֵל תִּלְכִּי לְלֶקֶט בְּשָׂדֵה אַחֵר
 כַּנ"ל, כִּי כָּל הָאוֹתִיּוֹת וְהַדְּבוּרִים הֵם
 לְקוּטִים יְקָרִים שֶׁמִּלְקָטִים בְּשָׂדוֹת
 עֲלִיוֹנִים כַּנ"ל. וְהַדְּבוּר מִבְּקֵשׁ מֵהַנֵּפֶשׁ,

לְבַל תִּלְךָ מֵאֲתוֹ לְלַקֵּט לְקוֹטִים אַחֲרֵי
 כֵּן"ל. אֵךְ זֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי צָרִיךְ לִילְךָ
 וְלְלַקֵּט יוֹתֵר כֵּן"ל, אֵךְ וְגַם וְלֹא תַעֲבֹרֵי
 מִזֶּה. הֵינּוּ, נִשְׁאַפְלוּ כְּשֶׁתִּלְךָ לְתִבָּה
 אַחֲרָת, אֵל תַּעֲבֹר מִתִּבָּה רֵאשׁוֹנָה כֵּן"ל.
 וְזֶה נַעֲשֶׂה, עַל יְדֵי נִשְׁזוּכָה אֵל הַתְּכָלִית
 כֵּן"ל. וְזֶה, עֵינֶיךָ בִּשְׂדֵה אֲשֶׁר יִקְצְרוּן.
 הֵינּוּ בְּחִינַת הַהִסְתַּכְלוֹת עַל הַתְּכָלִית,
 כִּי הַקְּצִירָה הִיא תְּכָלִית הַחֲרִישָׁה
 וְהַזְרִיעָה. הֲלוֹא צִוִּיתִי אֶת הַנְּעָרִים
 לְבַלְתִּי נָגַעַךְ, זֶה בְּחִינַת סְתִימַת הָעֵינַיִם,
 נִשְׁצָרִיךְ לְסוּגָרָם, וְלַחֲבֵר הָרְאוֹת, לְכַוְנוֹ
 אֵל הַתְּכָלִית כֵּן"ל, כִּי בְּלֹא זֶה אִי
 אֶפְשָׁר לְהִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכָלִית כֵּן"ל.
 וְזֶה "הֲלוֹא צִוִּיתִי אֶת הַנְּעָרִים", לְנִשּׁוֹן

צוֹתָא וְהִתְחַבְּרוּת, שְׁצָרִיךְ לְצוֹת וּלְחַבֵּר
הָרְאוֹת כַּנ"ל. וְהַעֲיִנִים נִקְרָאִים נְעָרִים,
כִּי הֵם מִשְׁרְתֵי הַשֶּׁכֶל כַּנ"ל, כִּי הָרְאוֹת
הוּא שְׁלִיחַ וּמִשְׁרֵת לְהַשְׁכֵּל כַּנ"ל.

וְזֶהוּ לְבַלְתִּי נִגְעָה בְּחִינַת נִגְעֵי הַנֶּפֶשׁ.
כִּי כְשֶׁהָרְאוֹת נִתְפָּזָה, וְרוֹאֶה כָּל מַה
שֶׁלִּפְנָיו, הֵינּוּ שְׂאִינּוּ סוּתָם וְסוּגְר עֵינָיו
מִחִזּוֹ דְהָאֵי עֲלָמָא כַּנ"ל, זֶהוּ בְּחִינַת
נִגְעֵי הַנֶּפֶשׁ. וְצָרִיךְ לְצוֹת וּלְחַבֵּר אֶת
הַנְּעָרִים, דְּהֵינּוּ הָרְאוֹת, לְבָלִי לְהַסְתַּכֵּל
מִן הַצַּד עַל הַבָּלִי עוֹלָם הַזֶּה, לְבַלְתִּי
לְנַגֵּעַ אֶת הַנֶּפֶשׁ. וְאִזּוּ יוּכַל לְהַסְתַּכֵּל עַל
הַתְּכֵלִית כַּנ"ל, וְאִזּוּ עַל יְדֵי הַהַסְתַּכְלוּת
עַל הַתְּכֵלִית, נִתְבַּטְּלִין כָּל הַיְסוּדִין כַּנ"ל.

שאלות - הערות

אֶךְ אַחַר כֵּן כָּשֵׁשׁב מִהַבְּטוּל, מִתְגַּבְּרִין
הַיְסוּרִין בְּיֹתֵר כַּנִּ"ל, שְׁזָה בְּחִינַת צְמֵאוֹן
הַנֶּפֶשׁ כַּנִּ"ל.

וְזֶה, וְצָמִית וְהִלְכֵת אֶל הַכְּלִים
וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאַבּוּן הַנְּעָרִים. כִּי
לְכַבּוֹת הַצְּמֵאוֹן, הוּא עַל יְדֵי הַתְּחִדְשׁוֹת
הַתּוֹרָה, שֶׁמִּקְבְּלִין הַמַּחִין, שֶׁהֵם הַכְּלִים
נֶשֶׁל הַשֶּׁכֶל, עַל יְדֵי הָרְשִׁימוֹ שֶׁנִּשְׁאָר
מִהַבְּטוּל כַּנִּ"ל, וּמִנְשֵׁם שׁוֹתָה הַנֶּפֶשׁ
לְכַבּוֹת צְמֵאוֹנָה כַּנִּ"ל. וְזֶה, וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר
יִשְׁאַבּוּן הַנְּעָרִים. כִּי הַנְּעָרִים שֶׁהֵם עֵינֵי
הַשֶּׁכֶל, הֵם שׁוֹאֲבִין הַתְּחִדְשׁוֹת הַתּוֹרָה,
מִהָרְשִׁימוֹ שֶׁנִּשְׁאָר מִהַסְּתַכְּלוֹת עַל
הַתְּכִלִּית כַּנִּ"ל. וְעַל יְדֵי זֶה נִתְבַּטְּלִין

הַיְסוּרִין אַחַר כָּה, וּמִכַּבִּין צְמֵאוֹן הַנֶּפֶשׁ
כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַגֶּן עֵדֶן, בְּחִינַת מִשָּׁה
וְאַהֲרֹן. גֶּן, הוּא בְּחִינַת הַנֶּפֶשׁ, בְּחִינַת
(יְרֵמְיָה ל"א): "וְהִיטָה נֶפֶשׁ כַּגֶּן רֵוָה". עֵדֶן,
הוּא בְּחִינַת הַתְּכָלִית. כִּי עֵדֶן עֵין לֹא
רָאָתָה (כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה, בְּרִכּוֹת
ל"ד): בְּחִינַת בְּטוֹל כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (תַּעֲנִית לֹא): 'עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת מְחֹל לְצַדִּיקִים
לְעֲתִיד לָבוֹא, וְכָל אֶחָד מֵרְאֵה בְּאֶצְבָּעוֹ'
וְכוּ'. 'מְחֹל', זֶה בְּחִינַת הַשְּׂמֵחָה, שֶׁהִיא
כְּלִי לְקַבֵּל הַתּוֹרָה כַּנ"ל. וְכָל זֶה עַל יְדֵי

שאלות - הערות

הַבַּטּוּל, שֶׁעַל יְדֵי הַזְרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוֹ
מִן הַבַּטּוּל, מִנְשָׁם בָּאָה הַתּוֹרָה, עַל יְדֵי
הַכֵּלִים, כְּמוֹ שְׂמוּבָא שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת
'מִרְאָה בְּאַצְבָּעוֹ'. 'מִרְאָה', זֶה בְּחִינַת
הַמִּרְאָה וְהַזְרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוֹ, שֶׁמִּנְשָׁם
בָּאָה הַתּוֹרָה. וְזֶה בְּחִינַת 'מִרְאָה
בְּאַצְבָּעוֹ', בְּחִינַת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת
(שְׂמוֹת ל"א): "אַצְבַּע אֱלֹקִים".

ליקוטי תפילות על תורה ס"ה

אַחַד יָחִיד וּמְיֻחָד, הָיָה הַזֶּה וַיְהִי, זַכְּנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים לְכָל־
בְּאַחֲדוּתְךָ בְּאַמֶּת, אֲנִי מָלֵא רַחֲמִים זַכְּנִי וְעֲזָרְנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי
שְׂאֻזְכָּה לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל עֵז וְתַעֲצוּמוֹת, לְסַגֵּר וּלְסַתֵּם עֵינַי מִחִיּוֹ
וְהֵאֵי עֲלֵמָא לְגַמְרִי, לְהַעֲצִים וּלְסַגֵּר עֵינַי בְּחֻזְקָה מְאֹד, לְבָלִי
לְהַסְתַּכֵּל כָּל־עַל הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה וְתַאֲוֹתָיו וְאַהֲיָה בְּזֶה הָעוֹלָם
כְּעוֹר וְסוּמָא מִמֶּנֶּשׁ, שְׁלֵא יְהִיָּה לִי שׁוּם רְאִיָּה וְהַסְתַּכְלוּת וְהַכְּטָה
בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל־ל, רַק אֲזֻכָּה לְכוּן אֶת עֵינַי וְדַעְתִּי וְשַׁכְּלִי לְהַסְתַּכֵּל
תְּמִיד עַל הַתְּכָלִית הָאֲמֵתִי תְּכָלִית הַנְּצָחִי, עַד שְׂאֻזְכָּה לִידַע
וּלְהַבִּין בְּאַמֶּת טוֹבֵךְ הָאֲמֵתִי, וְאַזְכָּה לְדַעַת בְּאַמֶּת שְׂאִין שׁוּם
רַע בְּעוֹלָם כָּל־ל, רַק כֵּלּוּ טוֹב וְחֶסֶד, וְאַתָּה מְרַבָּה לְהַטִּיב עִם כָּל
בְּשָׂר בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, כִּי כּוֹנֵן־תְּךָ לְטוֹבָה תְּמִיד, כִּי אַתָּה
חֲפִיץ לְזַכּוֹת אוֹתָנוּ לְהַבְיֵאֵנוּ לְתְּכָלִית הָאֲמֵתִי לְחַיִּים נְצַחִיִּים,
וְאַזְכָּה לְהִיּוֹת מָלֵא שְׂמֵחָה תְּמִיד.

אָנָּא נֹרָא קְדוּשׁ תְּצִילֵנִי מִצָּרָה, וְתִהְיֶה עִמִּי תָמִיד בְּכָל עֵת
 וְתַעֲזָרֵנִי וְתוֹשִׁיעֵנִי בְּכָל עֵת שְׁתַּשְׁלַח עָלַי יְסוּרֵינַי חֵם וְשָׁלוֹם
 עַל פִּי מִשְׁפָּטֶיךָ וּדְרָכֶיךָ הַטּוֹבִים, שְׁתַּתֵּן לִי כַח וְשִׁכָּל לְהִסְתַּכֵּל
 עַל הַתְּכַלִּית הָאֵמֶת עַל הַתְּכַלִּית הַטּוֹב שֶׁל הַיְסוּרֵינַי וְאַזְכֶּה
 לְהַכִּלֵּל בְּךָ בְּאַמֶּת בְּשַׁעַת הַיְסוּרֵינַי, וְאַבְטַל עֲצָמִי לְגַמְרֵי וְאַסְתֵּם
 עֵינַי מִחֲזוֹ דְהָאֵי עֲלָמָא לְגַמְרֵי, שְׁאַזְכֶּה לְסֹגֵר וּלְהַעֲצִים עֵינַי
 מִתַּאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה וְהַבְּלִיּוֹ בְכַח וּגְבוּרָה גְדוֹלָה, עַד שְׁאַזְכֶּה
 לְרֹאוֹת לְמִרְחוֹק לְהִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית הַטּוֹב הַנִּצְחִי שֶׁיִּגִיעַ לִי
 עַל-יְדֵי הַיְסוּרֵינַי, עַד שְׁיִתְבַּטְּלוּ אֲצָלִי כָּל הַיְסוּרֵינַי לְגַמְרֵי עַל
 יְדֵי זֶה.

אָנָּא מְלֵא רַחֲמִים, אֲתָה יְדַעְתָּ אֶת נַגְעֵי לְבָבִי וּמִכְאוּבִי, אֲתָה
 יְדַעְתָּ אֶת נַגְעֵי נַפְשִׁי, אֲתָה יְדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר פָּגַמְתִּי בְּעֵינַי
 הַרְבֵּה מְאֹד בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, בְּעֵינַי בָּשָׂר וּבְעֵינַי הַשִּׁכָּל,
 אֲשֶׁר הִסְתַּכַּלְתִּי בְּמָה שְׁאַסוּר לְהִסְתַּכֵּל וּפָגַמְתִּי עֵינַי מְאֹד, וְעַל
 יְדֵי זֶה פָּגַמְתִּי אֶת נַפְשִׁי מְאֹד, וְהִרְתִּירְתִּי הִרְהוּרִים רָעִים וְחִשְׁבֹתִי
 וְעִינֹתִי בְדַעְתִּי בְּמַחֲשָׁבוֹת זְרוֹת וְרָעוֹת הַרְבֵּה מְאֹד, וַיִּצְאֵתִי
 מִגְּבוּל הַקְּדוּשָׁה לְיָמִין וְלִשְׂמָאל, כִּי הִסְתַּכַּלְתִּי וְהִצַּצְתִּי בְדַעְתִּי
 לְמַעַלָּה מִמְדִּרְגָתִי בְּמָה שְׁאַסוּר לְהַצִּיץ, וּלְהַפְּךָ הַכְּנִסְתִּי בְדַעְתִּי

מִחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וְזָרוֹת וְעֵינֹנִים רָעִים, וְהִסְתַּכַּלְתִּי הַרְבֵּה מִן הַצַּד,
מִגְּבוּל הַקְּדוּשָׁה וְלַחֲוִין, וְהִפְסַקְתִּי אֶת דַּעְתִּי וּמִחֲשַׁבְתִּי מִמֶּדֶד
וּמִתּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה אֲלֵפִים וּרְבָבוֹת פְּעָמִים עַד אֵין מִסְפָּר, עַד
אֲשֶׁר הֵהָרַגְל נַעֲשָׂה טָבַע אֶצְלִי, לְהִיּוֹת רָגִיל מְאֹד בְּמִחֲשָׁבוֹת
חֲוִין, שְׂיוֹצָאִים מִגְּבוּל הַקְּדוּשָׁה וְלַחֲוִין, עַד אֲשֶׁר נִפְגַּם דַּעְתִּי
וְנִפְשִׁי כָּל-כָּךְ עַד אֲשֶׁר אֵינִי יָכוֹל לְדַבֵּר כֻּלָּל, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיךְ
לְסַדֵּר תְּפִלָּתִי לְפָנֶיךָ וְעַדִּין לֹא שִׁבְתִּי מִטְעוּתִי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ שׁוּם
דֶּרֶךְ אֵיךְ לָשׁוּב אֵלֶיךָ בְּחַלְיֵשׁוֹת כַּח כְּזָה, בְּבִלְבוּל הַדַּעַת כְּזָה
בְּרַחוּק כְּזָה, בְּסַכָּנוֹת וּרְדִיפוֹת כְּאֵלֶּה, שְׂיִישׁ לִי מֵעֲצָמִי וּמִשׁוֹנָאִים
וְאוֹיְבִים וְרוֹצְחִים הַרְבֵּה בְּלִי שְׁעוֹר, בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת בְּכַמָּה
אָפְנִים וּבְחִינּוֹת, מִצְדִּיקִים וּבִינּוֹנִים וּרְשָׁעִים.

"יְהוָה מָה רַבּוֹ צָרִי, רַבִּים קָמִים עָלַי", רַבִּים מְאֹד גְּדוֹלִים בְּתוֹרָה,
גְּדוֹלִים בְּעֵשֶׂר גְּדוֹלִים בְּחַכְמָה חֲמַל עַל זְבוּב נִמְאָם כְּמוֹנִי,
עַל פְּגוּם כְּמוֹנִי, שְׂאִין לוֹ שׁוּם דְּמִיּוֹן לְכַנּוֹת וּלְהַדְמוֹת בּוֹ פְּגָמוֹ
וְחַלְיֵשׁוֹתוֹ וְרַפְיוֹן יָדוֹ וּבִלְבוּל עֵכֶרֶת דַּעְתּוֹ וְצָרוֹת לְבָבוֹ וְנִגְעֵי
נִפְשׁוֹ וּמְכַאוּבָיו הַקְּשִׁים וְהַמְרִים מְאֹד מְאֹד בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
וּכְמוֹ שֶׁהִזְהַרְתָּ אוֹתָנוּ לְסַתֵּם וְלִסְגֹר עֵינֵינוּ מִחִיּוֹ דְהָאֵי עֲלָמָא
לְגַמְרִי, בֵּין מְרַדְּנוֹ וּפְגַמְנוֹ בְּזָה מִהַפֶּךְ אֶל הַפֶּךְ, כִּי כָּל יָמֵינוּ פָּנוּ

בְּשָׂטוּתִים וְהִבְלִים דְּהָאֵי עֲלָמָא שְׂפָלָה יוֹמָם לֹא נְנוּחַ לִילָה לֹא נִשְׁקַט מִלְחָשׁ בְּכָל עֵת עֲנִינֵי הָעוֹלָם הִזָּה וְתֵאוּתָיו וְהִבְלָיו, עַד אֲשֶׁר הִרְגְּלוּ מִחֲשָׁבוֹתֵינוּ לְחָשׁ בְּכָל עֵת רַק בְּעֲנִינֵי הַפְּרָנָסָה וְהַהֲצַטְרָכוֹת הַמְרַבָּה וּבְעֲנִינֵי תֵאוּת וְהִבְלֵי עוֹלָם הִזָּה, קִנְיָה וְתֵאוּה, וְכָבוֹד וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן, עַד אֲשֶׁר עָקַר הַתְּכֵלִית הָאֲמִתִּי הַשְּׁלֹכְנוּ אַחֲרֵי גִּוְנוֹ, וְהִהְרִיגְלוּ גַבְר כָּל כֶּהֱ, עַד אֲשֶׁר אֶפְלוּ בְּשִׂאֲנוּ רוּצִים לְחָשׁ עַל סוּפְנוּ וּלְהַסְתֵּיבֵל עַל הַתְּכֵלִית הָאֲמִתִּי קִנְיָה וְכָבוֹד עָלֵינוּ מְאֹד, וְאֵי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם וּלְכַוֵּן דַּעְתָּנוּ אֶל הַתְּכֵלִית אֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת, וְאֶפְלוּ בְּשִׁעַת הָעֶסֶק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְעִבּוּדָה, גַּם אִזּוּ מִחֲשָׁבוֹתֵינוּ מִשׁוֹטְטוֹת לְכָל צַד אֶל הַחוּץ, וְהֵם טְרוּדִים וּמְבַלְבְּלִים אִזּוּ בְּמִחְשָׁבוֹת זָרוֹת וְעִרְבוּב הַדַּעַת הַרְבֵּה מְאֹד.

אִזּוּ וְאִבּוּי, הֵיכֵן אֲנַחְנוּ בְּעוֹלָם, אִזּוּ חֲכָמָתָנוּ, אִזּוּ שְׂכֵלָנוּ אִזּוּ דַּעְתָּנוּ, מֵה נִחְשָׁב עַל יְהוָה, וְעַל מָה אֲתִינֵן לְהָאֵי עֲלָמָא שְׂפָלָה הֵיכֵן שְׂבָאֲנוּ חֲלִילָה לָזֶה הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל דְּבָרִים כְּאֵלָה, בְּשִׁבִיל מִחְשָׁבוֹת כְּאֵלָה חֲלִילָה הֵלֹא לֹא בָּאֲנוּ לָזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם לְשִׁבִיר הַבְּחִירָה וּלְהַפְּךְ דַּעְתָּנוּ וְעֵינֵינוּ וּלְבַנּוּ מִזֶּה הָעוֹלָם לְגַמְרֵי, וּלְהַסְתֵּיבֵל רַק עַל הַתְּכֵלִית הָאֲמִתִּי וּלְהַתְּדַבֵּק בָּהּ, כְּמוֹ שְׂכָתוּב: "וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֲתֶם זֹנִים"

אֲחֵרֵיהֶם" וּכְתִיב: "אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִירָא אוֹתוֹ תַעֲבֹד, וּבוֹ תִדְבַק וּבְשֵׁמוֹ תִשָּׁבַע" וּכְתִיב: "אֲחֵרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכּוּ, וְאוֹתוֹ תִירְאוּ וְאֵת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ, וּבְקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ וְאוֹתוֹ תַעֲבֹדוּ, וּבוֹ תִדְבַקוּן" וּכְתִיב: "הֵעֵדְתִי בְכֶם הַיּוֹם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמּוֹת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה, וּבַחֲרַתְּ בַחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶה אֶתְּךָ וְזִרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַ בְּקוֹלוֹ וּלְדַבְּקָה בוֹ כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאַרְךָ יָמֶיךָ" וְעַתָּה עַתָּה, אֵיךְ נִהְפָּכְנוּ, "הֵי עֵזֹב מִצּוֹר שְׂדֵי מַיִם קָרִים נוֹזְלִים לְחֶצֶב לָהֶם בְּאֵרוֹת נִשְׁבָּרִים אֲשֶׁר לֹא יָכִילוּ הַמַּיִם" הֵי תִכַּן לְהַפְסִיק חֵם וְשִׁלּוֹם הַמַּחְשָׁבָה מֵחַי הַחַיִּים וּמִתּוֹרַתוֹ הַקְּדוּשָׁה, מְקוֹר הַחַיִּים הָאֱמֵתִיִּים וְהַנְּצַחִיִּים, לְחַשֵּׁב בְּדַבָּרִים כְּאֵלֶּה שְׂאֵנוּ רְגִילִים בָּהֶם כָּל אֶחָד כְּפִי שְׁטוּתוֹ וְטָעוּתוֹ וּכְסִילוּתוֹ.

אֵתְּךָ יְהוָה אֵתְּךָ אֲדוֹנֵנוּ מִלְּכָנוּ, מַה נַּעֲשֶׂה לַיּוֹם פְּקֻדָּה מַה נַּעֲשֶׂה לָעוֹלָם הַנְּצַחִי, מַה נַּעֲשֶׂה לַיּוֹם שְׂכָלוֹ שֶׁבֶת וּמְנוּחָה, אֲשֶׁר אֵי אֲפֻשֶׁר לְהַכְנִים וּלְהַכְלִיל שָׁם כִּי אִם מִי שְׂמַקְנִשְׁט עֲצָמוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמִפְּשִׁיט דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי מַחֲיוֹ דְהָאֵי עֲלָמָא וּמִדְּבַק אֵת עֲצָמוֹ רַק בְּהַתְּכָלִית הָאֱמֵתִי וְהַנְּצַחִי וּמַה נַּעֲשֶׂה, וְחַטָּאֵינוּ עָשׂוֹ לָנוּ מַה נַּשְׁעֵשׂוּ, עַד אֲשֶׁר "טְבַעְתִּי בִּיּוֹן מְצוּלָה וְאִין מְעַמְד, בְּאֵתִי

במעמקי מים ושבלת שטפתני" אבי אבי אבי, אדוני אדוני
 אדוני, "מלכי ואלהי אליך אתפלל", אליך אשתטח, אליך
 אתנפל ואתחנן, עשה למענך לבד עשה מה שתוכל ברחמוך
 הרבים והחזירני בתשובה שלמה לפניך באמת, זכני מעתה,
 עזרני מעתה, הושיעני מעתה והיה עמי תמיד, ועזרני וזכני
 לסגר ולהעצים ולסתם עיני ולבבי ודעתי ומחשבותי מחיזו דהאי
 עלמא שפלה לגמרי, ולא אסתכל על הכלי עולם הזה ותאותיו
 וטרדותיו כלל, כי כל העולם הזה אינו עולה כהרף עין, כי הכל
 הבל ורעות רוח "וימה יתרון לאדם מכל עמלו" ומכל
 תאותיו והבליו.

טוב ומטיב לכל, טוב ומטיב תמיד, טוב ומטיב לרעים ולטובים,
 טוב ומטיב באמת, היטיבה ברצונך עם רחוק מטוב כמוני,
 אשר מרדתי בטובך בידי, במזיד ובשונג באנס וברצון אלפים
 ורבבות פעמים אשר התחלת להטיב עמי הרבה טוב האמתי
 והנצחי, ואנכי דחיתי בידי טובך האמתי כמה וכמה פעמים,
 "עד כי חדל לספר כי אין מספר" אנא האל הטוב, אשר טובך
 אינו נפסק לעולם, זכני מעתה לטובך האמתי, שבעני מטובך
 הנצחי, עזרני וזכני לכלל באחד באמת, בתכלית הכליות

בְּתַכְלִית הַבְּטוּל כָּרְאוּנִי, בְּרִצּוֹא וְשׁוֹב כְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב, עַד שְׁאֲזֹכָה לְדַעַת שְׂכָלוֹ טוֹב וְאֵין שׁוֹם רַע בְּעוֹלָם כָּלֵל וְכָל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִין הַבָּאִין בְּעוֹלָם כָּלָם הֵם טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת, עַד שְׁאֲזֹכָה לְבַטֵּל כָּל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִין שְׂבַעְעוֹלָם עַל-יְדֵי זֶה, וְנִזְכָּה לְקַבֵּל הַיְסוּרִים הַמְּכַרְחִים לָבוֹא, בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה גְּדוּלָּה, וּלְבַטֵּל כָּל הַיְסוּרִין עַל יְדֵי הַבְּטוּל אֶל הַתַּכְלִית הַטּוֹב בְּאַמֶּת, עַד אֲשֶׁר נִזְכָּה לְקַבֵּל וּלְהַמְשִׁיךְ מִיְמֵי הַתּוֹרָה עַל יְדֵי הַשְּׂמֵחָה מִהַרְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל שְׂתֵּאִיר אֶל הַמַּחִין וְנִזְכָּה לְשֹׂאב מַיִם בְּשִׂשׁוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה, וְעַל יְדֵי הַשְּׂגַת הַתּוֹרָה נִזְכָּה לְקַרֵּר הַיְסוּרִין וּלְכַבּוֹת צְמֵאוֹן הַנֶּפֶשׁ גַּם בַּעַת שֶׁנִּשְׁנֹב מִהַבְּטוּל אֶל הַדַּעַת, וְלֹא יִהְיֶה שׁוֹם כַּח לְהַיְסוּרִין לְהַתְּגַבֵּר עָלֵינוּ חֵם וְשִׁלּוֹם אַחֲרֵי כֵן, אַחֲרֵי שֶׁנִּשְׁנֹב מִהַבְּטוּל, רַק נִזְכָּה לְבַטֵּל אֶז עַל יְדֵי הַשְּׂגַת הַתּוֹרָה שְׂתִזְכְּנוּ לְקַבֵּל וּלְהַשִּׁיג עַל-יְדֵי הַשְּׂמֵחָה מֵאוֹר זְרִיחַת הַרְשִׁימוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּשְׂאָר מִהַסִּתְּכָלוֹת וְהַבְּטוּל, אֶל הַתַּכְלִית שֶׁהוּא כָּלוֹ טוֹב כָּלוֹ אֶחָד, שְׂתֵּאִיר הַרְשִׁימוֹ אֶל כָּלֵי הַמַּחִין הַשְּׂגַת סְתְרֵי אוֹרֵייתָא, וְיִקְיָם בָּנוּ מִקְרָא שְׂכַתּוֹב: "אֲשֶׁרִי הַגִּבֵּר אֲשֶׁר תִּסְרְנוּ יָהּ וּמַתּוֹרְתְךָ תִּלְמַדְנוּ".

וּבְכֵן תִּרְחַם עָלֵינוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ שְׁנוֹזְכָה לְתַפְלָה בְּשִׁלְמוֹת, וְנוֹזְכָה
 לַעֲשׂוֹת אֶחָד מִכָּל הַתַּפְלָה, וְתִהְיֶה כָּל תַּפְלוּתֵינוּ וְתַחֲנוּתֵינוּ
 וּבִקְשׁוֹתֵינוּ כְּלוּלִים יַחַד בְּתַכְלִית הָאֲחֵרוֹת, בְּאִפְנֵי שִׁיְהִיָּה לָנוּ כַח
 לְסִדֵּר לְפָנֶיךָ בְּכָל יוֹם תָּמִיד שִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת וְתַפְלוֹת וְתַחֲנוּת
 וּבִקְשׁוֹת הַרְבֵּה בְּתַכְלִית הַשִּׁלְמוֹת כְּרָצוֹנְךָ הַטוֹב.

אָנָּה הַטוֹב וְהַמְטִיב הַרוֹצֶה בְּתַפְלַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, אַתָּה יוֹדֵעַ
 אֶת עֵצִים יָקָר יִפִּי הַדֶּרֶת קְדוֹשֶׁת דְּבוּרֵי הַתַּפְלָה הַקְּדוּשָׁה
 שְׁאֵנוּ זוֹכִים לְהַתְפַּלֵּל וּלְהַתְחַנֵּן לְפָנֶיךָ אַתָּה יוֹדֵעַ אֶת הוֹד פְּאָר
 יְקָרָת קְדוֹשֶׁת כָּל אוֹת וְאוֹת מִדְּבוּרֵי הַתַּפְלָה כִּי מִי יִהְיֶה מִי
 יִפְאָר גָּדֹל פְּאָר הַלְקוּטִים וְהַקְּבוּצִים שְׁאֵנוּ מְלַקְטִים וּמְקַבְּצִים
 שׁוֹשְׁנִים וּפְרָחִים וְצִמְחִים נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים, מִפְּאָרִים וּמִהֲדָרִים,
 סְגֻלוֹת יְקָרוֹת וְחִמּוּדוֹת גְּדוּלוֹת, בְּשָׂדוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת,
 עַל-יָדֵי כָּל אוֹת וְעַל-יָדֵי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר וּמִכָּל-שֶׁכֶן עַל-יָדֵי כָּל
 בְּרָכָה וּבְרָכָה שֶׁל הַתַּפְלָה הַקְּדוּשָׁה וְאִם הָיִינוּ זוֹכִים לְהַטּוֹת
 אֲזַיְנוּ לְשִׁמְעַ מֶה שְׁאֵנוּ מוֹצִיאִים בְּפִינוּ מִרְגְּלֵי אוֹת יְקָרוֹת וְאַבְנִים
 טוֹבוֹת וְיְקָרוֹת כְּאֵלוֹ, לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל אֶת יָקָר תַּפְאֶרֶת גְּדֻלַּת
 הוֹד יִפִּי הַדְּבוּר הַקְּדוּשׁ וְהַנוֹרָא שֶׁל הַתַּפְלָה הַקְּדוּשָׁה, אֶת עֵצִים
 יְקָרָת קְדוֹשֶׁת כָּל דְּבוּר וְדְבוּר, לֹא הָיִינוּ יְכוּלִים לְהַשְׁלִים לְדַבֵּר

אֶפְלוּ בְּרָכָה אַחַת, וְאַפְלוּ דְבוּר אֶחָד, כִּי הֵינּוּ נִקְשָׁרִים וְנִכְרָכִים
 וּמִהֲדַקִּים בָּאוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַדְּבוּר, כִּי אִיךְ אֶפְשָׁר לִילֵךְ מִן
 אוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַדְּבוּר לְגַדֵּל עֵצִים יָקָר יִפְיֶה וְזִיּוּה וְהִדְרָה,
 הִדְרָא דְלֹא אֶפְשָׁר לְמַפְרֵט בְּשִׁפּוֹתָא, וּלְגַדֵּל עֵצִים תִּקַּף הַתְּקִשְׁרוּת
 הַדְּבוּר עִם הַנֶּפֶשׁ, עַד אֲשֶׁר אֵין הַדְּבוּר מַנִּיחַ אֶת הַנֶּפֶשׁ לִילֵךְ
 מֵאֲתוֹ לְהֵלֵךְ יוֹתֵר.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם מָלֵא טוֹב וְחֶסֶד, מָלֵא רַחֲמִים רַבִּים, אַתָּה
 הוֹדַעְתָּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, שְׁגַם מִי שְׁזוּכָה לְבַחֲינָה זֹאת,
 לְשִׁמְעַי הוֹד יִפִּי הַדְּבוּר, עַד אֲשֶׁר אֵין הַדְּבוּר מַנִּיחַ אוֹתוֹ לִילֵךְ
 לְהֵלֵךְ יוֹתֵר, גַּם זֶה אֵינוֹ טוֹב, וְאֵין זֶה שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה כִּי צְרִיכִין
 דִּיקָא לְהַתְּפַלֵּל כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת וְלִהְיוֹת שְׁלֵים כָּל סֵדֶר
 הַתְּפִלָּה בְּשְׁלֵמוֹת, וְגַם לוֹמַר עוֹד אַחֵר כַּךְ הַרְבֵּה תְּחִנּוֹת
 וּבִקְשׁוֹת, וּמִזְמוֹרֵי תְהִלִּים וְשִׁאֲרֵי תְּפִלוֹת הַרְבֵּה עַל כֵּן עִקַּר
 שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה הוּא כְּשִׁזְזוּכִין לְכֻלָּל הַתְּפִלָּה בְּאַחָד, שֶׁהוּא
 הַתְּכִלִּית, שֶׁהוּא כֻּלּוֹ טוֹב כֻּלּוֹ אֶחָד וְאַתָּה יְהוָה יַדְעַת שְׁפִלוּתֵנוּ
 וּפְחִיתוּתֵנוּ, כַּמָּה אָנוּ רְחוּקִים מִכָּל וְכֻלּוֹ מִשְׁנֵי הַבְּחִינּוֹת הָאֵלֶּה,
 כִּי אָנוּ רְחוּקִים מִתְּפִלָּה מְאֹד מְאֹד בְּתְכִלִּית הַרְחוּק בְּכַמָּה
 הַרְחָקוֹת בְּלֵי שְׁעוֹר, וְלִבֵּנוּ אָטוּם מְאֹד, עַד אֲשֶׁר אֵין אָנוּ זוֹכִים

לְהַטּוֹת אֶזְנֵינוּ וְלִשְׁמַע מֶה שֶׁאֲנִי מְדַבְּרִים בְּפִינוּ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה
 וּבְפִי וּבְשִׁפְתֵי אֲנִי מִתְּפַלֵּל, וְלִבִּי רְחוּק מִהַדְּבוּרִים הַקְּדוּשִׁים
 וְאִינִי מִתְּגַבֵּר לְהִשְׁמִיעַ לְאָזְנֵי מֶה שֶׁאֲנִי מוֹצִיא בְּפִי וְאִם לְפַעֲמִים
 אֶתָּה עוֹזֵר לִי, עַד שֶׁאֲנִי מִתְּחִיל לְהַטּוֹת אֶזְנֵי וְלִשְׁמַע מִרְחוּק
 אֵיזָה אוֹת וְדְבוּר שֶׁל הַתְּפִלָּה הַקְּדוּשָׁה, עֲדִין אֲנִי רְחוּק מִהַתְּכַלִּית
 הָאֱמֵתִי, מִתְּכַלִּית הָאֲחֵדוּת, וְעַל כֵּן עַל פִּי רַב אֲנִי נִשְׁאָר כָּרוּךְ
 מְאֹד אַחֵר אֵיזָה דְבוּר שֶׁאֲנִי מִתְּחִיל לְשִׁמְעוֹ, וְאִינִי יָכוֹל לְפָרֵד
 מִמֶּנּוּ וְלִילֵךְ לְהִלָּן לְדַבֵּר יוֹתֵר וְאֶתָּה יוֹדֵעַ שְׁגָם זֶה אִינִי שְׁלֵמוֹת,
 כִּי אֲנִי צָרִיךְ לְדַבֵּר הַרְּבֵה, לְהַתְּפַלֵּל כָּל סֵדֶר הַתְּפִלָּה, וְלִהְיוֹסוֹף
 עוֹד תַּחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת הַרְּבֵה, כִּי צָרְכֵי הַמָּה מְרַבִּים מְאֹד.

וּבִכֵּן בָּאתִי לְפָנֶיךָ מְלֵא רַחֲמִים, רַבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל
 הַנְּשָׁמוֹת, שֶׁתְּמַלֵּא רַחֲמִים עַל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט עַל
 נְשַׁמְתֵי הָעֵנִיָּה וְהַדְּלָה עַל יְדֵי מַעֲשֵׂי הָרָעִים, אֲשֶׁר הִרְבִּיתִי
 לַפְּשַׁע נְגִידָה, חָטָאתִי עֲוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי, עַד
 אֲשֶׁר זֶה יָמִים וְשָׁנִים הַרְּבֵה אֲשֶׁר נְשַׁמְתִּי הוֹלְכַת נְעָה וְנָדָה,
 וְנִתְּרַחֲקָה וְנִתְּגַרְשָׁה מִן הַשְּׂדֵה הַקְּדוּשָׁה, שִׁשָּׁם גְּדָלִים כָּל
 הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, וַיִּצָּאָה בְּגוֹלָה וְאִין לָהּ מְכִיר, וְהִיא הוֹלְכַת
 וּמְטַרְפֶּת, וְאִין לָהּ "מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ, כָּל רוֹדְפֶיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין

המצרים" ומה אעשה ועוונותי גרמו כל אלה ויותר מזה לולא
 רחמיך וחסדיך אז אבדתי בעניי חלילה ועתה איך יוכל עבד
 אדוני זה לדבר עם אדוני זה, מאחר שאני רחוק מנשמתי כל
 כך, ואיך יוכל גלם סרוח מבלבל ומטרף לדבר דברי אלהים
 חיים, על בן אין לי שום תקוה לשוב ולהתחנן, כי אם על ידי
 בעל השדה האמתי ועל זה באתי לפניך יהוה אלהי ואלהי
 אבותי, להפיל תחנוני לפניך מלא רחמים, בלב נשבר ונדכא,
 בלב קרוע ומרתח, בלב חרד ונאנח, בלעגי שפה ובלשון עלגים,
 צופה ומביט ומיחל ומחכה לרחמיך וחנינותיך האמתיות, יושב
 ודומם לתשועת יהוה כהרף עין, כי אין לי פה לדבר ולא מצח
 להרים ראש, כי קלקלתי ושחתתי בידיים כל טובותיך ועצותיך
 הקדושות אשר השפעת עלי בכל עת, ועתה מה יש לי עוד
 צדקה ולזעק עוד אל המלך.

רחמן מלא רחמים, רחם על נפשי ורוחי ונשמתי כי אתה לבד
 יודע עצם הרחמנות שעליהם, זה ימים ושנים הרבה
 יהמו מעיך ורחמיך על נשמתי הפגומה מאד ועל כל הנשמות
 הערמות האזלן ערטלאין בעוונותי הרבים אוי אוי, מה
 אומר מה אדבר, אוי אוי אוי מתי אזכה לתקן פגמים גדולים

גְבוּהִים וְעֲצוּמִים כְּאֵלֶּהָ, אֲשֶׁר פָּגַמְתִּי וְקִלְקַלְתִּי בְּמָקוֹם שְׁפַגְמַתִּי
 חֲמַל וְרַחֵם עַל נַשְׁמוֹתֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, עַל כָּל
 נַשְׁמוֹת וְרוּחוֹת וְנַפְשוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים, וְתֵן לָנוּ בִּעַל שְׂדֵה
 אֲמַתִּי שְׂיוּכָל לַעֲסֹק בְּתַקּוּן נַפְשֵׁנוּ וְרוּחֵנוּ וְנַשְׁמַתֵּנוּ, שְׂיִהְיֶה לוֹ
 כַּח לְתַקֵּן כָּל הַנַּשְׁמוֹת שֶׁל הַחַיִּים וְהַמֵּתִים, לְהַכְנִים כָּל הַנַּשְׁמוֹת
 מִחוּץ לְפָנַי, לְתוֹךְ הַשְּׂדֵה הַקְּדוֹשָׁה, וְלַעֲסֹק בְּכָל תְּקוּנֵיהֶם
 וּצְרִיכֵיהֶם לְזֶרַעַם וּלְנַטְעָם וּלְהַשְׁקוֹתָם וּלְגַדְלָם וּלְהַצְמִיחָם
 וּלְהַרְבּוֹת פְּרוֹתֵיהֶם וּלְתֵן הַרְחָקָה כְּרֵאוֹי בֵּין כָּל הָאֵילָנוֹת
 וְהָעֲשָׂבִים שֶׁלֹּא יִכְחִישׁוּ אֶחָד אֶת חֶבְרוֹ חֵם וְשָׁלוֹם, וְיִקְיִם מִהֲרָה
 מִקְרָא שְׂכֵתוֹב: "יֵשׁם מִדְּבַר לְאַגַּם מַיִם, וְאַרְץ צִיָּה לְמוֹצְאֵי מַיִם
 וַיּוֹשֵׁב שָׁם רַעֲבִים וַיְכַוְּנוּ עִיר מוֹשָׁב, וַיִּזְרְעוּ שְׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְּרָמִים,
 וַיַּעֲשׂוּ פְרִי תְבוּאָה וַיְבָרְכֶם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבָהֱמַתֶּם לֹא יִמְעִיט."

וְתִרְחַם בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עַל הַצְּדִיקֵי אֲמַת הָעוֹסְקִים בְּתַקּוּן
 הַשְּׂדֵה הַקְּדוֹשָׁה הַנִּקְרָאִים בְּעֵלֵי הַשְּׂדֵה, וְעַל כָּל יוֹצְאֵי
 חֲלְצִיָּהֶם וְעַל כָּל הַתְּלוּיִים בָּהֶם, וְתִשְׁמְרֵם וְתִצְלִיֵם מִכָּל אוֹיְבֵיהֶם
 וּמִכָּל שׂוֹנְאֵיהֶם וּמִכָּל רוֹדְפֵיהֶם, כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ גְּדֹל הַהִתְגַּדְּרוֹת
 שְׂמַתְגָּרִין בָּהֶם, וּגְדֹל הַשְּׂנְאָה וְהַקְּנָאָה וְהַיִּסּוּרִים וְהַרְדִּיפוֹת
 שֶׁבָּאִים עֲלֵיהֶם עַל יְדֵי זֶה חוּם וְחֲמַל עֲלֵיהֶם וְעֲלֵינוּ וְאָמַר

לְצָרוֹתֵיהֶם דַּי, וְשָׁמַרם וְהִצִּילֵם, הַחַיִּים וְקַיִמָם, וְחִזְקָם וְאַמְצָם
 וּבְרַכְּם, בְּאַפְּןִי שְׂוִי־כָלוּ לְעֵסֶק בְּתַקְוֵינוּ וּבְתַקּוֹן כָּל הַשָּׂדֶה כְּלָה
 רַחֵם מְלֵא רַחֲמִים עַל נְשָׁמוֹת עֲשׂוּקוֹת כָּאֵלוּ, עַל נְשָׁמוֹת רְחוּקוֹת
 מִתַּקּוֹן זֶה כַּמָּה וְכַמָּה מֵאוֹת שָׁנִים, וְכַמָּה גְּלָגוּלִים עָבְרוּ עֲלֵיהֶם,
 וְכַמָּה יְסוּרֵין וְצָרוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת עָבְרוּ עֲלֵיהֶם בְּכָל גְּלָגוּל וְגְלָגוּל
 חֲמַל עַל נְשָׁמוֹת עֵיפוֹת וְנִרְדְּפוֹת, וּבִפְרָט עַל נְשָׁמוֹת הָעֲרֻמוֹת
 דְּאִזְלוּן עֲרֻטְלָאִין, שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהִתְלַבֵּשׁ בְּשׂוּם גּוֹף, אֲשֶׁר
 אֲתָה יְדַעְתָּ עֵצֶם הָרַחֲמָנוֹת שְׁעֲלֵיהֶם חֲמַל עַל דְּמַעְתָּם וְצַעֲקוֹתָם,
 חֲמַל עַל אֲנַחְתָּם וְגִיחָתָם וְאֲנָקָתָם, חֲמַל עַל צַעֲרָם הַפֶּר, חֲמַל
 עַל טְלֻטּוּלָם הַקְּנֵשָׁה וְהַכְּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר "כְּשֵׁל כַח הַסֶּבֶל" חֲמַל
 עֲלֵיהֶם לְמַעַן שְׂמֹךְ, לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים לְבַד, כִּי אִין בָּנוּ כַח
 וְדַעַת לְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם וְעֲלֵינוּ, עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא לְמַעַנְנוּ, וְאֵל
 תִּזְכֹּר לָהֶם וְלָנוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ "מִהֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דִלּוֹנוּ מְאֹד",
 עֲזָרְנוּ כִּי עָלֶיךָ נִשְׁעָנְנוּ.

וּזְכֵנוּ לָשׁוּב בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בְּאַמֶּת עַד שְׂיֵאִירוּ עֵינֵי בַעַל
 הַשָּׂדֶה, וְתִהְיֶה הַשָּׂדֶה נִקְרָאת שְׂדֵה צוֹפִים וְלֹא תִהְיֶה
 נִקְרָאת חֵם וְשָׁלוֹם שְׂדֵה בּוֹכִים, שְׂתַעֲזֹר וְתוֹשִׁיעַ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 וּבְחֶסְדֶיךָ הָעֲצוּמִים שְׂיִהְיֶה כַח לְהַבְעֵל הַשָּׂדֶה לְהִיּוֹת צוֹפָה

ומביט ומסתכל על כל אחד ואחד מישראל הרחוק מן התכלית
 להביאו אל התכלית האמתית, שיוזכה כל אחד לסתם עיניו
 ודעתו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, עד שיהיה נכלל תמיד בתכלית
 הפטול ברצוא ושוב בתוך התכלית האמתית שהוא כלו אחד
 כלו טוב, באפן שיוזכה כל אחד ואחד מישראל לכלל תפלתו
 באחד עזרנו טוב לכל שנוזכה לבטל כל גשמיותנו עד שנוזכה
 לבטל עצמנו לגמרי לכלל באחדותך באמת שהוא כלו טוב
 תמיד, עד שתהיה תפלתנו בתכלית השלמות כלולה יחד
 מתחלתה ועד סופה בתכלית האחדות ולא נשכח שום אות
 ודבור של התפלה לעולם ואפלו כשנעמד בסוף התפלה, נזכר
 עדין את אות ודבור הראשון של התפלה ולא נלך ולא נעבר
 ולא נפסק לעולם מאות ודבור הראשון של התפלה, אפלו
 כשנבוא לסוף התפלה ולא נעשה שום פרויד והבדל והרחקה
 בין דבורי התפלה הקדושה, רק כל התפלה כלה תהיה כלולה
 ומחברת ומקשרת יחד מראשה לסופה, ומסופה לראשה,
 בתכלית האחדות בתכלית השלמות, כי כלו אחד כלו טוב,
 ועל ידי זה נזכה לסדר ולומר לפניך בכל יום ויום שירות
 ותשפחות ותפלות ותחנות ובקשות וודויים ופיוסים הרבה
 בפה מלא, בכונה גדולה, בתכלית פונת הלב באמת ברצונך

הטוב וכלם יהיו כלולים יחד בשמך המיוחד בתכלית האחדות
עד אשר תשמע שועתנו ותאזין תפלותינו ותקשיב תחנותינו,
ותמלא כל מושאלותינו לטובה ברחמים, שנוזקה חיש קל מהרה
לשוב בתשובה שלמה לפניך ולהיות פרצונך הטוב באמת
ותשים חלקנו עם הצדיקים והבשרים היושבים לפניך בגן עדן,
ותשעשע עם נפשנו לעולמי עד ולנצח נצחים ונוזקה ונחיה
ונראה ונירש טובה וברכה לשני ימות המשיח ולחיי העולם הבא.

ותעזרנו ותושיענו שנוזקה להיות בשמחה תמיד ותרחם עלינו
ברחמך וחנוותיך ותזכנו בחסדיך העצומים, שנוזקה
לעמד ולראות את המחול שתעשה לצדיקים לעתיד לבוא וכל
אחד יהיה מראה באצבעו ואמר "זה יהוה קוינו לו", כמו
שכתוב: "ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה, קוינו לו ויושיענו,
זה יהוה קוינו לו, נגילה ונשמחה בישועתו" אשרי המחכה לזה,
"אשרי תבחר ותקרב" שיוזקה להציץ מן החרפים שמחת
המחול הזה.

מלא רחמים חפץ להיטיב לכל בריותיך, רחם עלינו כל עוד
נפשינו בנו, וחינו וזכנו ועזרנו והושיענו בישועתך

הָאֲמַתִּית, כְּמוֹ שְׂאֵתָה יוֹדַע אֶת כָּל הַיְשׁוּעוֹת שְׂאֲנוּ צְרִיכִין
בְּאִפְּן שְׂנִיזָכָה לְהַגִּיעַ לְכָל מַה שְׂבִקְשָׁנוּ מִלְּפָנֶיךָ חַיֵּשׁ קַל מְהֵרָה,
וְלֹא יַעוֹל בְּכֶסֶף אֶת קַמְךָ, "יִהְיוּ לְרָצוֹן אֲמִירֵי פִי, וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ,
יְהוֹה צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי שְׂמֵחוּ בִיהוֹה וְגִילוּ צְדִיקִים, וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל
לֵב יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ, וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוֹה מֶלֶךְ" וַיִּקְרָא
מִקְרָא שְׂכָתוֹב: "וְהָיָה יְהוֹה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא
יְהָיָה יְהוֹה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד" וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר: "שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל יְהוֹה אֱלֹהֵינוּ יְהוֹה אֶחָד."

”דברי רבנו זכרונו לברכה, הם עמקים ורחבים מאד.

ובכל תורה ותורה יש כמה וכמה הקדמות וענינים וחדושים נפלאים,

ובכל החדושים שהשם יתברך

פקח עיני לחדוש

בהם, כלם

קשורים ומחוקים

בקשרים הרבה

בדבריו הנוראים

והקדושים.

ובכל מקום שמתרחב הדרוש והחדוש שחדשתי בעזרת ה' יתברך.

בכרם צריכין לחזור בכרם פעם לכל

חלקי התורה שגלה רבנו זכרונו לברכה,

שכלולה מחלקים ופרטים הרבה מאד”

(הקדמת ליקוטי הלכות)

עש"ן

בשם ה'
נעשה
ונצליח

עמ"י

לְקוּמֵי
הַלְכוֹת
עַל תּוֹרַת הַסֵּ"ה
הַלְכוֹת תְּפִלַּת עֲרֵבִית ד'

באדיבות הוצאת
קרן ר' ישראל דב אודסר זצ"ל
להדפסת והפצת
ספרי רבי נחמן מברסלב זיע"א
פעיה"ק ירושלים תובב"א

ופרחים ושושנים ועשבים נאים ויפים וכו', ותכף כשמוציא אות ראשונה וכו', מכל שכן כשגומר תבה אחת, אזי התבה תופסת את הנפש שממנה יוצא הדבור, ומחבק ואוחז את הנפש באהבה עצומה, ואינו מניח את הנפש לילך להלן יותר וכו', אבל אין זה שלמות התפלה, כי צריכין לגמר כל התפלה, ולומר אחר כך עוד שירות ותשבחות ותחנונות ובקשות וכו', על-כן עקר שלמות התפלה הוא רק בשזוכין לעשות אחד מכל התפלה, דהינו שאפלו כשילך מזה הדבור וידבר דבורים אחרים, אף-על-פי-כן לא ישכח הדבור הראשון לעולם, ואפלו כשיעמד בסוף התפלה יהיה זוכר עדן אפלו הדבור הראשון של התפלה, עד אשר אפלו בתבה האחרונה של התפלה יהיה עומד עדן בתבה הראשונה של התפלה, כי בלו אחד וכו' עין שם. וזה אין זוכין כי אם על-ידי שזוכין להסתכל על התכלית שהיא בלו אחד בלו טוב וכו' עין שם. ולהסתכל על התכלית אי אפשר כי אם על-ידי הפיול, על-ידי סתימת עינים לגמרי, דהינו שיתם עיניו מחיזו דהאי עלמא¹ לגמרי עד שיבוא לתכלית הפיול, ואז יהיה נכלל בהתכלית שהיא בלו אחד בלו טוב, ועל-ידי זה יזכה לעשות אחד מכל התפלה, שזה עקר שלמות התפלה כנ"ל, עין שם כל זה היטב.

עקר השלמות, ועקר פונת הבריאה הוה בשביל זה כדי שיהיה נכלל העולם אחר כך בחיוב המציאות על-ידי ישראל, וכנ"ל במאמר הנ"ל עין שם, אבל אף-על-פי-כן עכשו יש להם אחיזה מבחינה זו דיקא, מבחינת אחר הבריאה, דהינו אחר שנברא העולם בשביל נשמות ישראל שנאצלו תחלה, ואז אחר שנאצלו נשמות ישראל אז העולם בחינת מתיב המציאות כנ"ל, ומשם משתלשל להם אחיזה לאפיקורסות ושטות שלהם כנ"ל, כי ה' יתברך נותן להם מקום לטעות כדי שיהיה בחירה בעולם. אבל בבחינת יעקב ישראל שעלה במחשבה תחלה, שם אין להם שום אחיזה, כי באמת כשנאצלו נשמות ישראל במחשבה תחלה הוה העולם אפשרי המציאות, ובכרצונו הטוב האציל נשמות ישראל, ואחר כך ברא העולם בשבילם וכו' וכנ"ל.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

(ה' הטוב יבשר, ה' הטוב יבשר, כי הדברים נכונים מאד למי שיבינם על נכון באמת ובאמונה).

הלכה ד

ומבאר שם שזה בחינת מה שמטבע בטבע האדם שכשייש לו יסורים גדולים חס ושלום הוא סותם ועוצם עיניו בחזקה מאד, כי שם כשמסתכלין על התכלית רואין שם שאין שום יסורים ורעות בעולם כלל, כי הכל לטובה, כי תכלית היסורין היא טובה גדולה מאד. אבל אי אפשר להסתכל על התכלית כי אם בסתימו דעיניו² וכו', כי כשרוצין לראות דבר הרחוק מעיניו צריך לצמצם את הראות וכו', כמו כן כשרוצין להסתכל על התכלית שהיא רחוק מאד מעיני האדם, צריכין לסתם עיניו לגמרי ולדחקם באצבע, דהינו שצריכין לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, ואז דיקא יכולים להסתכל על התכלית שהיא בלו אחד בלו טוב, ושם נתבטלין היסורים לגמרי כנ"ל. ועל-כן מטבע בטבע האדם לסתם עיניו בחזקה בשעת היסורים הקשים - כדי לברר מהיסורים, כי על-ידי סתימת עיניו בשעת היסורים על-ידי זה הוא נכלל בהתכלית שישם נתבטלין כל היסורין כנ"ל.

ובו יתבאר ענין ראש השנה, ועשרת ימי תשובה, ויום הכפורים, וסכות וארבעה מינים, והושענא רבא, ושמיני עצרת ושמינת תורה — על-פי התורה ויאמר בעז אל רות בלקוטי א (סי' סה) עין שם כל התורה מראשה לסופה.

א וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב אבינו עליו השלום שהוא הבחיר שבאבות³, והיא התפלה הקודמת של כל השלש תפלות שביום, כי היום הולך אחר הלילה, ובתחלה הוא לילה ואחר כך היום, כמבאר בדברי רבותינו ז"ל (חולין פג.). נמצא שתפלת ערבית היא הראשונה מהשלש תפלות. כי עקר שלמות התפלה הוא דיקא על-ידי הפיול שנכללין בבחינת בלו אחד בלו טוב, שעל-ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה, וכשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדן תבה הראשונה של התפלה וכו' כמבאר בהתורה הנ"ל. כי כשאדם עומד להתפלל אזי הוא הולך בשדה העליון ומלקט ציצים

1. מלהסתכל במראה של העולם הזה. 2. בסגירת העיניים.

6. זלזלית רצה עו, 6.

ו"ל (פע"ח ערבית פ"ג) שבכל תפלת ערבית יסתם עיניו מראשה לסופה עין שם, כי אז בשעת תפלת ערבית היא בחינת סתימו דעיניו כדי לכלל בהתכלית כדי לבטל הדינים המתגברים אז פנ"ל.

ג וזה בחינת ראש השנה, כי ראש השנה הוא יום הדין הגדול והנורא³, ואז מתקף הדין שמתעורר, אזי צריכין לבטל עצמו לגמרי בבחינת הנ"ל עד שיבוא לתכלית הבטול להיות נכלל באין סוף ולהסתפל על התכלית שעל ידי זה נתבטלין כל הדינים פנ"ל. וזה בחינת השנה והדורמיטא² המוכבא בכונות ראש השנה (פע"ח ר"ה פ"ג) דאפיל דורמיטא על זעיר אנפין וכו' עין שם, הינו בחינת בטול הנ"ל, כי שנה היא בחינת בטול, שמסלק ומבטל דעתו ונכלל בהתכלית שהיא בחינת עלמא דאתי³ שהוא בחינת אור האין סוף, ושם כשזוכין להכלל שם ולהסתפל על התכלית שהיא פלו טוב, על ידי זה נתבטלין כל הדינים והיסורין פנ"ל, שזה צריכין בראש השנה שאז הוא יומא דדינא⁴ פנ"ל.

זוה בחינת שופר. כי כשמתבטלים שם בהתכלית מחמת תקוף הדין שמתעורר אז פנ"ל, אי אפשר להיות נשאר שם, כי יתבטל במציאות, ובהכרח שיהיה הבטול בבחינת רצוא ושוב פנ"ל, וכשחוזר מהבטול אזי רוצים הדינים להתגבר יותר וכו' פנ"ל, ואזי מקרין ומבטלין הדינים על ידי התורה שממשיכין מאור הזריחה של הבטול על ידי הרשימה שגשאר מהבטול וכו' פנ"ל, ועל ידי זה מבטלין הדינים בעת שחוזרין מהבטול, כמבאר פל זה בהתורה הנ"ל. וזה בחינת מצות שופר, כי שופר הוא בחינת קבלת התורה שנתנה בקול שופר³, וכן מזכירין קבלת התורה בראש השנה בכרפת שופרות, כמו שאומרים⁷ אתה נגלית בענן כבודך וכו', כי על ידי קול שופר מעוררין בחינת כח קבלת התורה, דהינו בחינת המשכת התורה שממשיכין מאור הזריחה וההתנוצצות של הרשימה של הבטול, ועל ידי זה מבטלין הדינים בעת שחוזרין מהבטול פנ"ל.

ועל-כן מבאר בספרים (וזה וירא קוד) שעקר המתקת הדין בראש השנה הוא על ידי מצות קול שופר, כי עקר המתקת הדינים הוא ההמתקה שממתיקים אותם על ידי

אבל אי אפשר שישאר שם, כי יתבטל במציאות, ובהכרח שיהיה הבטול בבחינת רצוא ושוב, ואזי כשחוזר מהבטול אזי חוזרים ומתגברים היסורים ביותר חס ושלום וכו'. אבל אחר כך מקרין היסורים על ידי התורה שממשיך מבחינת הבטול, כי על ידי הבטול נכלל בבחינת פלו אחד פלו טוב, ושם רואין שכל היסורין הם טובות גדולות, ועל ידי זה נמשך עליו שמחה, ואזי כשחוזר מהבטול ונשאר רשימה מהבטול, אזי נעשה מהשמחה פלי לקבלת התורה, וזכה להשגת התורה על ידי אור הזריחה וההתנוצצות של הרשימה מהבטול - שמאיר ומזריח לתוך המהין שנעשו פלים לקבלת התורה על ידי השמחה וכו' עין שם פל זה היטב. ומבאר שם שכל זה נעשה על ידי בעל השדה שעוסק בתקון השדה העליונה שגדלים שם פל הנשמות, שהוא עוסק להביא את הפל אל התכלית שיהיו נכללין ונתבטלים ברצוא ושוב בבחינת פלו אחד פלו טוב, שעל ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה, שזה עקר שלמות התפלה פנ"ל, עין שם פל זה הדק היטב.

ב וזה בחינת תפלת ערבית. כי פלילה מתחילין הדינים להתגבר, וכדין פל הגרדיני נמוסין נפקין¹ וכו' כמבאר בזהר הקדוש (פקודי רלב), וצריכין לברח מהם ולבטלם. על-כן צריכים אז לסתם עיניו לגמרי - כדי להיות נכלל ומתבטל בבחינת פלו אחד פלו טוב ששם נתבטלין כל היסורים והדינים. וכשזוכין להכלל שם, על ידי זה עקר שלמות התפלה, כי על ידי שנקללין בהתכלית על ידי זה יכולין לעשות אחד מכל התפלה פנ"ל. וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב⁶ - שהיא התפלה הראשונה מכל השלש תפלות, כי אז פלילה מגדל תקף הדינים רחמנא לצלן שמתעוררים אז, צריכין אז להתבטל לגמרי, דהינו לסתם עיניו ולכלל בהתכלית, שזהו בחינת חשכת לילה בחינת שנה שהיא בחינת בטול, ועל ידי הבטול אל התכלית על ידי זה עקר תקון התפלה, דהינו לעשות אחד מכל התפלה פנ"ל. ועל-כן תפלת ערבית היא הראשונה מהשלש תפלות שביום, כי על ידי תפלת ערבית ממשיכין תקון התפלה פנ"ל, כי אז פלילה מתקף הדינים רחמנא לצלן נכללין בהתכלית בסתימו דעיניו, שהוא פלו אחד פלו טוב, שמשם עקר תקון התפלה פנ"ל. וזה שמוכבא בכתבי האר"י

1. כל בעלי הדינים יוצאים. 2. והתרדמה. 3. עולם הבא. 4. יום הדין. 5. זכרון. 6. ראה השנה טו: 7. מוסף לראש השנה.

התורה שממשיכים מהרשימו הנ"ל בעת שחוזרין מהבטול, שזהו בחינת קול שופר. כי אף-על-פי שבשעת הבטול אל התכלית נתבטלון הדינים שם לגמרי, אף-על-פי-כן עדין אין הדינים נמתקים במקומם, כי אחר כך בשחוזרין מהבטול חוזרים הדינים ומתגברים ביותר כנ"ל, אבל עקר ההמתקה הוא כשזוכין להמתיק הדינים במקומן ושרשן, דהינו כשחוזרין מהבטול, ושם יש כח להדינים להתעורר, ואזי מתעוררים להתגבר ביותר מחמת שרואין שרוצים לבטלם על-ידי הבטול, כדרך שני אנשים שגלחמים זה בזה שכשאחד רואה שהשני מתגבר הוא מתגבר ביותר, כמבאר בהתורה הנ"ל, ואזי כשזוכים לבטל הדינים על-ידי התורה שממשיכין מהרשימה הנ"ל, שזהו בחינת מצות שופר כנ"ל, והו עקר המתקת הדינים בחינת המתקת הדינים בשרשן ומקומן. כי בחינת הבטול שם הדינים בטלים לגמרי ואין להם שם שום אחיזה כלל, רק עקר אחיזתם הוא בבחינת ושוב בבחינת החזרה מהבטול, ששם מתחיל אחיזתם, וכשמבטלין אותם שם במקומן על-ידי התורה שממשיכין מהרשימו כנ"ל זהו עקר בחינת המתקת הדינים כנ"ל. ועל-כן עקר המתקת הדינים בראש השנה הוא על-ידי מצות שופר, שהיא בחינת כח קבלת התורה שנתנה בקול שופר - שממשיכין בראש השנה מאור הזריחה של הרשימו של הבטול, שעל-ידי זה עקר שלמות המתקת הדינים במקומן כנ"ל.

ד וזה בחינת מה שנקרא ראש השנה יום הזכרון, כי על-ידי כל הנ"ל דהינו על-ידי הבטול ועל-ידי התורה שממשיכין מהרשימו שזה בחינת שופר, על-ידי זה מתקנים את התפלה, כי על-ידי זה ממשיכין אור האחדות לדעת כי כלו אחד, ועל-ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה, שאפלו כשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה וכו', שזהו בחינת שכחום וחרזו ויסודם כמבאר שם בסוף התורה הנ"ל.

וזה בחינת הנסירה שנעשית בראש השנה על-ידי השנה והדורמיטא דאפיל על ועיר אנפין, ועל-ידי השופר שהוא התעוררות השנה, שעל-ידי זה מנסרין וכוונין את המלכות שתהיה נסרת מבחינת אחר באחר וכו' כמבאר בפגנות

(פע"ח שופר). הינו בחינה הנ"ל המבאר בהתורה הנ"ל על פסוק ויאמר בעז אל רות הלא שמעת בתי וכו' שהדבור אינו מניח את הנפש שתלך ממנו וכו', וזה נמשך מחמת שעדין לא נמשך אור האחדות למטה בשלמות, ויש עדין אחיזת הקלפות, ומתיראים שבשתלך הנפש להלן תשכח את הדבור הראשון, כי יש כח להשכחה שהיא מהחיצונים להתגבר, ואזי המדות העליונים הם עדין בבחינת אחר באחר, כמבאר בפגנות (שם) שכל זמן שיש להם אחיזה הם צריכין להיות אחר באחר. ואז מחמת שהם דבוקים בכח אחד לשניהם בבחינת אחר באחר, אזי הדבור הנמשך משם אינו מניח את הנפש לילך להלן יותר, שזה נמשך מחמת שגם למעלה הם אחוים יחד בבחינת כח אחד לשניהם בבחינת אחר באחר, מחשש אחיזת הקלפות שהם בחינת שכחה. כי שרש הדבור מהדעת, כמו שפתיב (משלי ב, ו) מפיו דעת ותבונה, אך יציאתו לעולם היא על-ידי הנפש, כי הנפש מוציאה ומולדת כל הדבורים שנמשכין בשרשן מהדעת, וכל זמן שאין נמשך אור האחדות למטה על-ידי הבטול הנ"ל אזי הדעת והנפש שהם בחינת התפלה ומלכות - אחוים ודבוקים יחד, ואזי אין מניח הדבור את הנפש שתלך להלן יותר בבחינת ויאמר בעז אל רות וכו'. ועל-כן צריכין נסירה. וזה נעשה בראש השנה על-ידי הבטול הנ"ל, ועל-ידי התורה שממשיכין מהרשימו וכו' שזה בחינת שופר וכו' כנ"ל, שעל-ידי זה ממשיכין אור האחדות לידע שכלו אחד, שעל-ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה שאפלו כשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה, כי אין להשכחה שליטה כלל, ואז מניח הדעת והדבור את הנפש שתלך להלן יותר, ואינם נאחזים ונדבקים עוד ביחד מחשש השכחה שהם הקלפות, וזה בחינת הנסירה הנ"ל.

ועל-כן נקרא ראש השנה יום הזכרון, כי אז ממשיכין זכרון שעל-ידי זה עושין אחד מכל התפלה, שאפלו כשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה כנ"ל כדי שנוכל לדבר כל הדבורים של התפלה ולומר אחר כך עוד כמה תחנות ובקשות כנ"ל, וזה אנו צריכין בראש השנה ועשרת ימי תשובה, שאנו צריכין להרבות

6. רות 3, 5. 3. ויקרא כג, כד.

להם הצדיקים אמתיים מהרשימו הנ"ל, כי השגת כל הנביאים והחכמים, וכל התורה הקדושה שקבלנו מפי משה רבנו עליו השלום, וכל התורה שממשיכין הצדיקים האמתיים שבכל דור ודור, הכל נמשך משם, מבחינת אור התנוצצות של הרשימו של הפטול, שמשם נמשכין כל ההשגות של נבואה ורוח הקדש של כל החכמים אמתיים, כי עקר ידיעת אלקותו הוא משם, והוא עקר התכלית של העולם הבא בבחינת עתיד הקדוש-ברוך-הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבוא וכל אחד ואחד מראה באצבעו וכו',¹ כמו שפרש רבנו ז"ל שם בהתורה הנ"ל.

ועקר הוא הזכרון, כמו שכתוב (דברים ה, ט) רק השמר לך ושומר נפשוך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב וכו', כי מחמת שאור השגת אלקותו גבה ונשגב ונעלה מאד, ולית מחשבה תפיסא ביה כלל, כי אם למעלה מהמחשבה בבחינת תכלית הפטול שם זוכין שיאיר ויזרח לו אור האין סוף כפי מה שזוכה אשרי לו, על-כן בעת שחוזר מהפטול צריך לשמר את הזכרון מאד, דהינו שיקדש כלי מחו כדי שיהיו פלים ראויים לקבל אור הזריחה של הרשימה, כדי שיקבל תורה משם שעל-ידי זה עקר השגת אלקותו כנ"ל. כי מגדל עצם האור אינו יכול לכנס לתוך הפלים אם אינם ראויים לכך, ואז חס ושלום נשכח ממנו אור הגדול הזה, וזה בחינת פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, כי אף-על-פי שבשעת הפטול ראה בעיניו מה שראה, אף-על-פי-כן אחר כך בקל יכול לשכח מה שראה בעיניו בעצמו, ועל-כן הזהיר הכתוב על זה מאד לשמר את הזכרון, דהינו שיקדש כלי מחו ודעתו כדי שיוכל לקבל תורה על-ידי אור הרשימו, כדי שזוכר היטב אור הזריחה והתנוצצות של הפטול שעל-ידי זה עקר השגות אלקותו ותברך כנ"ל. וזה בחינת ראש השנה שנקרא יום הזכרון, זכרון יקרא, כי עקר התגלות אלקותו שממשיכין בראש השנה כנ"ל הוא על-ידי בחינת זכרון כנ"ל.

ו **ועקר** שמירת הזכרון הוא על-ידי שלמות הדבור של התפלה שממשיכין בראש השנה, דהינו מה

בתפלות ותחנונות ובקשות, על-כן אנו מתקנין אז את התפלה על-ידי בחינת הזכרון הנ"ל שממשיכין על-ידי הפטול ועל-ידי הרשימה שושארה בשחזורין מהפטול שמשם קבלת התורה שזה בחינת שופר כנ"ל שעל-ידי זה עושין אחד מפל התפלה, שזה עקר תקון התפלה שאנו עוסקין בראש השנה לתקנה בשלמות.

ה וזה בחינת התשובה שמתחלת בראש השנה שהוא יום ראשון של עשרת ימי תשובה, כי עקר התשובה על-ידי הפטול הנ"ל. וזה עקר התגלות אלקותו ומלכותו ותברך שאנו עוסקין לגלות בראש השנה, שזה עקר בחינת ראש השנה - כדי לגלות אלקותו ומלכותו בעולם, שידעו הכל שיש אדון יחיד שליט ומושל בעולמו כרצונו, כמו שאנו אומרים בכל התפלות ובכין תן פחדך וכו' ותמלך אתה ה' לבדך וכו' מלך על כל העולם פלו בכבודך וכו' וידע כל פעול פי אתה פעלתו ויבין כל יצור פי אתה יצרתו וכו', כי עקר התגלות מלכותו ואלקותו ותברך הוא על-ידי בחינת זכרון, שצריכין לשמר את הזכרון מאד, ועקר בחינת הזכרון הוא להתגבר מאד שיהיה נשאר קים במחו ודעתו ולבו אור הזריחה של הרשימו מהפטול הנ"ל, שיהיה זוכר היטב התנוצצות וזריחת אור הקדוש והנורא הזה ולא ישכח אותו לעולם.

כי עקר כל ידיעת אלקותו ואדנותו ותברך ויתעלה, נמשך על-ידי אור הרשימו הזאת. כי ה' ותברך מרומם ונשא ונשגב ונעלה מאד מפל העולמות ומפל המחשבות, כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל^{1,6}, ואי אפשר לדעת ממנו ותברך כי אם על-ידי הפטול הנ"ל על-ידי שיכטל עצמו לגמרי לגמרי מחיזו דהאי עלמא² בתכלית הפטול, ואז זוכה להכלל בו ותברך, אבל בשעה שנתפטר שם באור האין סוף שהוא התכלית, זה אינו נקרא בשם ידיעה, כי שם הוא למעלה מהדעת, וכמו שכתוב במקום אחר (ס' ד) על פסוק³ ולא ידע איש - אפלו הוא עצמו לא ידע וכו', ועקר הידיעה הוא בשחזור מהפטול וזוכה להמשיך תורה מאור התנוצצות של הרשימו מהפטול, זה עקר הדעת. ועל-ידי זה עקר התגלות אלקותו ותברך לכל באי עולם, כי רב העולם אין זוכין לבחינת הפטול הנ"ל, ואין ידיעתם כי אם על-ידי התורה שממשיכין

1. אין מחשבה שיכולה לתפוס ולהשיג בו כלל. 2. מלהסתכל במראה של העולם הזה. 3. דברים לז, ו. 4. מעניית לל. 5. מיקונו זיהר מיקון ע, קכא. 6. דברים לז, ו. 7. מעניית לל.

שעושים אחד מכל התפלה שעל ידי זה יכולין לדבר הרבה תפלות ותחנונות ובקשות, שעל ידי זה נשמר הזכרון בבחינת פי מדי דברי בו זכר אפרנו עוד וכו' ⁶. כי מחמת עצם נוראות גדלת האור האין סוף שמשגיגין בעת הפטול, על-כן אי אפשר לקבלו בשום כלי, ואפלו אור ההתנוצצות והזריחה של הרשימו הנשאר מהפטול כשהוא בבחינת ושוב, גם-כן אי אפשר לקבלו כי אם על ידי פמה תקונים, שהם בחינת פמה וכמה פלים קדושים ונוראים שעל ידם מקבלין האור כדי שנוכל לקבל השגת אלקותו יתברך, כי צריכין פמה וכמה פלים רבים מאד כדי לקבל על ידם אור ההתנוצצות והזריחה של הרשימו של הפטול הנ"ל, על-כן צריכין לזה פמה וכמה אותיות ודבורים הרבה מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב, שכלם הם בחינת פלים וצמצומים לקבל על ידם אור הרשימו של הפטול הנ"ל.

וזה בחינת פלליות התורה הקדושה שכלולה מכ"ב¹ אותיות וה'² אותיות מנצפ"ך פפולים, שמצטרפים ומתנגלים בכמה וכמה צרופים עד שנצטרפו באלו הדבורים של פלליות התורה הקדושה, שכלם הם בחינת פלים וצמצומים לקבל על ידם אור הזריחה של הרשימו הנ"ל שמשם נמשך כל התורה כנ"ל. ועל-כן אין להתורה שלמות כי אם פשיש בה כל האותיות והתבות והפרשיות, ואם חסר בהספר תורה אות אחת הספר תורה פסולה, כי ה' יתברך שער פדעתו שאי אפשר לקבל אור הזריחה של התגלות אלקותו יתברך הנמשך על ידי הרשימו הנ"ל כי אם על ידי כל הפלים האלו דיקא פתבניתם וצלמם, שהם כל האותיות והתבות והפרשיות של התורה הקדושה. וזה בחינת כל התרי"ג מצוות וכל המצוות דרבנן, כי כלם הם בחינת פלים וצמצומים לקבל על ידם אור האין סוף הנמשך על ידי הזריחה של הרשימו הנ"ל, על-כן צריכין לקים כל מצוה ומצוה כפי דיניה בכל הפרטים והדקדוקים כפי מה שקבלו רבותינו ז"ל, כי ה' יתברך שער פדעתו שאי אפשר להמשיך התגלות אלקותו בעולם כי אם על ידי פלים אלו דיקא הנעשים על ידי המצוות אלו דיקא כפי דיניהם ופרטיהם. על-כן צריכין לדבר דבורים הרבה בתורה ותפלה יום ולילה, ואל יחיש ואל ישקט ואל יתן דמי

לו, כי צריכים דבורים קדושים הרבה הרבה מאד כדי לתקן על ידם פלים קדושים כדי שיוכה לקבל אור ההתנוצצות והזריחה הנ"ל כדי שיוכה להכיר את הבורא יתברך שמו.

נמצא שעל ידי הזכרון בעצמו שאנו ממשיכין בראש השנה, דהינו על ידי הפטול הנ"ל, ועל ידי מצות שופר, שעל ידי זה ממשיכין בחינת המשכת התורה מהרשימו וכו' כנ"ל שעל ידי זה ממשיכין אור האחדות שעל ידי זה עושין אחד מכל התפלה שנהו בחינת זכרון, דהינו שאפלו כשהוא עומד בסוף התבה האחרונה של התפלה יהיה עומד עדין בתבה הראשונה, כי הוא זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה כנ"ל, שעל ידי זה הוא יכול לדבר דבורים הרבה וכו' כנ"ל, על ידי זה בעצמו נשמר הזכרון, דהינו שזכר אלקותו יתברך ולא ישכח אותו לעולם, כי כל מה שמדבר דבורים קדושים הרבה יותר, הוא ממשיך התגלות אלקותו יותר, וזוכה לזכר אותו יתברך יותר כנ"ל. וכל זה אנו מתקנים בראש השנה.

ועל-כן נקרא ראש השנה יום הזכרון, כי עקר ראש השנה הוא לגלות אלקותו שנמשך על ידי אור הרשימו של הפטול כנ"ל, ועקר הוא הזכרון, שיוכה שיקשר היטב אור ההתנוצצות והזריחה הזאת במחו ולבו היטב שלא ישכח את הדברים אשר ראו עיניו, כי רב בני אדם כפרט האנשים שהתחילו לכנס קצת בעבודת ה' יתברך, על-פי רב מודמן שבא עליהם איזה התנוצצות מה' יתברך, ואזי בוער לפם מאד מאד לה' יתברך בכלות הנפש, אבל אחר כך עובר מדעתו אור ההתנוצצות הזאת, ואזי שוכח לגמרי כאלו לא ראה מאורות מימיו, על-כן צריכין התגברות גדול להזכיר את עצמו תמיד ולקשר פדעתו ולבו היטב כקשר אמין וחזק את כל ההתנוצצות והזריחות שהזריח לו ה' יתברך בימי קדם מיום היותו עד היום הזה, כדי שיוכה להתגבר בעבודתו יתברך להמשיך על עצמו התגלות אלקותו יתברך (וכמבאר מזה בס' רכב). וזה עקר בחינת ראש השנה שנקרא יום הזכרון, זכרון דיקא, כי אז עקר המשכת התגלות אלקותו על ידי הרשימו הנ"ל שנהו בחינת זכרון כנ"ל:

1. עשרים ושתים. 2. חמש.

6. ירמיה לא, ט.

ז וזוה בחינת התשובה שמתחלת בראש השנה שהוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה, פי עקר התשובה על-ידי בחינת הפטול הנ"ל שזהו בחינת ראש השנה כנ"ל. וזהו בחינת כל התעניות והסגופים שגוזרין על הפעלי תשובה כל אחד כפי חטאו, פי הוא צריך לקבל על עצמו תעניות ויסורים כדי לסתם עיניו מחיוו דהאי גלמא לגמרי, כדי שיזכה על-ידי זה לבחינת פטול שזהו עקר בחינת תשובה.

כי באמת צריך כל אדם למסר נפשו בשביל ה' יתברך ולסתם עיניו מחיוו דהאי גלמא לגמרי, דהינו שישבר כל התאוות לגמרי לגמרי, ויקבל על עצמו כל הענויים והסגופים בשביל ה' יתברך כמו רבי עקיבא שפרקו את בשרו במסרקות של ברזל עד שיצתה נשמתו באחד⁶, ואז דיקא זוכה להשיג אלקותו יתברך בתכלית ההשגה, אשרי מי שזוכה לזה. אבל אין כל אדם יכול לעמוד בזה לשבר הכל ולבטל עצמו מכל וכל, על-כן חמל עלינו ה' יתברך ונתן לנו את תורתו שהיא עין חיים למחזיקים בה וכו' ודרכיה דרכי נעם⁷, הינו פי על-ידי התורה זוכין להכיר אותו יתברך על-ידי שיקים כל המצוות ויעסק בתורה כל ימיו, שאז יכול לזכות לחיים נצחיים אף-על-פי שלא שבר את כל התאוות בשלמות.

וזוה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק⁸ בראשית ברא אלקים וכו' - בתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדיון, ראה שאין העולם מתקנים, עמד ושתף מדת הרחמים למדת הדיון⁹. ולכאורה הדבר תמוה, הלא זה ידוע ומבאר בכל הספרים שעקר כל הבריאה היה מחמת רחמנותו וטובו, כדי לגלות טובו ורחמיו לעולם, ולכאורה זה סותר למאמר הנ"ל שאמרו שבתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדיון. אך באמת הכל ניהא¹ על-פי הנ"ל, פי ה' יתברך ברוך הוא מגדל רחמיו וטובו שרצה להטיב לנבראיו בתכלית הטובה שבכל הטובות, על-כן עלה במחשבה בתחלה לברא את העולם במדת הדיון, הינו שיתנהג העולם על-פי מדת הדיון כדי שעל-ידי תקף הדיון יבטלו העולם עצמם אצלו יתברך בתכלית הפטול, כמבאר לעיל (אות א ב) שעל-ידי תקף הדינים והיסורים מבטלין עצמן לגמרי כדי להסתכל ולכלל בהתכלית ששם נתבטלין היסורים והדינים כנ"ל, שזהו

בחינת ראש השנה כנ"ל (אות ג וכו'), ואז היו זוכים לשלמות תכלית העליון, להשיג אותו יתברך בהשגה עצומה ונוראה מאד שזוכין על-ידי הפטול האמתי שנמשך על-ידי מדת הדיון דיקא כנ"ל, ובשביל זה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדיון, פי זה היה רחמנות עצום וגדול ביותר, כדי לזכות על-ידי זה דיקא לפטול הנ"ל כנ"ל.

אבל ראה שאין העולם מתקנים, פי רב העולם אין יכולים לעמד בזה לבטל עצמן לגמרי מזה העולם, ואפלו כשבא עליהם מדת הדיון חס ושלום אין זוכין לבטל עצמן לגמרי באמת כראוי, כמו שכתוב (איוב לו, ג) ותנפי לב ישימו אף לא ישועו כי אסרם, וכמו שכתוב (ישעיה כה, כה) ותלטהו מסביב ולא ידע ותבער בו ולא ישים על לב. פי מה שכתב רבנו ז"ל שם בהתורה הנ"ל (אות ג) שמה שמטבע בטבע האדם לסתם עיניו בחזקה בשעת יסורין וכאבים עצומים רחמנא לצלן זה נמשך מבחינת פטול הנ"ל אל התכלית שהיא בסתימו דעיניו דיקא² וכו' (כמ"ש שם עיי"ש) זהו רק בחינה בעלמא מבחינת פטול הנ"ל לפי שעה קלה, והוא מסתרי פלאי הנהגותיו יתברך שמשם נמשך טבע הנ"ל (כמ"ש שם), אבל לזכות על-ידי היסורים והדינים חס ושלום לבחינת פטול הנ"ל כראוי עד שישגי התכלית הטוב על-ידי זה וכו' כנ"ל זה לאו כל אדם זוכה, וכמבאר שם (בסוף אות ד) זה סימן אם פעל פעלה טובה על-ידי היסורין - אם זוכה להשיג תורה על-ידי היסורין וכו', וזה שכתוב (תהלים צד, יב) אשרי הגבר אשר תספרנו ייה ומתורתך תלמדנו וכו' עין שם, נמצא מבאר שם במקומו שלא כל אדם זוכה על-ידי היסורין לבטול הנ"ל בשלמות כראוי, פי אם צדיקים וכשרים, אשרי להם, בחינת אשרי הגבר אשר תספרנו וכו', אשרי דיקא, פי לאו כל אדם זוכה לזה, וצריך כל אדם לחזק את עצמו מאד ולבקש ולהתחנן מאד מה' יתברך שיזכה על-ידי היסורין לבטל עצמו לה' יתברך בבחינת הנ"ל עד שיזכה להשיג על ידם וכו' כנ"ל. ומחמת זה ראה ה' יתברך שאין העולם מתקנים על-ידי מדת הדיון, פי אף-על-פי שפונת ה' יתברך שרצה לברא העולם במדת הדיון היתה לטובה עצומה מאד כנ"ל ואלקים חשבה לטובה, אבל ראה שאין העולם מתקנים בזה,

1. הכל מיושב. 2. בסגירת העיניים דווקא.

3. משלי ג, יז. 4. זרעית א, 6. 7. רש"י סס.

פי רב העולם אין יכולים לעמוד ולהתקנים בזה לזכות לבטול הנ"ל על ידי הדינים והיפורין פנ"ל, וכשאין זוכין לבטול הנ"ל בודאי אי אפשר להתקנים אם היה העולם מתנהג על ידי מדת הדין לכד חס ושלום.

על-כן הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, הינו שברחמי העצומים חשב מחשבות לכל ידח מפגנו נדה, על-כן חשב בתחלה לברא במדת הדין, ואחר כך שתף מדת הרחמים במדת הדין כדי שימשך על ידי זה שתי בחינות ומדרגות - כדי שיוכל להתקנים העולם ויזכו הכל לתכלית הנצחית. פי ברחמי העצומים בשביל קיום העולם שתף מדת הרחמים במדת הדין שיתנהג העולם על ידי שניהם, דהינו שיתנהג ויתקנים העולם על ידי התורה הקדושה שכלולה משניהם - מימין ושמאל, מחסד ודין, פי אוריתא עמודא דאמצעייתא (וזה אחרי סת), הינו שיתנהג העולם על ידי התורה הקדושה. פי התורה הקדושה היא כלה עצות קדושות בחינת תר"ג עטין דאוריתא¹ (וזה יהו פב), שעל ידי שזוכין לקנים את התורה, לקנים כל מצוה ומצוה בפשיטות כפי דיניה כמו שקבלו רבותינו ז"ל, על ידי זה יכולים לזכות להמשיך על עצמו קדשה וטהרה, כמו שאומרים אשר קדשנו במצוותיו, שעל ידי זה זוכין להכיר אותו ותברך על ידי אור הרשימו הקדושה הנ"ל שמשם נמשך כל התורה הקדושה פנ"ל, אף על פי שלא זכה עדין לבחינת בטול הנ"ל בשלמות פנ"ל, וגם על ידי קיום התורה והמצוות בפשוטן ממשיכין על עצמן קדשה וטהרה בכל פעם על ידי כל מצוה ומצוה ועל ידי כל תבה ותבה מדברני תורה ותפלה ויראת שמים, עד שזוכין על ידי זה לעלות מדרגא לדרגא, עד שיתעורר לבו לבטל עצמו לגמרי לגמרי לה' ותברך לסתם עיניו מחזיו דהאי עלמא לגמרי, עד שיזכה לבחינת הבטול הנ"ל בשלמות פנ"ל.

פי התורה דרכיה דרכי נעם, ולא הכביד על עלינו בשום מצוה, כמו שכתוב (אויב לו, כג) שדי לא מצאנהו שגיא כח וכו' כמו שפרש רש"י שם שלא הטריח את בריותיו ביותר כי אם ברחמים וכו', קמין מנחה, מחצית השקל, תורים ויבני יונה, בקר וצאן, ולא טרח לבקש ראם ויחמור וכו' עין שם ברש"י, וכל המצוות קלים ונגימים לעשותן, והעסק הקל שבקלים מעסקי העולם הזה כבוד יותר וכו' ובא במרחא ויגיעה

יותר מהמצוה הגדולה שבגדולות, כי מצות ציצית שהיא מהמצוות הגדולות - קונים אותם בגדול אחד, וכן תפלין אין צריכין לעבר בימים ומדבריות למצאן, רק קונים אותם בדרמים מעטים, וכן שארי כל המצוות, וכמו שכתוב (דברים ל, יא) פי המצוה הזאת וכו' לא נפלאת הוא ממך ולא רחוקה הוא, לא בשמים הוא לאמר וכו' ולא מעבר לים הוא וכו' פי קרוב אליך הדבר מאד וכו'. וכמו ששמענו פעם אחת משיחותיו הקדושים (חיי מוהר"ן תקנח), שאמר בפיו הקדוש בצחות מתיקות נעימות שיחתו הקדושה והנוראה מאד מאד עד אין סוף ואין תכלית, שהעבודה הגדולה שבגדולות בעבודת ה' ותברך קלה ביותר לעשות מעסק קטן שמטריחין עצמן בשביל פרנסה ועסקי העולם הזה, פי הלא אנו רואין כמה יגיעות יגע אדם בשביל לנסע על איזה יריד, שתכף במוצאי שבת צריך לטרח ולחפש אחר עגלה, ונחפו מאד למען סחורתו על העגלה ביגיעה גדולה, ואחר כך צריך לנסע כל הלילה ולגדר שנה מעיניו, ומשפר כל גופו מחמת שצריך לישוב על עגלה מעונה, ושאר מטרחות ויגיעות פיוצא בהן פידוע להעולם, ואחר כך צריך לעמוד כל היום על רגליו וכו', ובפרט בימות הקד העצום וכו', וכל אלו היגיעות והמטרחות הכבדות והקשות הוא מטריח עצמו על ספק, פי ספק אם ירויח איזה רוח קטן וספק אם יאבד ההוצאות פידוע להעולם, נמצא שעל עסקי פרנסת העולם הזה מטריחין עצמן כל כך ביגיעות כאלה על ספק רוח קטן, והעבודה הגדולה שבגדולות היא התפלה, ואף על-פי-כן בשעומדין להתפלל מתפללין וגומרין התפלה.

נמצא שעל ידי התורה הקדושה יכול כל אדם לזכות אל התכלית פנ"ל. וזה בחינת ראה שאין העולם מתקנים עמד ושתף מדת הרחמים במדת הדין, הינו שיתנהג העולם על ידי התורה שנגמשת מאור הרשימו הנ"ל - שהיא בחינת שתוף מדת הרחמים במדת הדין, פי התורה כלולה משניהם פנ"ל.

אבל יש צדיקים גדולים ונוראים מאד שהם מקדשים עצמם ביותר, ומבטלין עצמן לגמרי, וסותמין עיניהם מחזיו דהאי עלמא לגמרי, עד שזוכין באמת לתכלית הבטול הנ"ל בשלמות, וזוכין באמת לעלות בתחלת המחשבה ולזכות לתכלית העליון, ומשיגין מה שמשגיגין, אשרי להם. והנהגה

1. שש מאות ושלוש עשרה עצות התורה.

זאת נמשכת מבחינת מה שעלה במחשבה בתחלה לברא את העולם במדת הדין, שעל ידי זה זוכין לתכלית הפטול בשלמות, שזהו בחינת מדרגות הצדיקים הגדולים. וצדיקים כאלו נקראים חסידים בחינת איזהו חסיד - המתחסד עם קונו⁶, שעושים חסד עם קוניהם ומקדשין עצמן בקדשה יתרה ומקבלין על עצמן כל היסורים והעניינים קשים ומרים בשביל ה' יתברך. מה שלא נצטוו על זה כלל, והם זוכים באמת לתכלית העליון וכו' פנ"ל. כי אלו הצדיקים הם מתנהגים בבחינת ההנהגה שעלה במחשבה תחלה לברא את העולם במדת הדין, כי בגדל פחם הם יכולים להתקיים על פי הנהגה הזאת, על-כן זוכים באמת למה שזוכים, אשרי להם.

ח וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מנחות כט:): שְׂשֹׂאֵל מִשָּׁה רַבֵּנוּ עָלוּ הַשְּׁלוֹם עַל מִיתַת רַבִּי עֲקִיבָא כְּשֶׁרָאָה שְׂפוֹרְקִין אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרֻקוֹת שֶׁל בְּרוֹל - זו תורה וזו שכרה, אמר לו ה' יתברך שתק כד עלה במחשבה. הינו פנ"ל, שמשוה שאל זו תורה וזו שכרה, זו תורה דיקא, כי על פי ההנהגה שעל ידי התורה הקדושה שהיא בחינת שתוף מדת הרחמים במדת הדין, גודאי אין מוגיע לרבי עקיבא דינים קשים כאלה לסרק את בשרו וכו', וזהו זו תורה וזו שכרה, זו תורה וזו שכרה דיקא פנ"ל. השיב לו ה' יתברך שתק כד עלה במחשבה, כד עלה במחשבה דיקא, כי רבי עקיבא ברב חסידותו וקדשתו העצומה זכה לעלות במחשבה תחלה, הינו שזכה להתכלית העליון שזוכין מי שזוכין, שהיא בחינת התכלית שזוכין על ידי ההנהגה שעלה במחשבה תחלה לברא את העולם במדת הדין, שמשם נמשכין כל הדינים והיסורים הקשים של הצדיקים הנוראים שה' יתברך מדקדק עמהם פחות השערה, כי הם זוכין לבחינת ההנהגה פנ"ל שעלה במחשבה תחלה שעל ידי זה זוכין לתכלית העליון הגבוה ביותר ומשיגין מה שמשגיגין, כי זוכין על ידי הדינים והיסורים לבחינת הפטול פנ"ל בשלמות פנ"ל. וזהו שתק כד עלה במחשבה, כד עלה במחשבה דיקא פנ"ל

וְזֶהוּ³ וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל וכו', ודרשו רבותינו ז"ל (חגיגה יב.) ראה את האור כי טוב ואין

העולם פדאי להשתמש בו, ועמד ונגזו לצדיקים לעתיד לבוא. הינו בחינת הנ"ל, כי אור שהיה מאור בשבעת ימי בראשית שהיה אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, זה האור נמשך מבחינת הפטול הנ"ל אל האין סוף למי שזוכה לזה בשלמות, ועל-כן ראה ה' יתברך שאין העולם פדאי להשתמש בו, הינו פנ"ל, כי ראה שאין העולם זוכין לבטל עצמן כל כך עד שיהיו ראויים לקבל אור הגדול והנורא הזה, וכשאין ראויים לקבלו אינו הוא בחינת רבוי אור חס ושלום שגורם חס ושלום שבירת כלים שמשם אחיזת כל הקלפות פידוע (ע"ה שער יא פ"ה), על-כן מעט האור ולא המשיך לזה העולם כי אם אור מעט בהדרגה שנמשך מאור הרשימו הנ"ל פנ"ל שמשם אור התורה שמלבשת עכשו בלבושין אלו כדי שנוכל לקבלו, והאור של שבעת ימי בראשית שהוא אור הפטול הנ"ל עמד ונגזו לצדיקים לעתיד לבוא, הינו שיש צדיקים גדולים שמקבלין עצמן בפטול גמור, כי הם סותמין את עיניהם מחיוו דהאי עלמא לגמרי וכו' פנ"ל, והם באמת זוכין לזה האור הנגזו שהוא אור הפטול הנ"ל - בהארה נפלאה וכו' פנ"ל.

ט **נמצא** שהתורה היא דרך חיים וכו' שעל ידה זוכין להפיר את הבורא יתברך אף על פי שלא זכה עדין לבחינת הפטול הנ"ל בשלמות וכו' פנ"ל, וגם על ידי התורה הקדושה יכול לעלות מדרגא לדרגא עד שיתעורר לבו לקדש עצמו בקדשה יתרה ולסתם עיניו מחיוו דהאי עלמא לגמרי עד שיבוא לבחינת פטול הנ"ל, כי התורה היא דרך חיים תוכחת מוסרי, ודרכיה דרכי נעם וכו'⁷, ואינה מכבדת עלינו בשום דבר, וכל מה דאסר לן שרי לן¹ וכו' (חולין קט:): וכו' פנ"ל.

אבל כשאדם חס ושלום עובר על איזה דבר מדברי תורה, ואינו מקלקל הצנור והכלי שמקבלין על ידו אור התגלות אלקותו מהרשימו הנ"ל, ואם בן איד אפשר לתקן זאת, וצריך להתקן על ידי התשובה, והתשובה היא למעלה מהתורה, הינו שמחמת שעבר על התורה הוא צריך לעשות תשובה, והתשובה היא שיסתם עיניו מחיוו דהאי עלמא לגמרי. וזה

1. וכל מה שהוא אסר עלינו הוא גם התיר לנו דברים מעין אלו.
 2. וזהו כי תלא רפא. 3. צלשית א, 7. ג. משלי ו, כג. 7. משלי ג, יז.

ששם הוא עקר בחינת בטול אל התכלית. ועל-כן אז ביום הכפורים עקר שלמות התפלה, כי מתפללין אז חמש תפלות מה שאין נמצא בשום יום, כי אז עקר בחינת הבטול שעל-ידי זה עקר שלמות התפלה, שיכולין להתפלל הרבה תפלות על-ידי שעושין אחד מכל התפלה כנ"ל.

יא וזה בחינת תפלת נעילה שמתפללין ביום הכפורים - שאז עקר גמר התקון הנעשה ביום הכפורים. כי עקר התקון על-ידי הבטול שזוכין ביום הכפורים - הוא לקשר כל התפלה ביחד, לעשות אחד מכל התפלה, שאפלו כשעומד בסוף תבה האחרונה של התפלה יהיה עומד עדין בתבה הראשונה של התפלה כנ"ל, וזה בחינת נעילה של יום הכפורים, כי אז גמר התקון שהוא בבחינת נעילה, דהינו שנועלין וסוגרין ומקשרין כל התפלה ביחד, דהינו שעושין אחד מכל התפלה, שזה עקר התקון שזוכין ביום הכפורים על-ידי הבטול שזוכין אז בשלמות כנ"ל. וזה שאומרין בסוף תפלת נעילה שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, דהינו שאנו נכללין אז בתכלית האחדות ששם בלשון אחד, הן חסד הן דין הכל אחד וכו' כנ"ל. וזה בחינת ה' הוא האלקים שאומרים אז, הינו שהכל אחד - בין חסד בין דין, שזה בחינת ה' הוא האלקים, שזהו עקר השלמות שזוכין על-ידי הבטול כנ"ל בהתורה הנ"ל. וזה בחינת קבלת התורה שמקבלין ביום הכפורים, כי אז נתנו לוחות האחרונות⁶, הינו בחינת התורה שמקבלין מאור היריחה של הרשימו מהבטול כשהוא בבחינת ושוב וכו' כנ"ל.

יב כי עקר הבטול נגמר בשלמות ביום הכפורים, ואז מקבלין כל הענויים, שזה בחינת שסותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי. כי אף-על-פי שבראש השנה מתקף הדין שנתעורר אז מבטלין עצמן אל התכלית וכו' כנ"ל, אף-על-פירכך אז אי אפשר לגמר התקון בשלמות, כי אי אפשר לזכות לבחינת בטול בשלמות תכף בתחלת התשובה - כדי שלא יהיה בבחינת רבוי אור, וכמבאר בכתבים³ שאם לא חטא אדם הראשון היה יכול לגמר התקון תכף ביום אחד, אך עכשו אחר החטא אי אפשר לתקן ביום אחד וכו' ענין שם. ועל-כן אף-על-פי שמקבלין עצמן בראש השנה וכו' כנ"ל, אי אפשר לשהות שם הרבה בבחינת הבטול,

בחינת התענייתים והסגופים שפוסקין על הבעלי תשובה, כי מחמת שעבר על דברי תורה הוא צריך לעלות לבחינת בטול גמור, לקבל על עצמו תעניתים וסגופים ולסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, עד שיזכה לבוא לבחינת בטול הנ"ל ולהסתכל על התכלית שהוא בלשון אחד, ושם בבחינת בטול הנ"ל שם הוא למעלה מהתורה, ועל-כן שם דיקא יכול לתקן מה שפגם וקלקל על-ידי שעבר על התורה, כי שם הוא למעלה מהתורה, כי כל התורה נמשך משם, ועל-כן הוא יכול להמשיך משם אורות ותקונים לתקן מה שפגם בדברי תורה וכו' כנ"ל. ועל-כן אמרו רבותינו ו"ל (ברכות לז): במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי מי שמקנים את התורה בפשיטות נקרא צדיק גמור, אבל הבעלי תשובה עלו לבחינת בטול אל התכלית ששם הוא למעלה מהתורה, שכל התורה נמשך משם, שהוא בחינת אור הגנוז משבעת ימי בראשית וכו' כנ"ל.

יג בחינת ראש השנה שאז עקר התחלת התשובה, כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה, כי בראש השנה עולין לבחינת בטול הנ"ל כנ"ל שזה עקר התשובה כנ"ל.

י דאנו עוסקין בתקון זה של בחינת בטול הנ"ל שהוא בחינת תשובה כנ"ל - מראש השנה עד יום הכפורים שהם עשרת ימי תשובה, כי אי אפשר לתקן ביום אחד, שלא יהיה בחינת רבוי אור, על-כן צריכין לתקן בכמה תקונים מעט מעט [וכמבאר בכתבי האר"י ז"ל (פע"ח ר"ה פ"ב) שמתחמת חטא אדם הראשון צריכין להתמהמה ולשהות בתקון המלכות שהוא תקון העולמות - מראש השנה עד שמיני עצרת], וזה בחינת עשרת ימי תשובה מראש השנה עד יום הכפורים.

ועקר בחינת הבטול הוא ביום כפור. וזה בחינת כל החמשה ענויים שמקבלים ביום כפור, כי אז סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי ומקבלין על עצמן כל הענויים, ועל-כן אז זוכין להתפלל בעלמא דאתי¹ בבחינת בטול הנ"ל. כי יום הכפורים הוא בחינת עלמא דאתי בידוע (וזהו משפטים קמז). בחינת הסתכלות ובטול אל התכלית שהוא עלמא דאתי. ועל-כן אז נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים לבית קדשי קדשים,

1. בעולם הבא.

6. מענית 3: 3. פרי עץ חיים סוכות פרק 6.

האור לגלות אלקותו כי אם על-ידי פלים, ואי אפשר לעשות הפלים כי אם על-ידי המשכת האור כנ"ל.

וה' יתברך צפה בחכמתו שתקון זה לגלות אלקותו בעולם אי אפשר שיהיה נעשה כי אם על-ידי בני אדם התחתונים דיקא שהם בעלי בחירה, ועל-כן היה כל העולם תלוי על אדם הראשון, שאם לא היה חוטא בעין הדעת טוב ורע, והיה מתפלל תפלתו, אז היה מתקן הכל בשלמות, כמבאר בכתבי האר"י ז"ל (ע"ח שער מו פ"ה). כי עקר תקון עשית הפלים שעל ידם עקר המשכת אור האין סוף לגלות אלקותו יתברך בעולם, אי אפשר שיהיה נעשה בשלמות כי אם על-ידי מעשה בני אדם התחתונים דיקא, והעקר על-ידי שהם בעלי בחירה, כי ה' יתברך צמצם עצמו בכיכול בכמה צמצומים שהם בחינת פלים - בדרך הפלא ופלא כדי לברא העולמות, כדי לגלות אלקותו בעולם, אבל כל זמן שלא נברא האדם הפעל בחירה, עדין לא נגמר שום תקון וכלי וצמצום בשלמות, כי עדין כלו אחד כמו שהיה קדם הבריאה, כי כל זמן שלא נמשך הצמצום עד שיתהיה הפעל בחירה בעולם שהוא האדם התחתון היה, אף-על-פי שכבר נתהוו על-ידי הצמצום כמה וכמה עולמות ובריות שונות, אף-על-פי-כן עדין הכל אחד בבתחלה - מאחר שכלם מברחים בידעותיהם להתנהג כרצון הבורא יתברך שמו, ואין להם בחירה ונסיון לשנות דבר מרצונם, ואם כן עדין הכל רצון אחד ודעה אחת, ועל-כן עדין אין הפלים והצמצומים נחשבים לכלים - מאחר שעדין לא נגמר תקון המתקלא¹ שהוא בחינת הנסיון והבחירה שהוא בחינת מתקלא, כי הבחירה היא בחינת משקל שהוא בחינת נסיון ובחירה, כמו תולה במשקל שיש לו כח להכריע לכאן או לכאן, וכל זמן שלא נגמר זה התקון, עדין אין שום פלי נגמר בשלמות - מאחר שלא נברא עדין בריאה שיהיה לה כח לעשות כנגד רצונו חס ושלום, שהוא האדם הפעל בחירה, כי עקר הוא הדעת והרצון.

כי עקר בחינת הפלים והצמצומים הוא בחינת הסתלקות והתעלמות, שה' יתברך בכיכול צמצם אורו עד שנתהוו בחינת פלים ותקונים לקבל האור על ידם, ועל-ידי זה התקון של התהוות הפלים שעל ידם המשכת האור, על-ידי זה

- כדי שלא יהיה בבחינת רבוי אור וכו', על-כן צריכין תכף להמשיך התקון הנמשך על-ידי מצות שופר שהיא בחינת התעוררות השנה² שהיא בבחינת ושוב, שאנו חוזרין מהפסול וממשיכין אור הזריחה וההתנוצצות של הרשימו וכו' שהיא בחינת כח קבלת התורה וכו' כנ"ל. אבל מחמת שעדין לא נגמר התקון בשלמות, על-כן אין יכולין לגמר בחינת קבלת התורה שהיא בחינת המשכת אור הרשימו וכו', אין יכולין לגמר בשלמות מיד בראש השנה, כי עדין לא נגמר התקון בשלמות כנ"ל, רק שבראש השנה על-ידי השופר ממשיכין בחינת כח שרש קבלת התורה, אבל עדין אינו נגמר המשכת התורה בפעל בעולם, רק איזה הארה מהרשימו הנ"ל כדי לתקן על-ידי זה פלים לקבל האור, כדי שעל-ידי זה יהיה לנו עוד כח לעלות בבחינת פסול פרצוא ושוב להמשיך עוד בכל פעם הארות מהרשימו כנ"ל עד שנופה לבחינת פסול בשלמות, שזהו בחינת יום הכפורים שאז נגמר בחינת קבלת התורה, כי ביום הכפורים נתנו הלוחות שניות.

וג כי זה כלל ומבאר לעיל (אות ה) שכל ההארות וההשגות והתגלות אלקות נמשכין רק על-ידי האור שמשגיגין הצדיקים אמתיים על-ידי הפסול כנ"ל. אבל אור הגדול והגורא היה אי אפשר לקבלו כי אם על-ידי פלים הרבה כנ"ל (אות ו). אבל באמת גם תקון ועשית אלו הפלים בעצמן נמשכין גם-כן מאור הפסול הנ"ל, כי באמת כלו אחד, והאורות והפלים הפל נמשך ממקום אחד, מאור האין סוף ששם הוא בחינת הפסול. ועל-כן באמת ענין זה הוא נפלאות תמים דעים³, מאחר שאי אפשר להמשיך האור כי אם על-ידי פלים, ואי אפשר לעשות פלים כי אם על-ידי המשכת האור משם, ואם כן מהיכן ההתחלה לעסק בתקון זה.

ועל-כן באמת ענין ראש השנה הוא ענין נפלא ונגעלם מאד, כפי אשר הבננו מדברי רבנו ז"ל (ח"י מוה"ר רכ) גדל עצם גדלת נוראות ראש השנה, שאמר שכל ענינו ועסקו הוא ראש השנה. כי בראש השנה נברא העולם⁴, וכריאת העולם היא בדרך הפלא ופלא - מחמת בחינה הנ"ל, כי כל הבריאה היה בשביל לגלות אלקותו בעולם, ואי אפשר להמשיך

1. המשקל.

2. פרי עץ חיים שופר. 3. אינו לו, טו. 4. ראש השנה י:

נבראו כל העולמות וכל הנבראים כלם. אבל כל זמן שכל הנבראים מתנהגים רק כפי דעתו ורצונו לבה, נמצא שעדין הכל כמו קדם הבריאה, ועל-כן עדין אין להם כח לקבל האור אין סוף בשלמות - מאחר שעדין אינם נחשבים לכלים, כי עדין כלם כלולים ומיחדים ברצונו. יתברך כמו קדם הבריאה - מאחר שאין להם בחירה לנטות מרצונו. על-כן עקר גמר תקון הכלים והבריאה היה על-ידי האדם הפעל בחירה שבשבילו נברא הכל, והוא עקר שלמות הבריאה, והוא מקים כל הבריאה, כי כשיש בעל בחירה, דהינו שיש לו רשות לעשות ברצונו וכבחירתו נגד רצון הבורא חס ושלום, אז דיקא כלליות הבריאה נפרדת וננסרת מאתו יתברך מאחר שבכך יש בריאה שיש לו כח לעשות ברצונו, וכשהבריאה ננסרת מאתו יתברך על-ידי הבחירה כנ"ל אז עקר תקון הכלים, כי אז בחינת הצמצום והכלים בשלמות, כי אז דיקא הצמצום נקרא צמצום - מאחר שנתצמצם אורו שהוא דעתו וחקמתו יתברך כל כך עד שנתהוה בריאה שיש לו כח הבחירה שייכול לעשות כנגד רצונו חס ושלום. וזה הענין מוכן מאד למי שיש לו מוח בקדקדו, כי עקר הצמצום הוא צמצום הרצון והדעת שהוא אורו יתברך. ועל-כן באמת כל הבריאה תלויה בהאדם כמבאר בכל הספרים, כי כל התגלות אלקות היא רק על ידו דיקא - מאחר שהוא בעל בחירה, שעל ידו עקר גמר תקון הכלים כנ"ל. וזה בחינת מה שכתוב בכתבים⁶ שעקר כל התקונים תלויים בתקון המתקלא, כי עקר כל התקונים - על-ידי האדם הפעל בחירה שהוא בחינת מתקלא כנ"ל.

יד ועל-כן תכף כשנברא אדם הראשון שהוא בעל בחירה היו תלויים בו כל העולמות, כי עקר התקון על-ידי הפעל בחירה דיקא כנ"ל. כי ההתרחקות תכלית ההתקרבות, הינו כי מחמת שהאדם יש לו זה הכח לרחק עצמו מה' יתברך חס ושלום מחמת שיש לו בחירה, על-כן יש לו כח לקרב עצמו לה' יתברך יותר מכל העולמות וכל המלאכים והשרפים וכו', כי הוא דיקא יכול לתקן כלים לקבל אורו יתברך מאחר שיש לו בחינת התרחקות כל כך עד שייכול בבחירתו לעשות ברצונו עצמו כנגד רצון הבורא יתברך שמו. ועל-כן הכל היה תלוי באדם הראשון, שאם היה שומר

מצות ה' יתברך לכלי לאכל מעין הדעת טוב ורע, והיה מתפלל תפלתו, אז היה מתקן הכל, כי עקר התקון על ידו דיקא, דהינו כשהאדם בבחירתו, שיש לו כח הבחירה, שיהו בחינת תכלית הצמצום שאין צמצום אחריו כנ"ל, כשהאדם מטה דעתו ורצונו לה' יתברך ומקים רצונו ומצוותיו יתברך ומדבק עצמו לה' יתברך אזי הוא דיקא מיחד ומקשר כל העולמות לה' יתברך וממשיך עליהם אור הנזרחה מאור האין סוף ומגלה אלקותו בעולם, כי הוא דיקא יכול להמשיך אורו יתברך על-ידי הכלים שנתתקנים על ידו דיקא, על-ידי שהוא בעל בחירה כנ"ל.

אבל אדם ביקר כל יליו⁷, כי הוא פגם תכף על-ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע, ואזי לא די שלא תקן בחינת הכלים ולא המשיך התגלות אור אלקותו יתברך בעולם, אף גם אדרבא, חזר וגרם בחינת שבירת כלים מחדש⁸, כי קלקל כל הצנורות וכל הכלים וכל התקונים על-ידי חטאו. כי עקר קיום וחיית כל הכלים הוא על-ידי האור שממשיכין לתוכם על-ידי התורה והמצוות, אבל על-ידי החטאים נסתלקין האורות מהכלים, וגורם שבירת כלים חס ושלום. וכן הוא בכל דור ודור, שכל אחד על-ידי חטאו חס ושלום גורם הסתלקות אורו יתברך שעל-ידי זה אין יכולין לידע מה' יתברך חס ושלום.

וכבראש השנה הוא התקון של חטא אדם הראשון ושל כל החטאים שבכל דור ודור, כי ראש השנה בו ביום נברא אדם הראשון וחטא בעץ הדעת, והוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה, יום ראשון בשנה. ואז עקר התקון - על-ידי הצדיק האמת שבדור אשר בגדל צדקתו וקדשתו הוא יכול לבטל עצמו בתכלית הבטול, כי הוא סותם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, ואין לו שום הסתכלות בזה העולם כלל, אף גם הוא מקבל על עצמו כל הענויים וכל היסורים קשים ממות בשביל ה' יתברך ובשביל ישראל עד שזוכה לעלות ולהסתפל על התכלית בתכלית הבטול, במדרגה גבה ונפלאה מאד מאד, עד שזוכה להמשיך תקונים משם לגלות אלקותו, עד שיעורר בתשובה גם כל הרחוקים מאד מאד. ועקר נפלאות עבודתו הוא בראש השנה, כי העקר הוא ההתחלה, שהיא בחינת ראש השנה

6. שער מאמרי רש"י פי' ספרא דנניעותא פרק 6. 3. תהלים מט, יג; סנהדרין לח: ג. שער עץ חיים שער לט פרק 6.

שהוא ראשון לבריאה, ראשון לתשובה, כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה, כי אז עבודתו נפלאה ונוראה מאד מחמת בחינה הנ"ל, מחמת שצריכין להמשיך כל התקונים מחדש, ונעלם ונפלא מהיכן ההתחלה, כי אי אפשר להמשיך אורות כי אם על-ידי כלים, ואי אפשר לעשות כלים כי אם על-ידי המשכת האורות וכנ"ל.

ואם לא הטא אדם הראשון היה מתקן כל זה ביום אחד, אבל עכשו אחר החטא שחזר וקלקל הכל, ולא די שלא תקן אף גם קלקל יותר, על-כן אי אפשר לתקן עתה ביום אחד כנ"ל (אות יא), וצריכין לעשות התקון בהדרגה בכמה ימים. וזה בחינת עשרת ימי תשובה מראש השנה עד יום הכפורים, שבראש השנה היא ההתחלה שקשה וכבדה ונפלאה מאד מאד, שצריכין לעלות לתכלית הפטול, ולחזר משם מיד, ולהמשיך האור בהדרגה ובצמצום רק בשביל להתחיל לתקן איזה כלי בדקות, כדי שנוכל להתחיל להמשיך התגלות אורו ותברך, ואחר כך בכל פעם ופעם בכל יום מעשרת ימי תשובה ממשיכין אחר כך האור יותר ויותר, מאחר שכבר יש איזה בחינת כלי, על-כן יכולין אחר כך לבטל עצמו יותר, כי כבר יש בחינת כלי לקבל האור, וכן בכל יום ויום, וכל מה שממשיכין האור יותר מתתקנים הכלים יותר, עד שבכל השעה ימי תשובה מראש השנה עד ערב יום כפור נגמרין תקון כל הכלים, ואז דיקא יכולים אחר כך ביום הכפורים לבטל עצמן כלם, לקבל עלינו כל החמשה ענויים, שהוא בחינת שכל ישראל סותמין עיניהם מחיוו דהאי עלמא, וכלם זוכין לבחינת פטול אל התכלית, ואז נמשך התגלות אורו ותברך על-ידי אור הרשימו כנ"ל, כי כבר יש כלים לקבל האור, כי נתתקנו הכלים מראש השנה עד יום כפור. ועל-כן ביום הכפורים מקבלים האורות פנימיים כמבאר בפגנות. ועל-כן אז ביום הכפורים הוא קבלת התורה, כי בו נתנו לוחות שניות, כי התורה נמשך משם מאור הרשימו של הפטול כנ"ל שנגמר כל זה בשלמות ביום כפור כנ"ל (אות יא). ועל-כן אז עקר תקון התפלה וכו' כנ"ל (אות ט).

טו וזה בחינת העקדה שהיא בחינת ראש השנה, כי בראש השנה אנו עוסקין להזכיר בכל פעם זכות העקדה, כמו שאומרים ועקדת יצחק לזרעו היום ברחמים הנזכר וכו',

וכן קורין בראש השנה פרשת העקדה. כי כל ענין ראש השנה הוא בחינת העקדה, כי יצחק הוא תקף הדין בחינת פחד יצחק^ב, ולפי תקף דינו חס ושלום אי אפשר שיתקנים העולם, על-כן מחמת תקף הדין של יצחק היה מכרח לבטל עצמו לנגמרי בתכלית הפטול כנ"ל, וזה בחינת העקדה, שהיה צריך לעלות על המזבח לקרבן, למסר נפשו לה' ותברך בתכלית הפטול, עד שפרחה נשמתו, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (פרקי דרבי אליעזר פ"ל) שבשעת העקדה פרחה נשמתו, שזהו בחינת תכלית הפטול בשלמות. אבל אף-על-פי-כן לא חפץ ה' ותברך שיהיה יצחק נשאר שם חס ושלום, ודינו שישתלק אז חס ושלום, כי ה' ותברך חפץ בקיים העולם, על-כן תקף שיצחק מסר נפשו לשחיטה בשביל ה' ותברך ובטל את עצמו בתכלית כנ"ל, תקף ומיד אמר לו ה' ותברך לאברהם^ג אל תשלח ידך אל הנער וכו', אסקתיה אחתיה^ד (בראשית רבה נ, ח), כי אין רצונו ותברך שישאר שם כנ"ל, רק תקף צריכין לחזור מהפטול בבחינת רצוא ושוב כנ"ל. ואז ממתיקין הדין בחינת פחד יצחק על-ידי אור הרשימו, על-ידי התורה שממשיכין משם על-ידי השמחה וכנ"ל, וזה בחינת הקרבן שהזמין לו ה' ותברך מיד להעלות במקום יצחק, שהוא האיל שהקריב תחתיו, כי הקרבנות הם בחינת כלליות התורה, כמו שכתוב (ויקרא ז, לו) זאת התורה לעלה ולמנחה וכו', הינו כי על-ידי קרבן האיל, על-ידי זה המשיך אור הרשימו שעל-ידי זה עקר ההמתקה של פחד יצחק בעת שחוזרין מהפטול כנ"ל. וזה בחינת יצחק - ישחק, שצריכין להמתיק פחד יצחק על-ידי הפטול הנ"ל שעל-ידי זה זוכין לשמחה בחינת שחוק וחרוה ושמחה, שעל-ידי זה מקבלין תורה שנה בחינת קרבן האיל כנ"ל, שעל-ידי זה עקר ההמתקה כנ"ל.

וזה^ה וישא אברהם את עינו וירא והנה איל אחר נאחו בסבך בקרניו, בקרניו דיקא, שהוא בחינת קרן השופר בחינת שופר של איל - אילו של יצחק, כי ההמתקה של האיל היא היא בחינת ההמתקה של השופר בראש השנה, כי שופר הוא גם-כן בחינת המשכת כח קבלת התורה כדי להמתיק הדין בעת שחוזרין מהפטול, שנה בעצמו בחינת ההמתקה של האיל שהקריב במקום יצחק אחר הפטול כנ"ל. ועל-כן חותמין ברכת זכרונות פוכות העקדה, כמו שאומרים ועקדת יצחק וכו' תזכר, כי עקר ראש השנה

1. כמו שהעלית אותו ככה תוריד אותו.

6. זרעית לא, מז. 3. זרעית כב, יג. ג. זרעית כב, יג.

הוא בחינת זכרון, ועל-כן נקרא יום הזכרון וכנ"ל (אות ד ה ו), ועקר המשכת הזכרון הוא על-ידי אור הרשימו שנמשך על-ידי השופר וכו' כנ"ל, שזהו בחינת העקדה כנ"ל.

טז ועל-כן בכל יום קדם התפלה אומרים פֶּרַשְׁתָּ הָעֲקֵדָה, כי עקר שלמות התפלה הוא על-ידי בחינת ראש השנה, על-ידי בחינת העקדה שהיא בחינת הבטול הנ"ל ברצוא ושוב שעל-ידי זה ממשיכין בחינת זכרון ועושים אחד מכל התפלה, שזהו עקר שלמות התפלה כנ"ל (אות א ד), ועל-כן אומרים פֶּרַשְׁתָּ הָעֲקֵדָה בכל יום קדם התפלה, כי עקר תקון התפלה הוא על-ידי זה כנ"ל. וכוה מישב מה שנקראת זאת הפרשה פֶּרַשְׁתָּ הָעֲקֵדָה דִּיקָא, והלא עשה כמה עבודות¹ בשביל לשחטו, כי ערך את העצים, וגם העלהו על המזבח, ולמה לא נקרא הענין על שם ההערכה או על שם ההעלאה. אך על-פי הנ"ל ניחא היטב, כי נקראת עקדה דִּיקָא - לשון קשירה, כי זה עקר התקון שנמשך על-ידי זכות העקדה, דהינו שזוכין על-ידי זה לקשר ולחבר כל התפלה ביחד, כי על-ידי זה ממשיכין כח הזכרון שאפלו בשעומד בסוף התפלה יהיה עומד עדין בתחלת התפלה, שעל-ידי זה עושים אחד מכל התפלה, וכל התפלה עקודה וקשורה ביחד, שזה עקר התקון שזוכין על-ידי הבטול ברצוא ושוב שזהו בחינת העקדה וכנ"ל.

וזה בחינת ויעקד את יצחק בנו^ב, כי עקדה היא בחינת קשור ידים ותולים ביחד^ג, הינו בחינת קשור וחבור דבורי סוף התפלה בראשה. כי הדבור הוא קומה שלמה, כי יש דבור שהוא בחינת ראש בחינת ראש דברך אמת^ד, ויש דבור שהוא בחינת ידים בחינת כאשר דבר ה' ביד משה^ה בחינת לעולם ה' דברך נצב בשמים^ו שהוא אש ומים בחינת יד ימין ויד שמאל (כמבואר במקום אחר בס' נו), ויש דבור שהוא בחינת רגלין בחינת נר לרגלי דברך^ז בחינת צדק תדברון^ח בחינת צדק יקראהו לרגלו^ט, ויש דבורים שהם בחינת פליות העצמות שהם עקר בנין האדם בחינת כל עצמותי תאמרנה וכו'^י, כי הדבור הוא קומה שלמה. ועקר שלמות התפלה - שהיה הכל אחד, שאפלו הדבור האחרון של התפלה יהיה עדין מקשר בראשו בחינת העקדה שמקשר

1. מעשים. 2. זכרונות, כג. ט. 3. שנת נד. 4. מהילים קיט, קס. 5. שמות ט, לה. 6. מהילים קיט, פט. 7. מהילים קיט, קה. 8. שם נח, 3. 9. ישעיה מא, 1. 10. מהילים לה, י. 11. זכרונות, ט. 12. זכרונות, 3. יט.

הרגלין למעלה להידיים שמוגייעין עד הראש, ואז הכל מקשר יחד, כי זה עקר שלמות התפלה - שהיה כל הדבורים מקשרים יחד, שזה בחינת עקדה כנ"ל.

יז וזה בחינת ויזכר אלקים את נח וכו' וישבו המים, שאומרים אותו בראש השנה בתחלת פסוקי זכרונות, כמו שאומרים וגם את נח באהבה זכרת וכו' בהביאך את מי המבול וכו' על-כן זכרוננו בא לפניך וכו'. כי אז בימי נח בדור המבול היה תקף הדין בעולם מרבוי מעשייהם הרעים, עד שלגדל עצם תקף הדין שהיה אז, היו צריכין לבטל עצמן לגמרי בתכלית הבטול ברצוא ושוב בבחינה הנ"ל, כמבאר לעיל שפשמתיגברים הדינים והיסורים חס ושלום צריכין לבטל עצמן בתכלית הבטול לאור האין סוף ולהסתפל על התכלית וכו' כנ"ל, וכל מה שהדין והיסורים גדולים ביותר חס ושלום צריך שיהיה הבטול בשלמות יותר. ולגדל תקף הדינים שהיה אז בדור המבול היו צריכים בטול נפלא ונורא להמתיק הדין העצום אז, ולבטול כזה צריכים צדיק גדול כמו משה רבנו עליו השלום דִּיקָא, וכמבאר בזהר הקדוש (וירא קו). בענין נח אברהם ומשה - שאין מי שמסר נפשו בעד העולם כמו משה רבנו עליו השלום ענין שם.

כי משה בשראה תקף הדין בשעשו את העגל מסר נפשו לגמרי ובטל עצמו בתכלית, ואמר (שמות לב, לב) אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא, ואם אין מחני נא זה בחינת תכלית הבטול, שמסר נפשו לגמרי. וזה מחני נא מספרך אשר כתבת, שמסר נפשו ונתרצה למחות שמו חס ושלום מן התורה, שזהו בחינת תכלית הבטול, כי בשנתבטלין ונכללין באורו האין סוף ותברך שם הוא למעלה מכל השמות והכנויים. כי כל השמות והכנויים הם אחר הצמצום והתהוות הספירות, שאז דִּיקָא אנו יכולין לקרותו ותברך בשמות וכנויים, שמשם נמשכין השמות של כל הנבראים וכו' שהם חיותם, כי השם הוא הנפש והחיות בחינת נפש חיה הוא שמו² כמבאר במקום אחר (ס' נו. נט ועוד), אבל בבחינת הבטול באור האין סוף שם הוא למעלה מהספירות למעלה מהשמות בחינת (ספר יצירה פ"א) לפני אחד מה אתה סופר. על-כן אי אפשר להתמהמה שם הרבה בבחינת הבטול - כדי

1. מעשים. 2. זכרונות, כג. ט. 3. שנת נד. 4. מהילים קיט, קס. 5. שמות ט, לה. 6. מהילים קיט, פט. 7. מהילים קיט, קה. 8. שם נח, 3. 9. ישעיה מא, 1. 10. מהילים לה, י. 11. זכרונות, ט. 12. זכרונות, 3. יט.

בחינת אני אעביר כל טובי וכו', ויעבר ה' על פניו וכו', זה בחינת אור הרשימו שעוברת על פניו של מי שזוכה לזה בעת שחזור מהבטול, שאז עובר על פניו הזריחה והתנוצצות אלקות שפאיר ומזריח לו מהבטול על-ידי הרשימו שגשאר מהבטול, שזה האור הגדול והנורא חולף ועובר על פניו בחינת ורוח על פני יחלף¹ בחינת ויעבר ה' על פניו וכו'. וזהו בחינת אני אעביר כל טובי על פניך, כל טובי דיקא, כי שם בבחינת הבטול הוא כלו טוב פנ"ל, ואחר כך על-ידי אור הרשימו שמקבלין משם ממשיכין על עצמו גם-כן בחינת אור הבטול לידע שכלו טוב על-ידי התורה שמקבלין, שעל-ידי זה נמתקין כל הדינים והיסורים פנ"ל.

וזה שמוכא בפסחים (וזהו אחרי סב.) שישלש עשרה מדות של רחמים הם בחינת שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, פי שלש עשרה מדות של רחמים הם בחינת אור הרשימו שעוברת על פניו בעת שחזור מהבטול פנ"ל, שמשם נמשך כל התורה פנ"ל בחינת שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן שהם כלל התורה, פי משם מאור הרשימו הנ"ל נמשך כל התורה פנ"ל.

ועל-כן משה רבנו שמסר נפשו וזכה לבטול כזה, על-כן באמת המתיק כל הדינים שבעולם אפלו בעת תקף התגברות הדין מאד רחמנא לצלן. אבל נח לא זכה לבטול כזה, ועל-כן לא היה יכול לבטל הדין לגמרי, ועל-כן היה מבול בעולם, על-כן הכרח לפגם בתבה להתחבא שם מפני תקף הדין והמשחיתים כמבאר בזהר הקדוש (ויקהל קצ"ז). והענין, כי מחמת שגח לא זכה לבטל עצמו פראוי עד שיבטל הדין מכל העולם, על-כן הכרח לפגם בתבה לזכות שם לבחינת בטול, כי תבת נח דא יום הכפורים² כמו שכתוב בתקונים (תיקון ו, כב.), ויום הכפורים הוא בטול, שאז סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא, שזהו בחינת התענית והחמשה ענויים של יום כפור פנ"ל (אות י). הינו פי נח לא זכה לבחינת בטול פי אם על-ידי פגסתו לתבה ונסתר ונתחבא שם וסתם עיניו מהעולם, פי זהו בחינת ההסתרה שצריכין להסתיר ולהתחבא עצמו בשעת תקף הדין חס ושלום, שזהו בחינת התבה כמבאר בזהר הקדוש, הינו פי בשעה שהדין גובר

שלא יתבטל במציאות חס ושלום, על-כן צריכין לחזר משם בבחינת והחיות רצוא ושוב³, ואז מקבלין עקר החיות מהרשימו שגשאר מהבטול, שמשם עקר התגלות אלקותו יתברך, פי משם בחינת הרשימו מהבטול משם נמשיכין כל הספירות שהם כל השמות והכנויים שמהם נבראו כל העולמות מתחלת האצילות עד סוף העולם, פי הכל נמשך מהרשימו הנ"ל שמשם מתחיל התהוות הכלים, פי בבחינת הבטול בעצמו לית מחשבה תפיסא ביה כלל⁴. וכשיש תקף הדין חס ושלום אזי הצדיק שהוא בבחינת משה שהוא סותם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, הוא מבטל את עצמו בתכלית הבטול ששם הוא כלו טוב, אבל אחר כך בשחזור משם מתגבר הדין ביותר פנ"ל, רק שהוא ממתיק הדין אחר כך על-ידי התורה שממשיך מהרשימו פנ"ל.

וזה שאמר משה אם תשא חטאתם - הרי טוב, הינו אם יש לי כח על-ידי הבטול להמשיך אחרי כן המתקה על-ידי התורה שמקבלין מהרשימו, הרי טוב. ואם אין מחני נא מספרך וכו', הינו שאם הדין חזק כל כך עד שאי אפשר לי להתתיקו על-ידי התורה שאני מקבל תמיד מהרשימו שמשם כל תורת משה והנביאים וכו' פנ"ל (אות ה), אזי מחני נא, הינו שאני מרצה לבטל עצמי לגמרי באור האין סוף ולא אחזר משם ברצוא ושוב כדרכי תמיד, רק אני מרצה לשאר שם לגמרי, שזהו בחינת מחני נא, פי שם הוא למעלה מהשמות, וזהו מחני נא מספרך אשר פתבת שהוא התורה, פי שם הוא למעלה מהתורה פנ"ל.

ומגדל המסירות נפש שהיה למשה אז שנתרצה למות ולהסתלק מזה העולם לגמרי בשביל ישראל, על-כן נתרצה לו ה' יתברך באמת ומחל לישראל, ונמתק הדין העצום בזכותו בחינת וינתם ה' על הרעה וכו'⁵. וזה בחינת שלש עשרה מדות של רחמים שנתגלו למשה אז, כמו שכתוב שם בפרשה (שמות לג, יט. שם לד, ה-ו) ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם ה' לפניך וכו' וירד ה' בענן וכו' ויעבר ה' על פניו ויקרא וכו', פי כל השלש עשרה מדות של רחמים שהם ממתיקין כל הדינים שבעולם, כלם נמשיכין מאור הרשימו של הבטול הנ"ל - שעל ידו ממתיקין כל הדינים פנ"ל. וזה

1. אין מחשבה שיכולה לתפוס ולהשיג בו כלל. 2. מרמזת על יום הכיפורים. 3. שמונת לג, יט. שם לד, ה-ו. 4. יס. שם לד, ה-ו. 5. ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם ה' לפניך וכו' וירד ה' בענן וכו' ויעבר ה' על פניו ויקרא וכו', פי כל השלש עשרה מדות של רחמים שהם ממתיקין כל הדינים שבעולם, כלם נמשיכין מאור הרשימו של הבטול הנ"ל - שעל ידו ממתיקין כל הדינים פנ"ל. וזה

צריכים לבטול כנ"ל, והבטול הוא לסתם עיניו מחיוו דהאי עלמא, ועל-כן צריכין להתחבא ולהסתיר עצמו בתוך הבית ולכלי לצאת חוצה - כדי שלא ישוטט עיניו בראית העולם הזה, רק ישב נסתר ונחבא בתוך ביתו ששם המקום מסגל יותר לבטול עצמו לה' יתברך - כדי להמתיק הדין על-ידי זה. וזהו בחינת לך עמי בא בחדריך וסגר דלתך בערך חבי כמעט רגע עד יעבר ועם⁶. נמצא שתבת נח זה בחינת בטול, כי נח לא זכה לבטול בשלמות להמתיק הדין מפל העולם לגמרי, רק שה' יתברך ברחמיו צוהו לכנס בתבה להסתיר עצמו שם ולסתם עיניו מהעולם, כי מחצות התבה סותמין בפני העינים שלא יתפזר הראות לחוץ, כדי שיוכל להסתפל על התכלית ולכלל באין סוף, כמבאר בהתורה הנ"ל שבשבייל זה צריכין לסתם עיניו כשרוצין להסתפל על התכלית - כדי שלא יתפזר הראות מן הצד וכו' עין שם. וזה בחינת מעלת ההתבודדות, שצריך האדם שיתבודד בתוך ביתו ויקשר עצמו לה' יתברך בתפלות ותחנונים - כדי שישתם עיניו מחיוו דהאי עלמא ולא יתפזר ראות עיניו בחוץ. ובשבייל זה בעצמו מסגלין מחצות הבית להסתיר עצמו בהן מפני המושחיתים בעת תקף הדין רחמנא לצלן פמובא בזהר הקדוש, כי מחצות הבית הם מחצות בפני העינים כדי להסתפל על התכלית ששם פלו טוב ששם כל הדינים והיסורים בטלים במציאות.

על-כן כשאין צדיק הדור השלם כל כך שיוכל על-ידי בטולו אל התכלית לבטל הדין לגמרי מפל העולם, אזי הצדיקים והכשרים צריכין להסתיר עצמן בתוך מחצות ביתם בבחינת לך עמי בא בחדריך וכו' - כדי להסתיר עצמו מפני הדין, כי מחצות הבית הם בבחינת בטול אל התכלית - מחמת שהם סותמין בפני העינים שלא יסתכל אל החוץ, ועל-כן שם אין הדין יכול לשלט, כי עקר בטול הדינים הוא על-ידי בחינת התכלית כנ"ל, שזהו בחינת סתימת העינים בשעת תקף היסורים רחמנא לצלן כמבאר בהתורה הנ"ל. וזהו בחינת התבה כנ"ל, כי הצדיק השלם כמו משה רבנו יכול לבטל עצמו אל התכלית תמיד אפלו בלא בניסתו לתבה, ועל-כן צדיק פנה באמת הוא יכול לבטל הדין לגמרי מפל

העולם, אבל שאר צדיקים אין יכולין לבטל עצמן כי אם כשפותמין עצמן ונסגרים בחדרים בבחינת לך עמי בא בחדריך, וזהו בחינת בניסת נח בתבה כנ"ל, שמחמת שלא זכה לתכלית הבטול בשלמות על-כן לא היה יכול להמתיק הדין מפל העולם, וגם הוא עצמו וביתו לא נצולו כי אם על-ידי שנתן לו ה' יתברך עצה שייכנס בתבה, ושם דיקא זוכה לבחינת בטול, כי הוא לא היה יכול לבוא לבחינת בטול כי אם על-ידי בניסתו לתבה כנ"ל, ועל-ידי בטול זה זכה על כל פנים לבטל הדין מעצמו וביתו ולקיים העולם על-ידי זה כנ"ל.

נמצא שתבת נח זה בחינת בטול בחינת יום הכפורים כנ"ל. וזה בחינת צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה³, הינו שיעשה צהר וחלון למעלה כדי שכל הסתפלותו והבטתו יהיה רק למעלה, שזהו בחינת הסתפלות אל התכלית העליון שהיא למעלה למעלה. וזה בחינת והיה כאשר ירים משה ידו וכו'⁴, וכי ידיו של משה וכו', אלא בזמן שישראל מסתפלין כלפי מעלה הם נוצחין וכו'⁷, וכן לענין הנחש, בזמן שישראל מסתפלין כלפי מעלה הם מתרפאין⁸. כי עקר בטול הדינים והיסורים ונצחון המלחמה לעמד כנגד המתנגדים אל הקדשה, הוא על-ידי הסתפלות כלפי מעלה, שהיא בחינת בטול אל התכלית כנ"ל.

ועל-ידי תבת נח שהיא בחינת בטול, שעל-ידי זה נסתר מפני הדין ונתקיים העולם ולא נחרב לגמרי על-ידי זה זכה נח אחר כך בשחזור מהבטול בבחינת רצוא ושוב - להמשיך תורה מהרשימו כנ"ל. וזה בחינת מה שזכה נח אחר יציאתו מהתבה להשיג בחכמתו וברוח קדשו להקריב קרבנות מכל הבהמה הטהורה וכו'¹, כי זה זכה לקבל ולהשיג בבחינת השגת התורה מהרשימו שנשארו לו מהבטול בעת יציאתו מהתבה שהיא בחינת יום הכפורים בחינת בטול כנ"ל. וזה בחינת ויזכר אלוקים את נח², ויזכר דיקא בחינת זכרון שהוא בחינת הרשימו, שזה בחינת ראש השנה שעקר התמקח על-ידי השופר שהוא בחינת זכרון בחינת זכרון תרועה וכו'⁹ כנ"ל. ועל-כן מופירין פסוק זה בראש השנה בתחלת פסוקי זכרונות, כי כל זה הוא כל ענין ראש השנה כנ"ל:

6. ישעיה כו, כ. 7. זכרונות, ו. טו. 8. שמות יז, יא. 9. ראש השנה כט: ה. ט. ו. זכרונות, כ. ז. זכרונות, ח. ט. ויקרא כג, כד.

בחנינת גוגנין נהירין¹ בחנינת אור הזריחה וההתנוצצות הנמשך מהרשימו של הפטול, שעל ידי זה עקר ההמתקה כנ"ל. וזה בחנינת וראיתה לזכר ברית עולם, לזכר דיקא בחנינת הזכרון הנ"ל בחנינת ראש השנה יום הזכרון שהוא בחנינת אור הרשימו כנ"ל. וזה בחנינת קולות השופר הקדוש שסימנם קשת פמוכא (והר פנחס רל:), הינו בחנינת אות הקשת שהוא בחנינת אור הזריחה של הרשימו, שזהו בחנינת שופר כנ"ל. וזה בחנינת התאדמות פני התוקע שנמשך מאורות העליונים כמובא (פע"ה שופר פ"ב), הינו מבחינת אור הזריחה של הרשימו שמשם כל האורות והצחצחות והספירות, שזה בחנינת קול שופר הקדוש בחנינת גוגנין נהירין דקשת וכנ"ל.

כ וזה בחנינת ויהי לשבעת הימים ומי הפטול היו וכו', ודרשו רבותינו ז"ל (בראשית רבה לב, ז) שתלה להם שבעת ימי אכלו של מתושלח הצדיק. כי מבאר בהתורה הנ"ל בתחלתו בענין בעל השדה שעוסק בתקון השדה שהוא תקוני הנשמות וכו', שזה הפעל השדה צריך להיות גדול במעלה מאד מאד, וצריך לסבל כמה צרות ויסורין חס ושלום רחמנא לצלן, ויש לפעמים שהוא צריך להסתלק בשביל זה וכו' כנ"ל, כי לפעמים הדין גובר כל כך עד שאין מועיל להמתיק הדין על ידי שום פטול, כי אם על ידי הסתלקות הצדיק לגמרי חס ושלום, ואז צריכים העולם להתעורר מאד בתשובה ולהסתפל על עצמן היטב היכן הם בעולם, מה שגורמו בעוונותיהם עד שנסתלק הצדיק בשבילם. וזה בחנינת שצעק הנביא (ישעיה נב, א) הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק וכו', כי אז כשחם ושלום נסתלק הצדיק צריכין לשום על לב מאד ולהבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק - שעקר הסתלקותו הוא מפני הרעה, מפני תקף הדין שהיה בעולם עד שלא היה יכול לבטל הדין בשום פטול כרצוא ושוב וכו' כנ"ל, רק הכרח לבטל עצמו כפטול כזה עד שיסתלק לגמרי, ואז הכל תלוי בהדור שגשגרו אחריו, שצריכין לשום על לב מאד הסתלקות הצדיק, ולהתעורר בתשובה שלמה על ידי זה, ואז זוכין להמשיך אור מהרשימו של הצדיק שגשגאר ממנו, כי כל צדיק וצדיק כשנסתלק בודאי משאיר בעולם איזה רשימה

יה וזה בחנינת ה' למבול ישב² הנאמר בסוף השבעה קולות שאמר דוד על המים, שהם בחנינת הקולות של מתן תורה שנתנה בקולות, כמבאר בספרים³ שמזמור זה מדבר ממתן תורה. כי הפטול מים שבא לעולם אז, זה נמשך מבחינת רבוי אור שגורם שכירת פלים שמשם כל הדינים והצרות חס ושלום. הינו כי אז היה תקף הדין מאד מפני רע מעלליהם, והיו צריכים אז לבטול בשלמות עד שיזכו לבטל הדין, ואז היו ממשיכים השגת התורה שהיא בחנינת מים - מהרשימו שגשגאר מהפטול כנ"ל. אבל מחמת שלא זכו לזה ולא נתעוררו בתשובה שהיא בחנינת פטול כנ"ל, על-כן נעשה מבחינת המים הנ"ל שהם בחנינת השגת התורה, נעשה מהם בחנינת מימי הפטול, מחמת שלא היה להם פלים לקבל האור מחמת קלקול מעשיהם, על-כן היה אצלם בבחינת רבוי אור שמשם כל הדינים, שזה מימי הפטול. ועל-כן אמרו רבותינו ז"ל באמת על פסוק (בראשית י, יב) ויהי הגשם על הארץ - שאם היו מתעוררים לתשובה היו גשמי ברכה ונדבה (רש"י שם), הינו כנ"ל, שאם היו זוכים אז לתשובה בחנינת פטול כנ"ל היו יכולים לקבל השגת מימי התורה שהם בחנינת גשמי ברכה ונדבה בחנינת גשם נדבות תניף אלקים⁴ הנאמר במתן תורה, אבל מחמת שלא זכו לתשובה נעשה אצלם פטול מבול מבחינת מימי התורה, מבחינת גשמי ברכה כנ"ל. וזה שפרש רש"י על פסוק (איוב לו, לא) כי כם ידיו עמים לענין הגשמים, משל לנחתום וכו', שכל הענשים על ידי המים, וכל הברכות וההשפעות על ידי המים בחנינת יתן אכל למכביר⁵, הינו כנ"ל, כי הגשמים והמים נמשכין מבחינת מימי הדעת וההשגות העליונות שנמשלו למים, כמו שכתוב (ישעיה יא, ט) כי מלאה הארץ דעה את ה' פנים וכו', ועל-כן יש בהם שתי בחינות - לטוב ולהפך כפי המקבלים, כי מי שזוכה על ידי מעשיו לתקן פלים טובים הוא זוכה להשגת מימי הדעת על ידי זה, ולהפך להפך כנ"ל.

יט וזה בחנינת מה שזכה נח אחר כך על ידי הקרבנות שהשיג להקריב כנ"ל - וזה שנתן לו אות הקשת להגן תמיד בחנינת את קשתי נתתי בענני⁶, כי הקשת היא

1. צבעים מאירים.

2. תהילים כט, י. 3. עיין זכמים קטו. רמז"ן שמות יט, כ. 4. תהילים סח, י. 5. זכמים טו, יג. 6. זכמים טו, ז. 7. זכמים טו, ז.

מוכה על-ידי תורתו ומעשיו הטובים, ואז עקר ההמתקה - על-ידי הדור ותום שנשארו אחריו, שבשמתעוררים בתשובה אזי ממשיכין אור גדול מהרשימו שלו שעל-ידי זה נמתקין ונתבטלין כל הדינים שבפולס. כי מחמת שהצדיק נסתלק למעלה והוא עבשו בתכלית הפטול, על-כן נמשך משם בכל פעם אור גדול ונפלא להרשימו שלו שנשארו בזה העולם, אבל צריכין על כל פנים איזה אתערותא דלתתא על-ידי מעשי הדור הטובים, להמשיך על-ידי זה אור הרשימו הקדושה שלו, כי על-ידי מעשיהם הטובים, אף-על-פי שהם בבחינת קטנות ואין להם כח לקבל השגת התורה להמתיק דינים, אף-על-פי-כן כח הצדיק שנסתלק יכולים על-ידי מעשיהם הטובים להמשיך אור גדול ונפלא מהרשימו שלו המאירה עתה באור גדול ונורא מחמת שהצדיק הוא בתכלית הפטול בשלמות. אבל אז בימי דור הפטול לא זכו להתעורר לתשובה, על-כן גבר הדין עד שבא הפטול שנעשה ממנו הדעת בחינת מבול וכו' כנ"ל.

כא וזה בחינת מה שאמר ה' יתברך לדוד המלך עליו השלום (שמואל"ב ג, יב) ויהיה כי ימלאו ימיה וכו'. שדוד רצה לבנות הבית, והשיב לו ה' יתברך שבחיו לא יזכה לזה, כי אם אחר הסתלקותו יבנה בנו את הבית המקדש. כי עקר שלמות השגת התורה הוא בבית המקדש ששם הוא בחינת תכלית הפטול לפני ולפנים בבית [קדשי קדשים] ששם נכנס הכהן הגדול פעם אחת בשנה ביום הכפורים וכו"ל (אות י), ששם היה עומד על האבן שתיה הארון עם הלוחות שהם כלל התורה, כי משם תצא תורה וכו'. ועל-כן עקר תקון העולמות שנמשך על-ידי קבלת התורה לא נשלם עד שנבנה הבית בימי שלמה, כמו שכתוב בכתבי האר"י ו"ל (לקוטי תורה לאר"י"ל פר' כי תשא) שבימי משה לא חזרה השכינה כי אם בבחינת אחר באחור, ולא נתיחדה בבחינת פנים בפנים עד ימי שלמה שנבנה הבית וכו' עין שם. וזה בחינת ביום חתנתו⁶ - זה מתן תורה, וביום שמחת לבו - זה בגין בית המקדש⁷, כי עקר שלמות השגת התורה בחינת מתן תורה הוא בבית המקדש ששם תכלית הפטול לפני ולפנים שמשם כל התורה וכו' כנ"ל. ועל-כן דוד שרצה לגמור תקון זה לבנות הבית המקדש ששם עקר בחינת הפטול עקר השגת

התורה וכו' כנ"ל, השיב לו ה' יתברך שתקון נפלא ונורא בזה אי אפשר שיתקן בחייו, רק הוא צריך להסתלק תחלה, ואז על-ידי הסתלקותו דיקא יזכה בנו להמשיך אור מהרשימו שלו לבנות הבית המקדש ולתקן כל התקון הזה בשלמות, הינו כנ"ל. ועל-כן באמת נקרא כל הבית המקדש על שם דוד כמו שכתוב (מלכים"א יב, טז) ראה ביתך דוד, כי הכל על ידו.

כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייתם⁸, ומה שאינו יכול לגמור בחייו הוא גומר לאחר הסתלקותו דיקא וכו"ל, כמו דוד המלך עליו השלום לענין בגין בית המקדש ששם עקר הפטול, ששם תקון כל העולמות וכו"ל. וכן מצוינו במשה רבנו עליו השלום שרצה לבנם לארץ-ישראל ולכבש ארץ-ישראל בעצמו, ולא הניחו ה' יתברך ואמר (דברים ג, כז) אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, כי לכבש ארץ-ישראל להוציאה מהשבעה עממין¹ ולמסרה לישראל שזה עקר התקון, כי שם בארץ-ישראל הם כל הקדשות, ושם הבית המקדש ששם עקר הפטול וכו', ולנצח מלחמה בזאת, בפרט בתחלה - להוציא כל ארץ-ישראל מהסמרא אחרא להחזירה אל הקדשה שבזה תלוי הכל, על-כן גם משה רבנו עליו השלום לא היה יכול לנצח מלחמה זאת בחייו, כי אם לאחר הסתלקותו דיקא, שדיקא אחר הסתלקותו כבש יהושע תלמידו את כל ארץ-ישראל בכחו של משה בעצמו, אשר לכאורה הדבר תמוה, רבי לא שנה רבי היא מצליה², אם משה לא היה לו כח לבנם ולכבש ארץ-ישראל, איך זכה יהושע תלמידו לזה. אך על פי הנ"ל ניקח היטב, כי בודאי גם כל מה שכבש יהושע הכל כבש משה בעצמו, כי הכל על-ידי משה דיקא, רק שדבר גדול בזה לכבש ארץ-ישראל בתחלה וכו' אפלו משה לא היה יכול לגמור בחייו, כי אם על-ידי הסתלקותו דיקא, שדיקא על-ידי הסתלקותו שזכה לתכלית הפטול, שנסתלק בבחינת רעוא דרעיון³ וכו"⁴, על-ידי זה דיקא זכה יהושע בכח הסתלקותו דיקא לכבש ארץ-ישראל, להכניע הסמרא אחרא ולהעלות הקדשה ולתקן כל העולמות, כי לתקון גדול ונורא בזה שזה בחינת תקון השדה העליונה, היה צריך משה להסתלק דיקא, ועל-ידי זה דיקא נגמור התקון וכו"ל.

וזה בחינת על משכבי פלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתיו וכו', מצאתי השמרים פרש רש"י

1. אומות. 2. אם רבי לא לימד את הדבר מהיכן תלמידו רבי חייא יודע את הדבר. 3. רצון שברצונות. 4. שיר השירים ג, יא. 5. מעניט כו': ג. מולין ז: 7. עירובין 35. 6. זוהר יתרו פח: 7. שיר השירים ג, 6.

והם זכו לבטול כזה עד שנסתלקו על-ידי זה, אבל ה' יתברך רחם עליהם והמשיך עליהם גשמי ברכה עד שחזרו משם בבחינת רצוא ושוב, ומשם קבלו כל התורה שהיא בחינת מימי הדעת בחינת גשמי ברכה, שנמשך מאור הרשימו בשחזורין מהבטול וכנ"ל.

כג וזה בחינת סכה בחינת ענני כבוד שנמשך מאור הבטול של יום הכפורים שנאמר בו (ויקרא טו, ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש וכו' כי בענן אראה וכו' בזאת יבא אהרן אל הקדש, ומענן הקדש הזה אשר על הכפרת שנכנס לשם הכהן הגדול ביום כפור, משם נמשך בחינת סכה בחינת ענני כבוד שזוכין ישראל לכנס בהם אחר יום הכפורים על-ידי מצות סכה הקדושה שהיא בחינת ענני כבוד, כמבאר בדברי רבותינו ז"ל (סוכה יא:). כי הענן שעל הכפרת, משם נדבר ה' יתברך עם משה, ומשם קבל כל התורה הקדושה, כמו שכתוב (כמדבר ו, פט) ובבא משה אל אהל מועד וכו' וישמע את הקול וכו' מפיו שני הכרבים וידבר אליו, כי זה הענן הקדוש זה בחינת וישת חשך סתרו סביבתיו ספתו חשכת מים וכו', כי מחמת שאור האין סוף אי אפשר לקבלו מחמת רבוי אור, על-כן ה' יתברך בחסדו הסתיר אורו האין סוף הגדול והגורא בתוך הענן והחשך בבחינת ישת חשך סתרו² - כדי שעל-ידי זה הענן והחשך יתמצם האור, כדי שיוכלו לקבלו בהדרגה ובמדה, וזה הענן והחשך הוא בחינת שומר בפני האור הגדול האין סוף שלא יתקרב אליו מי שאינו ראוי אליו, ועל-כן הזהיר ה' יתברך את אהרן ואל יבא בכל עת אל הקדש וכו' ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת, ופרש רש"י שלא ימות כדרך שמתו בניו שנכנסו לפני ולפנים שלא ברשות, על-כן שלטה בהם סטרא דמותא¹ שנמשך ונשתלשל מבחינת הענן והחשך הזה שמשם בחינת דינים כשאין יודעין אוד לכנס לשם. כי הבטול אל התכלית הנ"ל זה בחינת ארבעה שנכנסו לפרדס¹ שנכנסו למקום שנכנסו ורצו לכלל ולהסתכל באור האין סוף שהוא בחינת התכלית, אבל לא היו פלם ראויים לזה, על-כן לא יצאו משם בשלום, זה הציץ ונפגע, וזה הציץ ומת, ואחר קצין בנטיעות לגמרי, בלתי רכי עקיבא לבדו שנכנס בשלום ויצא בשלום, כי ה' יתברך בעצמו הצילו, שהשיב למלאכי השרת ראוי הוא זקן זה שישתמש בכבודי¹.

משה ואהרן וכו', כמעט שעברתי מהם פרש רש"י קרוב לפרישותם ממני לסוף ארבעים שנה, הינו בסמוך אחר שנסתלקו, עד שמצאתי, שהיה עמי בימי יהושע לכבוש שלשים ואחד מלכים, אחזתיו ולא ארפנו וכו' עין שם בפרוש רש"י. הינו כנ"ל שדיקא אחר הסתלקות הצדיק הגדול האמתי יכולין למצא את ה' יתברך אף-על-פי שבתחלה לא זכו למצאו והיו נופים בחינת בקשתיו ולא מצאתיו, וכמו שפרש רש"י עין שם, אף-על-פי-כן אחר הסתלקותו דיקא יכולין למצאו יתברך בבחינת כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי וכו' שפרשו לאחר הסתלקותם כנ"ל. הינו כמו שכתבנו למעלה, שדיקא בכח הסתלקות הצדיק שזכה לבטול כזה כדי להמתיק תקף עצם הדינים הקשין מכלל ישראל, שלא היה אפשר לבטלם בשום בטול אל האין סוף ברצוא ושוב כי אם על-ידי הסתלקותו ממש, ואז דיקא נמתק הדין, ויכולין להתקרב לה' יתברך אז דיקא בכח הסתלקותו, כי הצדיק נסתלק בשביל זה דיקא - כדי שיגמר במותו מה שלא היה יכול לגמר בחייו, כמו משה ואהרן ודוד וכנ"ל.

כב וזה בחינת ה' למבול ישב⁶ הנאמר לענין מתן תורה כנ"ל (אות יח), כי כל מתן תורה נמשך מבחינה הנ"ל מבחינת הבטול הנ"ל שנמשך על-ידי תקף הדין חס ושלום. ועל-כן באמת אז בשעת מתן תורה היה תקף הדין, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת פח.) שבקש הקדוש-ברוך-הוא להתחזיר את העולם לתהו ובהו, וזה בחינת תורה מפי הגבורה נתנה³, מפי הגבורה דיקא, וזה בחינת מה שכפה עליהם הר כגיגית וכו',² הינו שאז נתעורר דין גדול בחינת הדין הגדול של ראש השנה. וישראל היו קדושים אז מאד מאד, וזכו אז בשעת תקף הדין לבטל עצמן לגמרי בתכלית הבטול, ואז זכו על-ידי הבטול להמשיך התורה מאור הרשימו שמשם כל התורה כנ"ל, שזהו בחינת קול שופר בחינת שופר של קבלת התורה וכו' כנ"ל (אות יג). וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל (שבת פח:) שבכל דבור ודבור שיצא מפי הקדוש-ברוך-הוא יצתה נשמתו, והקדוש-ברוך-הוא המשיך עליהם גשמי ברכה והחיה אותם, שנאמר (תהלים סח, י) גשם נדבות תניף אלקים, הינו כנ"ל, כי מה שיצאה נשמתו בכל דבור זה בחינת הבטול הנ"ל,

1. צד המוות.

6. מהילים כט, י. 3. יצמות עז: ג. שנת פח. 7. מהילים יח, יב. 8. מהילים יח, יב. 1. ויקרא טו, ב. 2. חגיגה יז: ט. שם טו:

כי מי שזוכה לפנים לשם ברשות כמו רבי עקיבא וכיוצא
אזי זה הענין והחשך הוא טובה גדולה אליו, כי על-ידי
הענין והחשך היה שסביב האור האין סוף כנ"ל על-ידי זה
דיקא הוא זוכה להכליל ולהסתכל באור האין סוף ואינו נתבטל
שם במציאות, ואזי זוכה כשחוזר מהבטול שיהיה נשאר לו
אור הרשימו, כי אור האין סוף נרשם ממנו רשימו קדושה
בתוך הענין הקדוש הזה, ששם דיקא נצטיר ונרשם אור
הרשימו של אור האין סוף מחמת הענין והחשך דיקא שהוא
בחינת צמצום, כי בלעדו לא היה יכול האור להצטיר כלל.
ועל-כן כל הנבואות וכל ההשגות של כל הנביאים והחכמים
מקבלים דיקא דרך הענין הקדוש הזה כמו שכתוב (תהלים
צט, ו) בעמוד ענן ידבר אליהם, כי שם דיקא נצטיר ונרשם
אור הרשימו שמשם כל השגותם, כי משם עקר קבלת התורה
והנבואה כנ"ל.

וישראל עם קדוש בכלליות זוכין ביום הכפורים להכליל
ולהתבטל באור האין סוף ביום הכפורים על-ידי
הפזון הגדול שנכנס בשליחותם לפני ולפנים וכו' כנ"ל, ואזי
מאור הרשימו הקדושה שנצטירה בתוך הענין הקדוש הנ"ל
זוכין לבחינת קבלת הלוחות ביום הכפורים שהיא כלל התורה
כנ"ל. ואזי זוכין אחר יום הכפורים שימשך על כלל ישראל
בחינת הענין הקדוש הזה, שזהו בחינת ספה שהיא בחינת
ענני כבוד שנמשכין משם, ועל-ידי הענני כבוד האלו בחינת
ספה על-ידי זה ממשיכין עליהם אור השגת התורה מאור
הרשימו הקדושה בכל שבעת ימי הסבות, עד שזוכין בשמיני
עצרת ושמחת תורה לקבל השגת התורה בשלמות, להשלימה
ולתחילה ולשמוח בשמחתה, כי אז זוכין לבחינת קבלת
התורה בשלמות על-ידי שזוכינו בכל שבעת ימי הספה לקבל
אור הרשימו שהוא שרש התורה על-ידי הענני כבוד שנמשכו
עלינו על-ידי הספה הקדושה כנ"ל.

וזו בחינת השבעה אשפיוזן עלאין קדישין¹ שהם השבעה
רועים שנכנסין לתוך הספה - שהם אברהם יצחק
יעקב וכו', כי אלו השבעה רועים הם בחינת כלליות כל
הצדיקים שפכל דור שעל ידם עקר המשכת התגלות אלקותו
בעולם שנמשך מאור הרשימו של הבטול שזוכין הצדיקים

1. השבעה אורחים העליונים הקדושים.
6. ספר הגלגולים פרק לא ועוד.

כנ"ל. כי כל אחד מהשבעה רועים הנ"ל, כל אחד תקן
והמשיך וגלה מדה קדושה אחת ממדותיו יתברך שנמשך
מאור הרשימו הנ"ל שעל-ידי מדות אלו עקר התגלות אלקותו
יתברך. כי בבחינת הבטול הנ"ל שם הוא למעלה מכל המדות
ומכל הספירות כנ"ל (אות יז), רק כשחוזרין מהבטול בבחינת
ישוב מקבלין אור הרשימו כנ"ל, משם מתחילין התגלות
המדות והספירות שהם כלל כל התורה, כלל כל השמות
הקדושים, כלליות כל העולמות, שעל ידם עקר התגלות
אלקותו יתברך כנ"ל. והאבות הקדושים כל אחד זכה לבחינת
בטול עד שזכה אחר כך על-ידי הרשימו שהמשיך כשחזר
מהבטול - לתקן ולגלות מדה אחת ממדותיו יתברך, דהינו
אברהם תקן וגלה על-ידי אור הרשימו שלו שהמשיך על-ידי
בטול שלו, על-ידי זה תקן וגלה בחינת מדת החסד, וכן
יצחק - מדת הפחד, וכן יעקב - מדת התפארת וכו', כי כל
אלו השבעה מדות שהם כלל הכל כנ"ל כלם נמשכין מאור
הרשימו שהמשיכו הצדיקים הנ"ל על-ידי בחינת בטולם כנ"ל.
ועל-כן בחג הסבות הקדוש שאנו עוסקים להמשיך עלינו
אור הרשימו הקדושה על-ידי הענני כבוד, שהרשימו הזאת
מאירה עלינו על-ידי הבטול שזוכינו ביום הכפורים, על-כן אז
נכנסין אצלנו לתוך הספה הקדושה שהיא בחינת ענני כבוד,
נכנסין לתוכה כל השבעה רועים שעל ידם עקר המשכת
אור הרשימו הקדושה שעל-ידי זה עקר התגלות אלקותו
שנתגלה על ידם בעולם כנ"ל.

ועל-כן נקראים רועים, כי אלו הצדיקים הנזכרים הם הם
בחינת בעלי השדה שעוסקין לתקן השדה העליונה
הנ"ל שעקר תקונה על-ידי בחינת הבטול וההסתכלות אל
התכלית כמובן בהתורה הנ"ל, ועל-כן נקראים רועים, כי הם
בחינת רועים בתוך השדה העליונה. כי כמו הרועה הצמחי
שכל עסקו ומלאכתו בתוך השדה, כמו כן אלו הצדיקים הם
בחינת רועים בתוך השדה העליונה, כי הם בחינת בעלי
השדה שעוסקין בתקון השדה העליונה על-ידי הבטול אל
התכלית וכנ"ל. ועל-כן באמת היו כל הצדיקים הנ"ל רועים
בשדה ממש, כי זה ידוע שהשדה התחתון הוא דגמת השדה
העליונה, וכל העשבים והצמחים ושיח השדה כלם הם
ניצוצי נשמות עליונות⁶, והאבות בהיותם רועים בשדה היו

מתקנים את השדה בשרשה העליון, כי הם בעלי השדה העליון כנ"ל.

כד וזה בחינת ארבעה מינים שלוקחין בסבות וכם אנו שמחים לפניו יתברך, כמו שכתוב (ויקרא כג, ט) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכו' ושמחתם לפני ה' אלקיכם וכו'. כי עכשו אנו מראין כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים, שזכינו על ידי כל התקונים הנ"ל לתקן את התפלה, דהיינו לעשות אחד מפל התפלה, שכל זה הוא בחינת תקון השדה העליונה הנ"ל, כמבאר שם (במאמר הנ"ל) שבשארדם עומד להתפלל הוא הולך בתוך השדה העליון והולך ומלקט ציצים ועשבים ופרחים נאים וכו' ענין שם, והיוצא משם, שכל זמן שאין זוכין להסתפל על התכלית שהיא בחינת הפטול וכו' אין התפלה מתקנת בשלמות, כי אין הדבור מניח את הנפש לילך להלן יותר וללקט עשבים ופרחים וצמחים נפלאים מהשדה וכו', ועקר התקון - על ידי הסתפלות על התכלית וכו', שעל ידי זה עושין אחד מפל התפלה, ואז דיקא זוכין לתפלה בשלמות, ואז יכול לילך בתפלתו בהשדה העליון וללקט שושנים וצמחים נפלאים על ידי דבורי התפלה הקדושה וכו' כנ"ל. וזה בחינת ארבעה מינים הקדושים והנוראים שכלם הם מיני צמחים, שהתורה הקדושה צותה עלינו לקח בימי חג הסכות אלו הארבעה מינים מצמחי השדה שהם בחינת כלליות התפלה, כלליות הנשמות הקדושות שהם בחינת שיח השדה^ה, וכוה שאנו לוקחין אלו הארבעה מינים מצמחי השדה, כזה אנו מראים גדל כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים, שזכינו על ידי בחינת הפטול הנ"ל לתקן את התפלה עד שאנו יכולין לקבץ בדינו צמחים נפלאים מהשדה העליון, שזהו בחינת כל הארבעה מינים שהם כלליות כל הצמחי השדה בקדשה.

כי אלו הארבעה מינים הם כלולים כל הנשמות שגדלים בהשדה הנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ויקרא רבה ל, יב) שהארבעה מינים הם בחינת כל הכתות שיש בנשמות ישראל, שהם בחינת צדיקים שיש בהם תורה ומעשים טובים, שהם בחינת בעלי ריח וטעם - בחינת אתרוג. ויש בעלי ריח ולא טעם - בחינת הדס. ובעלי טעם ולא ריח - בחינת לולב כפת תמרים. ויש שאין בהם לא טעם ולא ריח, שהם

1. מי הוא המנצח, זה שאוחז את כלי הקרב בידיו.
2. כראשית 3, ה. 3. סוכה לו:

פושעי ישראל, שהם בחינת ערבי נחל. נמצא שהארבעה מינים הם כלולים מפל הכתות של כל ישראל שהם כלל כל הנשמות, ועל כן הם כלם צמחי השדה, כי כל הנשמות הם בחינת צמחי השדה העליונה כנ"ל. ועל ידי שאנו לוקחין בסבות אלו הארבעה מינים מצמחי השדה, כזה אנו מראין גדל כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים, שזכינו על ידי בחינת הפטול וכו' כנ"ל לתקן את התפלה עד שאנו זוכין לקבץ בדינו כלליות כל צמחי השדה הנפלאים שמלקטים ומקבצים אותם בשזוכין לתפלה בשלמות, שהם בחינת אלו הארבעה מינים הקדושים שכלם הם בחינת צמחי השדה העליונה וכו' כנ"ל. וזה בחינת מה שכתוב בזהר הקדוש (תיקון יג, כט) מאן נצח - מאן דאחיד מאני קרבא בידוהי¹, שהם הארבעה מינים הקדושים, כי עקר נצחון המלחמה שנצחנו ביום הכפורים נפר ונתגלה על ידי הארבעה מינים הקדושים שהם בחינת כלליות צמחי השדה העליונה, שזה עקר בחינת תקון התפלה שפעלנו על ידי הפטול של ראש השנה ויום הכפורים וכו' כנ"ל.

כה ועל כן עקר נטילת הארבעה מינים הם בשעת ההלל, כי הם בחינת תקון התפלה שהוא בחינת הלל שהם כלליות התפלה, כי הלל הוא כלליות התפלה וכל השירות ותשבחות, כמו שפרש רש"י (תהלים כו, ז) אספרה כל נפלאותיך - זה הלל שיש בו לשעבר וכו' ויש בו לעתיד לבוא וכו', כי כל הארבעה מינים הם בחינת העשבים הנפלאים שמלקטים מתוך השדה העליונה על ידי תקון התפלה כנ"ל.

וזה בחינת מה שמנגענים בהודו לה' תחלה וסוף², כי הודו תחלה וסוף זה בחינת תקון התפלה שעקר תקוניה - כשזוכין לעשות אחד מפל התפלה עד אשר אפלו כשעומדין בסוף התפלה עדין עומדים בתבה הראשונה של התפלה, שזהו בחינת הודו לה' תחלה וסוף, כי אפלו כשעומדין בסוף עדין עומדים בתבה הראשונה שהיא הודו, כי כלו אחד כנ"ל. ושם עקר הנענועים של הלולב ומינויו, כי הנענועים הם בחינת רצוא ושוב, שמעוררין אור הדעת שנמשך מהרשימו של הפטול על ידי הנענועים פיודע בכתבים (פע"ה לולב פ"ג), כי אור הרשימו של הפטול נמשכת על ידי בחינת רצוא ושוב כנ"ל, ועל כן על ידי הנענועים של הלולב שהוא בחינת רצוא ושוב מעוררין אור הרשימו הזאת שעל ידי זה

עקר תקון התפלה, לעשות אחד מכל התפלה, שבתבה האחרונה עדין עומדים בתבה הראשונה, שזהו בחינת הודו לה' תחלה וסוף, ועל-כן שם מנגנעין בהארבעה מינים כנ"ל. כו וזה בחינת שמחת בית השואבה בסבות, ועל-כן אז הוא זמן שמחתנו, כי עקר המשכת מימי הדעת מהרשימו הנ"ל הוא על-ידי השמחה שהיא כלי לקבלת התורה, כנ"ל בהתורה הנ"ל עין שם.

כו ועל-כן נוטלין הארבעה מינים בידיים דיקא, זה בחינת וכל אחד מראה באצבעו דיקא, שהיא בחינת התורה שנמשכת מאור היריחה של הפטול, שהוא בחינת אצבע אלקים⁶, כמבאר בסוף התורה הנ"ל. ובהו אנו מראין גדל כחנו שיש לנו ישראל עם קדוש - שפעלנו על-ידי קדשת ראש השנה ויום הכפורים שהם בבחינת פטול וכו' כנ"ל, הינו שפעלנו שעל-ידי זה זוכים לאחו אותו ויתברך בדינו ממש כביכול, כמבאר בזהר הקדוש שעל-ידי נטילת הארבעה מינים אנו לוקחין אותו ויתברך כביכול, עין שם. הינו כי על-ידי נטילת הארבעה מינים בדינו אנו ממשיכין עלינו אור הרשימו הקדושה עד שנצטרית ונרשמת בדינו ממש בבחינת שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וכו'⁷. ובהו אנו מראין גדל כחנו של ישראל, כי ה' יתברך מרומם ומנשא מכל המחשבות של כל החיות ושרפים ואופני הקדש ומכל הרוחניות של כל העולמות, כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל¹, וישראל עם קדוש זוכין להמשיך אלקותו בידיים ממש על-ידי נטילת הארבעה מינים, שעל-ידי זה לוקחין אותו ויתברך כביכול בידיים ממש כמובן בזהר הקדוש וכנ"ל.

כז אור התגלות אלקותו מרומם ונשגב מאד, על-כן אי אפשר לקבל אפלו אור הרשימו כי אם על-ידי פלים רבים וכו' כנ"ל, ועל-כן צריכין לשמר את הזכרון מאד, לזכר אור הרשימו הזאת היטב וכנ"ל (אות ה 1). ועל-כן צריכין לשמרו ולקשרו בבחינת חותם בתוך חותם בחינת שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה וכו', הינו שהאהבה וההשתוקקות להכלל באור האין סוף היא חזק כל כך עד שייכולין למות ולהסתלק על-ידי זה על-ידי רבוי האור וכנ"ל, על-כן צריכין לצמצם האור בכמה צמצומים וכלים,

ולקשר אור הרשימו הנ"ל בשני חותמות בבחינת חותם בתוך חותם, שזהו בחינת שני החותמות שאנו עוסקין לתקן מראש השנה עד הושענא רבא בידוע (פע"ח לולב פ"ד). כי מתחלה מתקנים חותם אחד בחינת כחותם על לבך, הינו שמקשרין אור הרשימו בתוך לבו, כי כל זמן שאין ממשיכין הדעת שהיא אור הרשימו לתוך הלב, ואין נמשך הדעת כי אם במח, עדין אין יודעין ממנו ויתברך כלל, כי עקר הדעת הוא כשנמשך הדעת לתוך הלב בבחינת וידעת היום והשבת אל לבך וכו'¹ כמבאר בדברי רבנו ז"ל כמה פעמים (סי' קנר ועוד), וזה בחינת חותם הלב בחינת כחותם על לבך וכו'. אבל אף-על-פי שמקשרין אור הרשימו בלב, עדין חוששין שלא יסתלק האור חס ושלום לגדל עצם גדלת אורו, על-כן צריכין להמשיך עוד חותם על חותם בחינת כחותם על לבך כחותם על זרועך, שאנו מתקנים עוד חותם אחד על חותם הלב כנ"ל, כי אנו ממשיכין אלקותו ויתברך בדינו ממש על-ידי נטילת הארבעה מינים בידיים, שזהו בחינת כחותם על זרועך, כדי לקשר היטב אור הרשימו הנ"ל כדי שלא גשפח אותו ויתברך לעולם ועד.

כח וזה בחינת הושענא רבא. כי אנו עוסקין בתקון זה כל ימי הסבות - להמשיך אור הרשימו ולקבל משם השגת התורה ולתקן את התפלה וכו' על-ידי מצות סבה וארבעה מינים כנ"ל, ובכל יום ויום משבעת ימי הסבות נמשך עלינו אור הרשימו הקדושה מאחד מהשבעה רועים⁷ שעל-ידי זה נתתקן ונתגלה אותה המדה של אותו הצדיק שתתקן על-ידי הפטול שלו וכו' כנ"ל (אות כג), דהינו ביום ראשון - מדת החסד שהיא מדתו של אברהם, וכן ביום שני וביום שלישי וכו' כמו שכתוב בפגזות, עד אשר מגיעים ליום שביעי שהוא בבחינת דוד, ואז נשלם תקון התפלה שהוא בחינת דוד - שזה עקר התקון, כי כל עסקנו הוא לתקן את התפלה, לעשות אחד מכל התפלה, כדי שנוכל לדבר תפלות ושירות ותשבחות הרבה, שזהו בחינת דוד שהוא נעים ומירות ישראל⁸, שכל התפלות והשירות והתשבחות הפל נקראים על שם דוד כמו שאמרנו רבותינו ז"ל, וכמבאר בסוף התורה הנ"ל על פסוק ויאמר בעז אל רות - שרות היא בחינת הנפש שממנה

1. אין מחשבה שיכולה לתפוס ולהשיג בו כלל.
 2. שיר השירים ת, ו. 3. דברים 7, 7. 4. שמואל-ב כג, א. 5. עין פסחים קיז. מדרש תהלים פ"א.
 6. שמונת ת, טו. 7. שיר השירים ת, ו. 8. רות 3, ט.

וכמבאר לעיל (אות י"ד) באריכות, ועכשו בהושענא רבא שהוא גמר התקון או חזרון וחופרין בארות המים, כי אז נמשכין מימי הדעת והתורה בפעל, עד שזוכין לעשות שמחת תורה - להשלים ולהתחיל התורה ולשמח בשמחתה, כי אז אחר גמר התקון על-ידי כל המצוות הנ"ל אשר בחדש הקדוש הזה, זוכין להמשיך בחינת קבלת התורה בשלמות בפעל ממש, שנה בחינת שמחת תורה וכנ"ל.

כט ועל-כן עוסקין בליל הושענא רבא בספר משנה תורה³, כי משנה תורה הוא בחינת מה שמקשרין אור הרשימו היטב בבחינת חותם בתוך חותם למען לא נשכח אותו יתברך לעולם. כי התורה היא בחינת חותם, כי על ידה מקשרין אור הרשימו בלבנו היטב, כי עקר הידיעה מה' יתברך הוא על-ידי התורה שנמשכת מאור הרשימו שנכנסת ונקשרת בלב על-ידי התורה הקדושה וכנ"ל. אבל גם התורה בעצמה צריכין לחזור היטב שלא לשכח אותה - כדי שלא נשכח אותו יתברך חס ושלום, וזה בחינת גדל האזהרה שהזהיר אותנו משה רבנו עליו השלום (דברים ד, ט) רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים וכו' ופן יסורו מלכתך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך. וזהו בחינת משנה תורה בחינת חותם בתוך חותם, כי התורה היא בחינת חותם, כי נקראת תורת אמת שהיא בחינת חותם, כי חותמו של הקדוש-ברוך-הוא אמת⁴, ועל-כן בתחלת התורה נרשם אמת, כמו שכתוב (בראשית א, א) בראשית ברא אלקים סופי תבות אמת, שהיא בחינת חותם, ומשנה תורה הוא בחינת חותם על חותם, שמושה רבנו עליו השלום שנה וחזר את התורה לפני ישראל - כדי לקשר חותם התורה בלב ישראל היטב בבחינת חותם על חותם. ועל-כן רב דברי משנה תורה מדברים מענין זה מה שמושה מזהיר את ישראל בכמה וכמה אזהרות על אזהרות שזכרו היטב את כל אשר עשה ה' יתברך עמכם, את כל הגדולות והנוראות אשר ראו עיניהם, כמבאר בכל ספר משנה תורה, ובפרט בסופו שהוא שירת האזינו, שכל דברי השירה הזאת - כדי שלא תשכח התורה מפי ורענו, כמו שכתוב (דברים לא, כא) וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי ורענו. ועל-כן אומרים בליל הושענא רבא משנה תורה, כי כל עקר

יוצאין דבורי התפלה, והביא ראיה לזה ממה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ז:) למה נקרא שמה רות - שיצא ממנה דוד שרוה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות, נמצא שדוד הוא בחינת תקון התפלה הנ"ל. כי דוד הוא הרועה השביעי שאז בימיו נגמר התקון הנ"ל עד שזכה לטוול כזה עד שתקן את התפלה בבחינת הנ"ל, דהינו שהיה יכול לעשות אחד מכל התפלה שעל-ידי זה יכולין לדבר הרבה תפלות ושירות ותשבחות כנ"ל. ועל-כן היה דוד באמת מרבה בתפלות ושירות ותשבחות יותר מכלם, ורוה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות, כי זכה לתקון התפלה שעל-ידי זה יכולין לדבר הרבה כנ"ל. וזה בחינת הושענא רבא שהוא בחינת דוד - שאז דיקא נגמר התקון, כי עקר התקון הוא בחינת תקון התפלה שנתתקן על-ידי תקון הטוול וכו' כנ"ל, שזהו בחינת דוד כנ"ל. ועל-כן או בהושענא רבא נגמר בחינת תקון החותם בתוך חותם, כי אז הוא בחינת דוד שעל ידו נגמר התקון כנ"ל. ועל-כן דוד דיקא זכה למצא מקום הבית-המקדש, כי בבית-המקדש שם עקר תקון התפלה כמו שכתוב (ישעיה נז, ז) כי ביתי בית תפלה, כי כל התפלות עולים דרך שם, כי שם הוא בית קדשי קדשים ששם עקר שלמות הטוול לפני ולפנים וכו' כנ"ל (אות כא), שזהו בחינת דוד שזכה לתקון התפלה בשלמות כנ"ל

ועל-כן געזרין בליל הושענא רבא, כי אז צריכין לגמור התקון הנ"ל, דהינו להמשיך ולקשר היטב אור הרשימו בלבנו ובדינו כנ"ל, על-כן צריכין לנגד שנה מעינינו, כי אור הרשימו נמשכת בבחינת התעוררות השנה, כמבאר לעיל (אות א) לענין שופר שהוא בחינת התעוררות השנה - שעל ידו ממשכיין אור הרשימו וכו' כנ"ל, ועכשו בשעת הגמר החותם בתוך חותם בהושענא רבא, צריכין לנגד שנה לגמרי - כדי להמשיך אור הרשימו בשלמות שהוא בחינת התעוררות השנה כנ"ל. וזהו מה שכתוב בזהר הקדוש (צו לב), בהוא יומא¹ וישב יצחק ויחפר את בארת המים וכו'⁶, כי בראש השנה על-ידי הטוול ברצוא ושוב חופרין בארות המים, דהינו שממשיכין מימי הדעת והתורה שנמשכת מאור הרשימו, שזהו בחינת שופר בחינת קבלת התורה כנ"ל, אבל אז עדן לא נתגלה התורה בפעל, כי אי אפשר לתקן בפעם אחד,

1. באותו יום [-הושענה רבה] נאמר וישב יצחק וכו'.
6. זלזשית כו, ית. 3. פרי עץ חיים לולב פרק ד. ג. שנת נה.

הושענא רבא הוא לקשר אור הרשימו היטב בלבנו בבחינת חותם בתוך חותם כדי שלא נשכח אותו יתברך לעולם, שזהו בחינת משנה תורה כנ"ל.

וסוף, וזה עקר השמחה - שנתגלה אור האחדות שעלידי זה נכלל ונתחבר הסוף בראש, שזהו בחינת עגול בחינת מחול הנ"ל.

ל וזהו בחינת ספר תהלים שאומרים אז, הינו בחינת תקון התפלה שזוכים אז בגמר התקון בהושענא רבא כנ"ל, שזהו בחינת תהלים שהוא כולל כל התפלות ושירות ותשבחות, כי אנו זוכין עכשו לומר שירות ותשבחות הרבה שכלם כלולים בספר תהלים, כי אנו זוכין עלידי התקונים הנ"ל לעשות אחד מכל התפלה שעלידי זה יכולים לדבר תפלות הרבה שהם כל ספר תהלים שיסוד דוד המלך עליו השלום שרוה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות הרבה שכלם כלולים בספר תהלים. וזה בחינת עשרה הללויה שמסים בהם ספר תהלים, שהם הללויה בתחלה ובסוף, זה בחינת תקון התפלה, שכשעומדין בתבה האחרונה של התפלה עדין עומדין בתבה הראשונה כנ"ל, שזהו בחינת הללויה בתחלה הללויה בסוף, כי הכל אחד כנ"ל. ועל כן אומרים אלו העשרה הללויה בכל יום בפסוקי דמזמרה קדם התפלה, כי עקר תקון התפלה הוא עלידי שעושין אחד מכל התפלה, שכשעומדין בסוף התבה וכו', שזהו בחינת העשרה הללויה, הללויה בתחלה הללויה בסוף כנ"ל.

לא וזהו בחינת שמחת תורה, כי עקר המזשכת התורה מהרשימו כנ"ל הוא עלידי השמחה שהיא כלי לקבלת התורה כנ"ל, ועל כן אחר שנגמרו כל התקונים הנ"ל בסוף ימי הסבות בהושענא רבא, אז אנו עושין שמחת תורה, כי זה עקר גמר התקון - שאנו זוכין להמשיך בחינת קבלת התורה בשלמות, שעקר הקבלה הוא עלידי השמחה כנ"ל. ועל כן אז מסיימין התורה ומתחילין מיד, לקשר ולחבר סופה בראשה, וזהו בחינת הנ"ל של תקון התפלה, שכשעומדין בסוף התבה האחרונה עדין עומדין בתחלת התבה הראשונה, כי כל אחד כנ"ל. וזהו בחינת התקפות שעושין עם הספר תורה, זה בחינת מקיפים ועגולים בחינת שמחת המחול שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות לצדיקים לעתיד לבוא⁶, כי המחול הוא מה שמרקדין בעגול, וזה בחינת כלו אחד הנ"ל שהסוף מחבר בראש, שזהו בחינת עגול, כי בהעגול אין גבר בו ראש

לב וזהו בחינת מעלת נסיעת ארץ ישראל. וזה בחינת מה שמצינו כמה צדיקים וכשרים שנוסעים לארץ ישראל וחוזרים, ולפעמים נוסעים וחוזרים כמה פעמים, כמו שראינו בדורותינו מכמה צדיקים וכשרים, וכן מצינו באבינו הראשון אברהם עליו השלום שהוא הראשון שגלה קדשת ארץ ישראל וה' יתברך אמר לו (בראשית יב, א) לך מארצך וכו' אל הארץ וכו', וזה היה אחד מהנסיונות שלו, ותכף כשבא לארץ ישראל סבב ה' יתברך שיצא ממנה, כמו שכתוב (שם י) ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה וכו', וגם היציאה מארץ ישראל לחוץ לארץ היה נסיון מהנסיונות שלו, כמו שפרש רש"י שם לנסותו אם ירהר אחר דבריו של הקדוש ברוך הוא שאמר לו ללכת אל ארץ כנען ועכשו משיאו לצאת ממנה, ובאמת הוא נסיון גדול, כי הוא דבר פלא לכאורה, מאחר שארץ ישראל קדושה ונוראה כל כך, וה' יתברך בעצמו צוה לאברהם למלט עצמו מארצו וממולדתו מבית אביו לילך אל ארץ ישראל, ועכשו כשבא לשם הוא מסבב סבות שיצא משם ממקום קדוש ונורא כזה. אבל באמת על פי הנ"ל מבאר הענין היטב, כי באמת עקר תקון כל העולמות וכל הנשמות הוא בארץ ישראל דיקא, כי שם עקר התגלות אלקותו יתברך אשר זה עקר התקון והתכלית - להכיר אותו יתברך באמת, כי עקר ההסתכלות על התכלית שהיא בחינת בטול אל האור אין סוף הנ"ל - הוא בארץ ישראל דיקא ששם הבית המקדש וקדשי קדשים ששם נקדת האבן שתיה ששם נכנס הבתן הגדול לפני ולפנים ביום הכפורים ששם עקר הבטול אל התכלית וכו' (אות י כא). אבל אי אפשר לבוא לארץ ישראל ולזכות שם לבחינת בטול הנ"ל כי אם עלידי שמתקנים מתחלה כלים כדי לקבל לשם אור הרשימו של הבטול בבחינת רצוא ושוב שמשם עקר השגת הדעת והתורה כנ"ל, ואי אפשר לעשות ולתקן הכלים כי אם עלידי קדשת ארץ ישראל עלידי אור הרשימו של הבטול וכו' ל, ומחמת זה קשה מאד לבוא לארץ ישראל, כי זהו בחינת העבודה של ראש השנה

6. מענית לא.

הנ"ל שעקר הניגעה הוא מחמת שנה תלוי בזה ואם בן מהיכן יתחילו, וכמבאר לעיל (אות יג יד) באריכות, כי תקון הפלים תלוי בקדשת ארץ-ישראל, ואי אפשר לבוא לקדשת ארץ-ישראל כי אם על-ידי פלים וכנ"ל. ומזה נמשכן כל המניעות הגדולות והעצומות שיש על כל אחד קדם שבא לארץ-ישראל, וכל מי שגדול יותר המניעות שלו גדולים ביותר, עד שהצדיקים הגדולים יש להם מניעות עצומות בלי שעור שקשה לשברם.

כי עקר קבוץ כל הנדחים שהם בחינת כל הניצוצות שנפלו ונתפרו בין הקלפות, עקר תקונם וקבוץם הוא לארץ-ישראל, כמו שכתוב (דברים ל, ד) אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקוד ומשם יקחך, והביאך ה' אלקוד אל הארץ וכו', וכתוב (ישעיה כו, יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וכאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים. ואי אפשר להצדיק לבוא לארץ-ישראל כי אם על-ידי קבוץ נדחים, אבל אלו הניצוצות והנשמות הנדחים אי אפשר לקבצם כי אם על-ידי קדשת ארץ-ישראל, כי הניצוצות והנשמות הנדחים הם נמשכן משבירת פלים שאז נפלו ניצוצות קדושות בעמקי הקלפות, ואדם הראשון אם לא היה חוטא באכילת עץ הדעת טוב ורע והיה מתפלל תפלתו, היה מתקן אותם (ספר הגלגלים פרק יז), ועל-ידי חטאו ובפרט שפגם אז בכרית קדש גס-בן, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין לח:): אדם הראשון משוך בערלתו היה, וכמוכא בכתבי האר"י ענין שם, על-ידי זה לא די שלא הגביה ותקן את הניצוצות הנפולין משבירת פלים, אף גם הפיל אותם יותר ויותר, וכן כל אחד על-ידי חטאו, שהוא גורם לפזר ולהפיל הניצוצות יותר רחמנא לצלן, והצדיקים האמתיים הגדולים במעלה עוסקים בכל יור ודור לתקן ולהעלות אלו הניצוצות והנשמות הנדחות, שזהו עקר יגיעתו ומרתתו העצומה של בעל השדה הנ"ל - כדי לתקן הנשמות הנדחות להכניסם לתוך השדה הקדושה, אבל עקר תקונם - על-ידי קדשת ארץ-ישראל שישם עקר ההסתכלות על התכלית כנ"ל שנה עקר התקון שממשיך בעל השדה וכנ"ל, אבל אי אפשר לבוא לארץ-ישראל עד שיעלה אלו הנדחים ויקבץ אותם לארץ-ישראל וכנ"ל.

כי באמת עקר תקון הפלים כדי לקבל אור הבטול כדי להשיג אלקותו יתברך - הוא על-ידי העלאת הניצוצות הנדחים הנ"ל, וכמוכא בכתבי האר"י ז"ל שתקון הפלים

והעולמות מחדש הוא על-ידי שמעלין ניצוצות שנפלו - מעמקי הקלפות, וממשיכין אור רב מלמעלה בחינת אור מה החדש, ועל-ידי זה גורמים יחוד עליון על-ידי בחינת העלאת מיין נוקבין, ועל-ידי זה נתתקנים העולמות והפלים וכו' (ע"ה שער הכללים פ"א). ועקר זה התקון הוא בארץ-ישראל כנ"ל. אבל איך זוכין לבוא לארץ ישראל, כי הא ביה תליא¹, כי אי אפשר להעלות אלו הניצוצות כי אם על-ידי שממשיכין אור רב מלמעלה שנמשך מבחינת הבטול וההסתכלות אל התכלית כנ"ל שנה זוכין בארץ-ישראל דיקא כנ"ל, ולארץ-ישראל אי אפשר לבוא כי אם על-ידי תקון הפלים שנעשין על-ידי העלאת אלו הניצוצות וכנ"ל, ואם בן מהיכן ההתחלה. ועל-בן מתגברין המניעות מאד קדם שבאין לארץ-ישראל, כי הקלפות וסטרין אחרנין הנאחזין מאד באלו הניצוצות הנפולין שהם בחינת הנשמות הנדחות, הם מתגברין במניעות עצומות נגד זה שרוצה לבוא לארץ-ישראל להוציא הנשמות והניצוצות מהם.

ועל-בן צריכין להתגבר מאד מאד לשבר המניעות העצומות במסירת נפש, ואזי על-ידי המסירת נפש שמוסר נפשו בשביל לבוא לארץ-ישראל, על-ידי זה נמשך עליו איזה הארה מקדשת ארץ-ישראל לחוץ-לארץ - כדי שיהיה לו פח לשבר הקלפות שמהם המניעות ולהעלות משם ניצוצות קדושות, ועל-ידי זה מתקן איזה בחינת פלים, ועל-ידי זה יש לו פח לבוא לארץ-ישראל להתבטל שם בתכלית הבטול, ולהסתכל על התכלית ברצוא ושוב, ולקבל משם הארות והשגות התורה נפלאות ונוראות על-ידי הפלים שזכה לתקן על-ידי העלאת הניצוצות שהעלה על-ידי שבירת המניעות על-ידי גדל מסירת נפשו בשביל לבוא לארץ-ישראל.

ועל-בן על-פי רב צריכין לחזר מארץ-ישראל, כי מחמת שכל זמן הגלות כל זמן שלא בא עדין משיח צדקנו עדין אי אפשר לברר כל הניצוצות בשלמות פידוע בכתבים⁶, והצדיק אף-על-פי שברר ותקן והעלה ניצוצות רבות על-ידי נסיעתו לארץ-ישראל על-ידי מסירת נפשו העצום, אף-על-פי-כן עדין נשארו הרבה בחוץ-לארץ שצריכין להעלותם ולבררם, כי אי אפשר לבררם כי אם על-ידי שיהיה תחלה בארץ-ישראל וכנ"ל, על-בן הוא צריך לחזר מארץ-ישראל לחוץ-לארץ - כדי לחזר ולברר ולהעלות ולתקן כל הניצוצות והנשמות הנדחים והנפולים, כי עתה דיקא הוא יכול לתקנם

1. זה תלוי בזה.

6. עץ חיים שער לט פרק ח ועוד.

גדול מאד - מאחר שראתה שכל ישראל רוצים בלם לכנס לכבש ארץ-ישראל שבוה היו מעלים כל הניצוצות והיו מכניעים הקלפות והספרא אחרא לגמרי, על-כן התגברה בהתגברות גדול על המרגלים עד שנסתו אחריה להוציא דבה על הארץ הקדושה, ועל-ידי זה גרמו מה שגרמו, שגרמו בכיה לדורות, הרבן בית-המקדש וכל הגלויות³. כי באמת ישראל טעו בזה, כי אם אין להם בעצמם כח לשפר המניעות לבוא לארץ-ישראל, שהם ששים רבוא נשמות קדושות, איד יהיה כח לשנים עשר מרגלים לשבר תקף הספרא אחרא, אדרבא היו צריכים למסר נפשם בלם לילך לארץ-ישראל בלי שום מרגלים, רק במסירת נפש ממש, ואז על-ידי מסירת נפשם בודאי היו משפרים כל המניעות וכנ"ל, והיו באים לארץ-ישראל בשלום. ומחמת פגם שלהם גרמו שגם משה רבנו עליו השלום לא היה יכול לבוא לארץ-ישראל.

כי משה רבנו עליו השלום לפי עצם גדלתו ומעלתו הנוראה, אם היה בא לארץ-ישראל היה מעלה כל הניצוצות וכל הנשמות, והיה מתקן כל העולמות, וכלי זה לא היה יכול לכנס. אבל מחמת חטא המרגלים הנ"ל שעל-ידי זה נגזר על כל הדור לבלי לכנס לארץ-ישראל, על-ידי זה לא היה כח למשה להעלות כל הניצוצות והנשמות, על-כן נתגלגל הדבר שפגם במי מריבה, שזה בחינת הפגם שפגם בהמשכת התורה שממשיכין מאור הרשימו של הפטול, שלא המשיך מימי הדעת והתורה משם פראוי לפי מדרגתו העצומה באפן שנוכל לבוא לארץ-ישראל, ועל-ידי זה לא היה יכול לבוא לארץ-ישראל. כי משה לא היה יכול לבוא על מנת לחזור משם לפי עצם קדשתו העצומה, שאם היה בא לשם לארץ-ישראל והיה נכלל ונתפטר שם במקום שהיה נכלל ונתפטר, והיה מתקן מה שהיה מתקן, לא היה יכול עוד לחזור משם לחוץ-לארץ, ואם היה נשאר שם משה רבנו, היה בהכרח שיעלה לשם כל הניצוצות הנפולין שבעולם שמהם נעשין הפלים לקבל אור הפטול בארץ-ישראל, ואז עדין לא היה הזמן לזה, על-כן גזר עליו ה' יתברך שלא יכנס לארץ-ישראל, רק יראה אותה מרחוק, ועל-ידי הראיה בעצמה ימשיך קדשת ארץ-ישראל לחוץ-לארץ - כדי שיהיה כח לישראל בכל דור ודור לברר ניצוצות ולקבץ נדחים ולבוא לארץ-ישראל.

ולהעלותם על-ידי אור קדשת הפטול שהוא קדשת ארץ-ישראל שזכה לקבל שם, שעל-ידי זה עקר תקונם ועליתם וכנ"ל. וזהו בעצמו בחינת רצוא ושוב, הינו שהצדיק הולך במרוצה במסירת נפש לארץ-ישראל, ואחר כך ושוב - ששב משם, וכל זה בשביל תקון העולמות, בשביל העלאת הניצוצות והנשמות שנפלו על-ידי בחינת שכירת פלים שגרמו בחטאיהם רחמנא לצלן. וזהו בחינת⁶ והחיות רצוא ושוב כמראה הפזק, כמראה הפזק דיקא, שהם בחינת כלי חרס שנשברו, הינו כפי בחינת השכירת פלים שהם בחינת מראה הפזק, כמו כן צריכין לחזור מהפטול כמה פעמים בבחינת רצוא ושוב, שזהו בחינת מה שחוזרין מארץ-ישראל ששם עקר הפטול. וזהו והחיות רצוא ושוב כמראה הפזק, שצריכין לקבל החיות מאור הפטול בבחינת רצוא ושוב כמה פעמים כמראה הפזק, ופרש רש"י כאור היוצא מבין החרסים, שהוא אור התנוצצות הניצוצות שנפלו בבחינת שכירת פלים כנ"ל, הינו כפי מראה הפזק, הינו כפי הניצוצות שנפלו בבחינת שכירת פלים. כי אי אפשר להעלות הניצוצות בפעם אחת, על-כן צריכין לחזור ולעלות כמה פעמים בבחינת רצוא ושוב - כדי לתקן בכל פעם פלים כדי להעלותם בהדרגה ובמדה פסדה, כי כל מה שמעלים ניצוצות יותר מתקנים פלים יותר, וכל מה שמתקנים פלים יותר יכולים להעלות ניצוצות יותר ויותר, כי הא בהא תליא וכנ"ל.

לג ובשביל זה נתרצה משה רבנו בשליחות המרגלים, וזה היה טעות של ישראל שרצו לשלח מרגלים לארץ-ישראל, כי מחמת שראו שאי אפשר לבוא לארץ-ישראל כי אם על-ידי קבוץ נדחים שהם הניצוצות הנפולין, ואי אפשר להעלותם כי אם על-ידי קדשת ארץ-ישראל, ואם בן איד אפשר לבוא לארץ-ישראל, על-כן נתחכמו לשלח מרגלים שהיו צדיקים גדולים - כדי שהם בקדשתם ישפרו המניעות ויבאו לארץ-ישראל, ויקבלו שם קדשת ארץ-ישראל, ואחר כך יחזרו משם מיד, ובכח היה יוכלו ישראל לתקן פלים להעלות שאר הניצוצות - מאחר שפבר יש להם כח להמשיך עליהם קדשת ארץ-ישראל על-ידי המרגלים שפבר היו בארץ-ישראל וחזרו, ועל-ידי זה יוכלו כל ישראל לבוא לארץ-ישראל בנקל. ובאמת היא לכאורה עצה נפלאה, אבל אז התגברה הספרא אחרא בהתגברות

6. יוסקאל 6, יד. 3. מעיט כט.

הספרא אחרא, על-פני חמאו שם יותר עד אשר מפני חמאינו גלינו מארצנו זה כמה פעמים.

אבל אף-על-פי-כן ימין ה' רוממה, ואתה מרום לעולם ה', ופרש רש"י לעולם ירד על העליונה, פי אף-על-פי-כן בכל הגאלות הראשונות שהיו ישראל בארץ-ישראל תקנו בכל פעם תקונים הרבה, ונשארו רשימות הרבה כדי שיהיה כח לתקן כלים לקבל אור השגת אלקותו, כי אף-על-פי שאחר כך בשחטאו נתקלקלו יותר כל התקונים שתקנו קדם, אף-על-פי-כן נשאר מהם רשימות הרבה אשר בכח הזה אנו חיים בגלות ויש לנו כח לקבל איזה התנוצצות מידעת אלקותו ותברך ואמונתו הקדושה. וכמו כן הוא בכל אדם ובכל זמן, שאף-על-פי שמתחיל פעמים הרבה אין מספר בעבודת ה' ותברך ונופל בכל פעם, אפלו אם נפילתו גדולה מאד רחמנא לצלן, אפלו מי שנופל חס ושלום לעברות ממש רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן כל מה שהתחיל איזה התחלה בכל פעם אינו נאכר לעולם, פי אף-על-פי שבשעת הנפילה נתקלקל הכל, אף-על-פי-כן נשאר תמיד רשימה מכל עבודה ועבודה ומכל התחלה והתחלה.

ואלו הרשימות הם תקונים נפלאים, והם נצרכים ומכרחים מאד אל בני הקדשה שצריכין להקים, כי אנחנו צריכין עכשו שיבוא משיח צדקנו, שיהיה גאלה שלמה שאין אחריה גלות, וצריכין להקים בגני הקדשה בגני שלם בדרך נפלא שלא יהרס לעולם, וצריכין לאסוף כל נדחי ישראל ולקבצם יחד בקדשה שנית, ולא ישאר שום ניצוץ ונשמה נדח בחוץ, פי הוא ותברך ברחמיו חושב מחשבות לכל ידח מפניו נדח, על-פני צריכין לבגין זה כלים רבים לאין מספר, וצריכין להם כלי אמנות הרבה בלי שעור, וכמו ששמעתי פעם אחת מפי רבנו הקדוש ז"ל (חיי מוהר"ן שיא) שאמר בזה הלשון, אני יכול לעשות כלים נפלאים, אבל החסרון שאני צריך לעשות גם את הכלי אמנות שקורין גיציג, על-פני עכשו בדורות הללו בעקבא דמשיחא¹ שהספרא אחרא התפשטה והתגברה מאד מאד לארצה ולרחבה מחמת שהיא רואה שעוד מעט מעט יבוא משיח ויוציא בלעה מפיה, על-פני כל מה שאחד מישראל עושה לפעמים איזה דבר שבקדשה, הן למוד התורה או תפלה

ועל-פני מסבב ה' ותברך שבכל דור ודור הולכים בני ישראל לארץ-ישראל וחוזרים, פי עכשו קדם ביאת משיח אי אפשר לברר הניצוצות פי אם על-ידי בחינה זאת שהולכים לארץ-ישראל וחוזרים כדי לברר הניצוצות הנשארים, שאי אפשר לבררם פי אם על-ידי שהולכין תחלה לארץ-ישראל וחוזרין משם וכנ"ל. וזה נעשה בכל דור ודור על-ידי הצדיקים האמתיים ואנשיהם עד שיבוא משיח צדקנו ויגמר הברור בשלמות, ואז נשוב לארצנו כלנו ונשב שם לעולם, פי אז באמת יגמר הברור של כל הניצוצות, ויקים בשלמות⁶ אם יהיה נדח וכו' והביאך ה' אלקיך אל הארץ וכו' במהרה בימינו אמן.

לד וזהו בחינת כל הגליות של כלל ישראל, שבבר היינו בארץ-ישראל כמה פעמים וחזרנו משם בעת הגליות, וכל זה היא בחינה הנ"ל, פי מחמת שהניצוצות נפלו בעמקי הקלפות צריכים לבררם בתחבולות רבות, ועקר הוא ההתחלה, פי כל התחלות קשות⁷, וזה מחמת בחינה הנ"ל מחמת שזה תלוי בזה ואין יודעין מהיכן ההתחלה, פי אי אפשר לבררם פי אם על-ידי ארץ-ישראל, ואי אפשר לבוא לארץ-ישראל פי אם על-ידי שמכררים אותם וכנ"ל. וכן הוא בכל ההתחלות שצריכין להתחיל לשוב לה' ותברך, שאי אפשר להתעורר בתשובה פי אם על-ידי שיתנוצץ לו אור ה' ותברך כדי שיתעורר לשוב, ואי אפשר להזריח לו מאורו ותברך פי אם כשישוב בתשובה, פי כל זר לא יאכל קדש, ואם פן מהיכן ההתחלה, ולפעמים בשה' ותברך מרחם עליו ומזריח לו אורו ותברך לתוך עמק חשכות שלו ונפילתו הגדולה כדי לעוררו בתשובה, הוא אינו יכול לקבל האור הזה, פי לפי עצם שבירתו לשברי שברים על-ידי מעשיו הרעים, הכל הוא אצלו בחינת רבוי אור, ועל-פני באמת מודמן על-פי רב שמתעורר האדם בתשובה איזה זמן ואחר כך נופל מזה, וכן יודמן כמה פעמים. וזהו בחינת כל הגליות בכלליות ישראל, שכשבאו לארץ-ישראל נפלו יותר מחמת שלא נזהרו להתקדש ביותר פראוי לפי קדשת ארץ-ישראל, פי בהיכל המלך בודאי צריכים לזהר להיות בנקיות ובטהרה יותר ויותר, ומחמת שלא נזהרו בזה על-פני היה אצלם שם הכל בבחינת רבוי אור שעל-ידי זה עקר שבירת כלים שמשם התגברות

1. בסוף הגלות לפני ביאת המשיח.

6. 7. 3. מכלתא יתרו. 4. ויקרא כג, י. 7. מהילים קיט, טו. 8. מהילים כג, ט. 9. שמואל-ב יד, יד.

על ידו שעשועים גדולים למעלה בלי שעור, אף-על-פי שאחר כך נתרחק כמו השכן.

וכן רואין בחוש, למשל בשיש תשעה אנשים וצריכין לומר דבר שבקדשה קדיש או קדשה, אפלו אם בלם צדיקים גדולים אינם יכולים לומר הקדשה בתשעה, וכשבא אצלם אחד אפלו הפחות שבפחותים מן השוק לפי שעה ומצדדים אותו למנין, אף-על-פי שתכף ומיד חוזר אל השוק, אף-על-פי-כן כמה שעשועים גרם לה' יתברך, כי כל הקדשה נגמר על ידו, ואפלו אם היה שם מנין בלעדו, ואפלו אם היו שם כמה מנינים, אף-על-פי-כן כל מה שנתוסף נפש אחת מישראל נתוסף קדשתו וכבודו יתברך יותר ויותר, פי כרב עם הדרת מלך³, על-כן תכף בשנצטרף עמהם עוד אחד נתרבה הקדשה יותר ויותר, אדרבה, כל מה שמתחברין יותר אנשים בקדשה, כשנתוסף עליהם עוד אחד נעשה על ידו תקונים ובעינים נפלאים הרבה הרבה יותר אלפי אלפים ורפי רכבות בלי שעור, כמובן היטב בהתורה תקעו הנ"ל בענין שלש אבנים בונות ששה בתים וכו', חמש - מאה ועשרים, שש - שבע מאות עשרים כו' וכו' מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב, ענין שם והבן היטב.

נמצא שכל מה שהאדם עושה איזה עבדא בעלמא בעבודתו יתברך, אף-על-פי שאחר כך עושה מה שעושה חס ושלום, אף-על-פי-כן זאת העבדא אינה נאבדת לעולם, וכבר נצטרפה אל הבנין הנפלא וגרמה תקון גדול לבנין הקדשה, ונתרבה כמה אלפים ורפי רכבות בתים על ידה וכנ"ל. ואם יחזק את עצמו בכל פעם כל ימי חייו להתחיל בכל פעם מחדש אפלו אם יעבר עליו מה שיעבר, אזי סוף כל סוף יתקבצו כל אלו התקונים שגרים בכל עבודה ובכל התחלה, וכלם יתקבצו לעזרתו לחזקו ולאמצו לשוב לה' יתברך באמת, ואם ראשיתו מצער, אחריתו ישנה מאד, ואז יראה מה שפעל על-ידי כל עבדא שבקדשה שאין שום דבר נאבד לעולם.

וכן הוא בכלליות ישראל, שכל התקונים שנעשו על-ידי הגאולות הראשונות, אף-על-פי שאחר כך נתקלקלו בחמאינו, אף-על-פי-כן נשארו מהם רשימות נפלאות, ומשיח צדקנו משתמש עמהם לצורך הבנין האחרון שעוסק לבנות

או צדקה וגמילות חסדים או שארי איזה מצוות, הכל הוא יקר מאוד מאוד בעיני ה' יתברך, והוא נצרך מאוד מאוד לבעל השדה העוסק בתקוני השדה, שהוא תקון כל הנשמות וכל העולמות, כי כל דבר שבקדשה גדול או קטן הכל נצרך לו מאוד לבנין הקדשה שהוא עוסק לבנות. ועל-כן אף-על-פי שזה האדם שעשה הדבר שבקדשה או עסק כבר קצת בעבודת ה' ימים או שנים - נפל אחר כך, אפלו אם נפילתו גדולה מאוד רחמנא לצלן, ואפלו אם חזר ונתעורר לעבודת ה' יתברך וחזר ונפל וכן היה כמה פעמים אין מספר, אפלו אם יהיה אידך שיהיה, אף-על-פי-כן תדע ותאמין באמונה שלמה שאין שום דבור ולא שום עבודה קלה נאבד לעולם, ואפלו התעוררות בעלמא ומחשבה טובה אינו נאבד לעולם, וכמו שפתוב בזהר הקדוש (תרומה קנ:) לית רעותא מבא דאתאבד¹ וכו', כי תכף כשנתעורר באיזה התעוררות בעלמא, מפל שפן כשעושה איזה עבדא דקדשה², תכף חוטף אותו הצדיק האמת שבכל דור - העוסק בתקון השדה, הוא חוטף אותו ומכניס אותו למקום שמכניס לצורך הבנין הנפלא והנורא שהוא עוסק לבנות להכניס לשם כל הנדחים שבעולם ולא ישאר אחד מהם בחוץ.

ובמובן מדברי רבנו ז"ל בהתורה תקעו-ג (סי' ח תנינא) בענין רבוי הבתים הנפלאים שנתוספו בלי שעור כשנתוסף שכן אחד לדבר שבקדשה, ענין שם (אות ו) על פסוק⁶ ובל יאמר שכן חליתי וכו', מובן ומבאר שם ששיש למשל עשרים אנשים עוסקים בתפלה, כשבא ונתוסף להם עוד אחד אזי נתרבין הבתים של התפלה בלי שעור, כי כשנתוסף אות אחד על צדד של עשרים אותיות אזי נצטרפין כל האותיות אלפי אלפים ורפי רכבות פעמים מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב וכו' ענין שם. ורבנו ז"ל דקדק וקרא הנתוסף בשם שכן, וכמרמז בפסוק ובל יאמר שכן חליתי, שכן דיקא, כמו מי שדר בשכנות אצל איזה בעל הבית שהוא רק לפי שעה ואחר כך במשך הזמן יוצא משם, כמו כן כשנתוסף אדם אל הקדשה, אף-על-פי שהוא בבחינת שכנות, שאינו נקבע עמהם בקביעות, אף-על-פי-כן על-ידי שכן בעלמא לדבר שבקדשה שהוא רק לפי שעה, נתוספין גם-כן הבתים של התפלה בלי שעור וערך ומספר וכו' כמבאר שם, ונעשה

1. אין רצון טוב שנאבד. 2. מעשה קדוש.

6. ישעיה לג, כד. 3. משלי יד, כח.

להתקרב לה' יתברך, פי נופל אחר כך רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן זה בעצמו שהוא מתחזק ומגביה ומנשא עצמו בכל פעם לה' יתברך זהו שבחא דיליה ויקרא דיליה¹.

ה' יתברך יהיה בעזרנו להתחזק תמיד, עד שנוכח לשוב אליו יתברך באמת במהרה במהרה, אמן פן יהי רצון.

(ונחיד לענין ראשון, לענין תפלת ערבית)

לה וזה בחינת ויפגע במקום וילן שם פי בא השמש וכו'⁷, ואמרו רבותינו ז"ל (ברכות כו:) שתקן תפלת ערבית. וזהו⁸ ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וכו', פי מבאר לעיל (אות ב) שתפלת ערבית היא בחינת הפטול אל התכלית שמבטלין עצמן כלילה מחמת תקף הדיו שהוא בחינת חשכת לילה כנ"ל. ומבאר שם שעקר תקון התפלה הוא על-ידי בחינת זאת, פי על-ידי זה עושין אחד מכל התפלה, פי כל זמן שאין זוכין להסתכל על התכלית אין התפלה בשלמות, ואזי כל אות ודבור שמוציאין בתפלה אינו מניח את האדם לדבר שאר אותיות ודבורים, פי הדבור והאות תופס את האדם בחזקה ומחבק ומגפף אותו ואינו מניח אותו לילך להלן יותר לדבר עוד דבורים וכו' כנ"ל. וזהו ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, ודרשו רבותינו ז"ל (חולין צא:) שהתחילו האבנים מריבות זו עם זו, זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו וכו', מיד עשאן הקדוש-ברוך-הוא אבן אחר. פי האבנים הם אותיות פידוע, כמו שכתוב בספר יצירה (פרק ד) שתי אבנים בונות שתי בתים, שלש אבנים וכו'. הינו שקדם שזוכין אל הפטול אל התכלית שהיא בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב אבינו אז, אזי האותיות והדבורים אינם מניחים את האדם לילך מהם לדבר עוד, וכל אחת אומרת שישאר האדם אצלם כנ"ל. וזה בחינת מה שהיו האבנים שהם בחינת האותיות - מריבות זו עם זו, זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו, שכל אות ואות חפצה שהצדיק יבנים כל ראשו ומחשבתו בתוכה לבד ויהיה נשאר שם ולא ילך להלן לשאר האותיות, וכן כל אות ואות. אבל בזכות וכו' יעקב אבינו שזכה אז להתפטול אל התכלית ולתקן תפלת ערבית, על-ידי זה עשה ה' יתברך גם ועשה מפל האבנים אבן אחת, הינו שמפל האותיות נעשה אות אחת, הינו כנ"ל ששזוכין לפטול אל התכלית,

שכלם מכרחים לו, וכשיגמר בנינו ויבוא ויגאלנו במהרה במינו, אז יראו עינינו וישמח לבנו מגדל התקונים שנעשו על-ידי כל גאלה ויגאלה ועל-ידי כל עבודה ועבודה בכלליות ובפרטיות, כמו שכתוב (ירמיה ב, ב) זכרתי לך חסד נעורך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר וכו', וכתוב (שיר השירים ה, ה) תבואי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמון ממעונות אריות מהררי נמרים, שפרשו שבסוף יזכר לנו ה' יתברך את כל החסדים והזכיות שיש לנו מן ההתחלה שהלכנו אחריו במדבר בארץ לא זרועה, ועברנו במעונות אריות בהררי נמרים וכו'. נמצא שאף-על-פי שאחר כך עשו ישראל מה שעשו, עד שנתרב הפית-המקדש בעוונותיהם וגלו מארצם, ולא הועיל להם כל הזכיות האלה - מאחר שמרחקם כל כך בגליות פאלה, בצרות פאלה שעברו על ישראל בלי שעור רחמנא לצלן, וכמו שכתוב (ישעיה מ, כו) למה תאמר יעקב וכו' גסתרה דרכי מה' ומאלקי משפטי יעבר, וכתוב (תהילים מד, י) אף ונתת ותכלימנו וכו', וכתוב (ישעיה מט, יד) ותאמר ציון עזבני ה' ואדני שכחני, אבל באמת אינו כן, וכמו שמשים הפסוק התשפח אשה עולה וכו' גם אלה תשפחנה ואנכי לא אשפחה, הינו שסוף כל סוף נשוב לה' יתברך באמת, וכל המעשים רעים שלנו ישפח ה' יתברך, אבל כל המעשים טובים כל תנועה ותנועה טובה לא ישפח ה' יתברך בחינת גם אלה תשפחנה ואנכי לא אשפחה, שדרשו רבותינו ז"ל (ברכות לב:) שמעשה העגל שאמרו⁹ אלה אלקיך וכו' ישפח ה' יתברך אבל זכות קבלת התורה שקבלו אלקותו יתברך עליהם בחינת³ אנכי ה' אלקיך, זה לא ישפח ה' יתברך לעולם.

ובן הוא בפרטיות בכל אדם ובכל זמן, שאף-על-פי שעובר עליו מה שעובר ונדמה לו פאלו אין מועיל כלל חס ושלום מה שהתחיל לפעמים מעט בעבודת ה' - מאחר שרואה שרחוק כל כך, אף-על-פי-כן בסוף יראה מה שפעל בתחלה בבחינת תבואי תשורי מראש אמנה כנ"ל. על-כן צריכין להתחזק תמיד כל ימי חייו להתחיל בכל פעם מחדש, פי לא יזנח לעולם אדני, ולית רעותא טבא דאתאבד, וכמו שאמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן רעא) על פסוק (תהילים פט, י) בשוא גליו אתה תשבחם - שכל מה שהאדם מנשא עצמו בכל פעם לה' יתברך, אף-על-פי שאינו עולה בידו חס ושלום

1. זהו השבח שלו והכבוד שלו.

6. שמות לב, 7. שמות כ, 3. ג. איכה ג, לא. 7. צלשית כח, יא. 8. ס. ע.

לו וְזוהוּ בחינת מאה ברכות שצריכין לברך בכל יום, שלמדו רבותינו ו"ל מפסוק (דברים י, יב) ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך פי אם ליראה וכו', ודרשו רבותינו ו"ל (מנחות מג:): אל תקרי מה אלא מאה. פי המאה ברכות שהם כלליות התפלה, כלליות השירות והתשבחות שבלם נכללים עשר בעשר עד בחינת מאה ברכות, כל זה נמשך מבחינת הפטול הנ"ל ברצוא ושוב שעלידי זה עקר תקון התפלה כנ"ל. וזהו בחינת אל תקרי מה אלא מאה, מה הוא בחינת הפטול שמשם ממשיכין האור עלידי הרשימו מבחינת מה לבחינת מאה שהם בחינת המאה ברכות שעקר תקונם עלידי הפטול הנ"ל ברצוא ושוב שעלידי זה יכולין להרבות בברכות והודאות ותפלות ובקשות שבלם כלולים בבחינת מאה ברכות וכו"ל.

וְזוהוּ מה ה' אלקיך שאל מעמך פי אם ליראה וכו', פי עקר הפטול בחינת מה שעלידי זה זוכין אחר כך להמשיך ממה למאה, כל זה אין זוכין פי אם עלידי היראה שהיא בחינת דין, פי מחמת פחד הדין מבטלין עצמן לגמרי אל התכלית עד שזוכין אחר כך להמשיך בחינת קבלת התורה מהרשימו, שזהו בחינת שעושין ממה מאה כנ"ל (וכמבאר מזה בתורה אנכי סי' ד). ועליכן יצחק דיקא מצא המאה שערים, כמו שכתוב (בראשית כו, יב) ויזרע יצחק וכו' בשנה ההיא מאה שערים ויברכהו ה', ואיתא בספרים¹ שהמאה שערים הם בחינת המאה ברכות, ויצחק דיקא זכה למצאם ולהשיגם, זהו בחינת מה ה' אלקיך שאל מעמך פי אם ליראה, שדיקא עלידי יראה שהיא בחינת פחד יצחק² עלידי זה דיקא זוכין לבחינת מה, הינו אל תקרי מה אלא מאה בחינת מאה ברכות, שהם בחינת מאה שערים וכו"ל.

לח וְזוהוּ בחינת מאה קולות של השופר שתוקעין בראש השנה, פי עקר כל בחינת תקון הפטול הנ"ל הוא בראש השנה כנ"ל, ואז זוכין להמשיך מהרשימו עלידי השופר ממה למאה בחינת מאה קולות, שהם בחינת מאה שערים בחינת מאה ברכות. פי מחמת שאור הפטול גבה ונשגב מאד מאד כנ"ל, עליכן כשחוזרין מהפטול וממשיכין אור הרשימו כנ"ל צריכין לקשרה תדק היטב אל הלב בכמה וכמה פלים הרבה, שהם בחינת רבוי הקולות של השופר, שמהם נמשכין בחינת מאה ברכות שהם בחינת מאה קולות -

אזי נעשה אחד מפל דבורי התפלה, שאפלו כשעומד באות האחרון של התפלה עדין הוא באות הראשון, כי פלו אחד, וזהו בחינת שנעשה מפל האבנים שהם האותיות אבן אחד, הינו אות אחת, כי פלו אחד, שזהו עקר תקון התפלה שזוכין עלידי הפטול שהוא בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב אבינו אז כשפגע במקום ההוא וכו"ל. וכל זה היה במקום האבן שתיה ששם נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים ביום הכפורים, ששם עקר הפטול וכו"ל. נמצא שתפלת ערבית היא בחינת פטול אל התכלית בסתימו דעיניו וכו' וכו"ל.

לו וְזוהוּ בחינת השנה של לילה, פי השנה היא בחינת פטול, שפוטמין העינים ונכללין בהתכלית שהיא בחינת עלמא דאתי, וכמובא בהתורה ויהי מקץ - ופרון (סי' נד) עין שם. אבל צריכין לזה זכיה שיזכה האדם בשעת השנה להתפטל אל התכלית. וזהו בחינת מי יעלה בהר ה' וכו'³ הנאמר על הנשמה בשעת השנה כמו שכתוב בזהר הקדוש (ויקרא קצה:). וזהו מי יעלה בהר ה' דיקא, הינו בחינת הבית המקדש ששם נקדת האבן שתיה בבית קדשי קדשים, ששם עקר הפטול וכו"ל.

ואחר כך בפקר היא התעוררות השנה, זה בחינת רצוא ושוב מה שחוזרים מהפטול, ואז עקר ההמתקה עלידי התורה שמקבלין אז מהרשימו של הפטול. וזהו בחינת אור התפלין היוצאים בבקר, שהם בחינת אור הרשימו הנ"ל בחינת שימני כחותם על לבך וכו' כידוע (תיקון תיקון כב, סה:). פי עקר קבלת התורה הוא ביום, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (רשי' שמות יב, ב) ביום צוותו⁴ - מלמד שלא נדבר עמו אלא ביום. פי באור בקר זהו בחינת שחוזרין מהפטול של הלילה, ואז היא בחינת המשכת התורה מהרשימו כנ"ל, ועלידי זה עקר המתקת הדינים בשלמות, כמבאר לעיל (אות ג) שעקר ההמתקה הוא כשחוזרין מהפטול, שזהו בחינת שופר של ראש השנה שאז עקר ההמתקה בשלמות. ועליכן עקר תקון סדר התפלה הוא בשחרית, שאז מרבין בשבחות ובמזירות ומסדרין כל סדר התפלה - קרבנות ופסוקי דזמרה וכו', פי עקר השלמות של התפלה הוא עלידי אור הרשימו שזוכין לקבל בעת שחוזרין מהפטול, שזהו בחינת תפלת שחרית כנ"ל.

א. מהילים כד, ג. ב. ויקרא ז, לא. ג. פרוש הרקאנטי סס ועוד. ד. בראשית לא, מז.

הלכות קריאת שמע שעל המטה

הלכה א

על-פי המאמר בקרב עלי מרעים וכו' בספר הראשון (סי' לו) עין שם כל המאמר.

והכלל כי כל נפש מישראל היא משרש בשבעים נפש של בית יעקב, והם משרשים בשבעים פנים של תורה וכו'. וזה לעמית זה וכו'. הם השבעים לשון וכו'. ודע שתאות נאוף היא פלליות מדות רעות של עי"ן לשון וכו'. ובשביל זה דרשו חכמינו ז"ל (ברכות יב:) ולא תתורו וכו' ואחרי עיניכם על תאות נאוף וכו' - מחמת שהיא פלליות מדה רעה של מדות רעות של עין לשון וכו'.

ודע כי תקון של הרהורי זנות שבא לאדם - שיאמר שמע וברוך שם וכו', כי תאות נאוף היא באה מעכירת דמים וכו' שהיא מלכות דסמרא אחרא, ומלכותא דשמאי היא בבחינת גברתה², אשה יראת ה', שהיא בבחינת ים של שלמה העומדת על שנים עשר פקד', שנים עשר שבטי יה', וכשאדם מקבל עליו על מלכות שמים באלו הפסוקים, שכולל את נשמתו בשנים עשר שבטי יה' ומפריש את נשמתו מנשמת ערב רב הבאים מאשה זונה וכו' שהיא שפחה בישא² שהיא בבחינת³ מפני שרי גברתי אנכי ברחת וכו' - שהתאוה בורחת ונפרדת ממנו וכו'. כי בשני פסוקים אלו שהם שמע וברוך שם, יש שתים עשרה תבות - פנגד שנים עשר שבטי יה', וארבעים ותשע אותיות - פנגד ארבעים ותשע אותיות שבשמות שבטי יה' וכו', ובקבלת על מלכות שמים וכו' נכלל נשמתו בנשמות שבטי יה' בבחינת אשה יראת ה', אזי היא בבחינת סגירת עינים בשעת קריאת שמע, להורות שעל-ידי קבלת על מלכות שמים הוא בבחינת⁴ עולימתא שפירתא דלית לה עיניו³, שהיא התאוה שכוללת המדות רעות של עי"ן לשון וכו'.

וכשבא להתנלות התורה נעשה מההתנלות נשמות חדשות וכו' לכל אחד לפי בחינתו ותפיסתו. כי התורה יש לה שני בחות וכו'. וזה הוא כלל גדול כי מפי עליון לא תצא² כי אם אור פשוט, אך לפי בחינת הכלי המקבל את האור

כדי שלא יעבר מלבנו חס ושלום אור הגדול הזה מגדל עצם אורו וכו"ל.

וזה בבחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל (הגינה ט:) לחזור פרקו מאה ואחד פעמים בשביל זכרון, כי כל מה שחוזר פרקו יותר ויותר, בכל פעם נכלל התורה בתפלה, כי בשלומד הפרק בפעם ראשון עדין אין מבינו היטב ולא נכנס בלבו היטב, וכשלומד וחוזר אותו פעם שניה מבינו יותר, ומבין בתוכו מה שלא הבין בתחלה, שזהו בבחינת השגת הנסתר שהיא בבחינת תפלה (וכמבואר בתורה חותם בתוך חותם סי' כב), וכן בכל פעם ופעם. נמצא כשחוזר פרקו מאה ואחד פעמים אזי מקבלת התורה שהיא הפרק שלומד, מקבלת אור שלמות התפלה שהיא בבחינת מאה ברכות שמושם עקר הזכרון על-ידי שנמשיכת אור הרשימו ממה למאה כנ"ל, ועל-כן אז בודאי יזכר התורה היטב. ועל-כן בלמוד התורה צריכין מאה פעמים ואחד דיקא, כמו שאמרו רבותינו ז"ל אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד פעמים, כי פעם הראשון שלומד הפרק נחשב בבחינת למוד התורה לבר, ומפעם שניה ואילך, כל מה שלומד יותר נחשב הלמוד בבחינת תפלה, כי בכל פעם מבין ומשיג בבחינת הנסתר יותר, שזהו בבחינת שעושה מהתפלה תורה, ומכנים בבחינת התפלה בבחינת הנסתר לתוך התורה, ועל-כן בכל פעם נכלל ונחשב התורה בבחינת תפלה, וכן צריכין לחזור עד מאה פעמים מלבד הלמוד הראשון, ואז נכנס בשלמות בבחינת אור התפלה שכוללה במאה ברכות - לתוך למוד התורה, ואז בודאי יזכרהו היטב, כי עקר הזכרון נמשך על-ידי בבחינת המאה ברכות שהם שלמות התפלה, על-ידי שעושים ממה מאה, שעקר השלמות על-ידי בבחינת הזכרון שמשויכין וכו"ל, שזהו בבחינת ראש השנה שנקרא יום הזכרון, שאז תוקעין המאה קולות שהם בבחינת המאה ברכות, וכמבאר לעיל באריכות עין שם.

לט וזה בבחינת⁶ תפלת ערבית רשות, כי תפלת ערבית היא בבחינת הפטול ששם הוא למעלה מהתורה, כי עקר קבלת התורה הוא מבחינת הרשימו שמאירה כשחוזרין מהפטול כנ"ל, ועל-כן תפלת ערבית רשות, כי שם אין שיק חיוב, כי היא בבחינת למעלה מהתורה, שזהו בבחינת תשובה כמבאר לעיל.

הלכה ה - נכללת בהלכות תפלת מנחה הלכה ו (אות ה). והלכה ו - נכללת בהלכות תפלת מנחה הלכה ז (אות פב).

1. שבעים. 2. שפחה רעה. 3. נערה יפה שאין לה עיניים. 4. זכרות כז: 3. מיקווי זוהר מיקון ית, לב. 5. קהלת ז, יב. 6. צמדזר טו, לט. 7. משלי לא, לג. 8. מלכיס"א ז, כה. 9. זוהר וימי רמא.

Lined writing area consisting of 25 horizontal blue lines.

A series of horizontal blue lines for writing, spanning most of the page width.

Handwriting practice area consisting of 20 horizontal blue lines.

לטייל בתורתו

פרוייקט לעידוד העמקה
והתבוננות בליקוטי מוהר"ן